



**GŁOS
BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
Województwa Podlaskiego**

BIULETYN INFORMACYJNO-METODYCZNY

Białystok 2011

Nr 2 (7)

Redaguje
zespół pracowników
Książnicy Podlaskiej
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
Biblioteka Powiatu Białostockiego
Korekta: Ewa Ziniewicz-Siergiejko

*Redakcja zastrzega sobie prawo do adiuścacji i skracania tekstów.
Nadestanych materiałów nie zwracamy.*

Nakład 200 egz.

Adres redakcji:
Książnica Podlaska
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
15-950 Białystok, ul. Kilińskiego 11
Tel.(085) 7416689
e-mail: metodyka@ksiaznicapodlaska.pl
bpb@ksiaznicapodlaska.pl

Skład i druk



Mariusz Śliwowski
Białystok, ul. Zwycięstwa 26C lok. 7
tel. (85) 869 14 87, 602 766 304
www.prymat.biasof.net, e-mail: prymat@biasof.net

SPIS TREŚCI

WARSZTAT

- Joanna Trusiuk
Problem łączenia bibliotek w województwie podlaskim 7
- Aleksandra Kołomecka
Tagowanie i folksonomie 10
- Jacek Braślawski
Seminarium powiatu białostockiego w Studziankach 16

BIBLIOTEKI

- Wiesława Kruszewska
60 lat działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
w Poświętnem 18
- Iwona Wądołowska
Remont Biblioteki Publicznej Gminy Zawady dobiegł
końca 22
- Elżbieta Mielezko-Jarocka
Koleżeńskie podziękowanie 25
- Małgorzata Rokicka-Szymańska
Spotkanie z Komisją Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej
w Książnicy Podlaskiej 26

ANIMACJA CZYTELNICTWA

- Małgorzata Rokicka-Szymańska
Marzenia biblioteczne czytelników 28
- Danuta Kalinowska
„Zapaśnik” po raz szósty 39

Izabela Szymańska	
Skrawki życia poety	41
Jolanta Siwik	
Miłość w literaturze – fikcja literacka i rzeczywistość	45
Bożena Cylko	
Konkurs na pocztówkę bożonarodzeniową	47
Monika Turecka	
Zabłudowski konkurs biblioteczny	49
Teresa Mierzyńska	
Karnawał czas zacząć	52
Marta Sokólska	
Refleksje ze spotkania z Barbarą Kosmowską	54

PROJEKTY I PROGRAMY

Joanna Trusiuk	
Udział bibliotek publicznych woj. podlaskiego w projektach, grantach, konkursach	55
Małgorzata Rokicka-Szymańska	
Pozyskiwanie dodatkowych środków na działanie bibliotek	65
Wiesława Modzelewska	
Projekty to nasza specjalność	70
Teresa Zajk	
Wyrusz z nami w puszcze	74
Teresa Zajk	
„Równać szanse” ponownie w gminie Kolno	76
Joanna Trusiuk, Małgorzata Rokicka-Szymańska	
Moderatorzy DKK w Filii Bibliotecznej w Klepaczach	78
Izabela Szymańska	
Działalność Dyskusyjnych Klubów Książki w 2010 r.	81
Grzegorz Zys	
Wokół Programu Rozwoju Bibliotek	84
Grzegorz Zys	
II runda Programu Rozwoju Bibliotek	88

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Ważniejsze wydarzenia z działalności SBP OB w 2010 r. ... 91

Z WARSZTATU METODYKA

Izabela Szymańska

Ocalić od zapomnienia (Pomoc metodyczna) 95

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Życie i twórczość Czesława Miłosza – Test 102

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

W stulecie urodzin Czesława Miłosza
(Pomoce metodyczne) 105

STATYSTYKA BIBLIOTECZNA

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2010

– województwo podlaskie 123

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2010 – Książnica Podlaska 127

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2010 – Oddziały dla Dzieci 128



Joanna Trusiuk

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Problem łączenia bibliotek w woje wództwie podlaskim

Przełom lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych to czas transformacji, przejmowania bibliotek przez samorządy lokalne i w efekcie częste łączenie bibliotek. Takie działanie organizatora było przede wszystkim motywowane zmniejszeniem kosztów działalności połączonych instytucji kultury. Był to też skuteczny sposób pozbycia się bibliotek publicznych, ponieważ po połączeniu nie spełniały swojej roli, stawały się tylko bibliotekami szkolnymi lub ośrodkami kultury.

W 2000 r. w województwie podlaskim zarejestrowano 41 bibliotek szczebla miejskiego i gminnego funkcjonujących w strukturze ośrodków kultury, sportu, biblioteki szkolnej.

Sposób dokonywania tych połączeń był bardzo różny, tak jak zastosowane rozwiązania organizacyjne. Czasami dwie instytucje funkcjonowały tylko obok siebie w jednym pomieszczeniu. W innym przypadku zbiory scalano, prowadzono jeden inwentarz, wspólną ewidencję ruchu czytelniczego. Bywało też tak, że biblioteka gminna była połączona z ośrodkiem kultury, zaś filie z bibliotekami szkolnymi.

Ustawa z 1997 wprowadziła zakaz łączenia bibliotek. Art. 13 Ustawy o bibliotekach nie pozostawiał wątpliwości („Biblioteki publiczne nie mogą być łączone z innymi instytucjami oraz z bibliotekami szkolnymi i pedagogicznymi”). Wbrew Ustawie o bibliotekach samorządy nadal próbowały łączyć biblioteki z ośrodkami kultury np. Czyżew Osada, Dubicze Cerkiewne w 2005 roku, mimo, że było działanie niezgodne z obowiązującym prawem. Dzięki interwencji Książnicy Podlaskiej w Podlaskim Urzę-

dzie Wojewódzkim nie doszło do realizacji połączeń. Z tego samego tytułu samorząd w Brańsku został zobligowany do anulowania podobnych uchwał i pozostawienia samodzielności biblioteki publicznej (z końcem roku 2005).

Kilku bibliotekom publicznym naszego województwa udało się odseparować od ośrodka kultury. W latach 2008-2010 biblioteki w: Białowieży, Drohiczynie, Tykocinie, Dobrzyniewie Dużym, Wyszkach, Sejnach uzyskały samodzielność organizacyjną. Placówkom tym udało się odłączyć od domów kultury dzięki pomocy biblioteki wojewódzkiej i powiatowej oraz przychylności ze strony władz samorządowych.

Na koniec roku 2010, według sprawozdania K-03, 21% bibliotek publicznych stopnia podstawowego (miejskich, miejsko-gminnych, gminnych) w województwie podlaskim nie posiadało samodzielności statutowej i funkcjonowało w ramach innej instytucji kultury. W strukturach domów kultury działało 46 placówek, w tym 24 to biblioteki miejskie, miejsko-gminne, gminne i 22 filie biblioteczne. Z bibliotekami szkolnymi połączonych było 14 bibliotek, w tym 2 biblioteki gminne i 12 filii bibliotecznych.

Funkcjonowanie bibliotek w strukturach innych instytucji jest rozwiązaniem niekorzystnym i odbija się na działalności placówek.

Liczbę bibliotek połączonych z ośrodkami kultury i bibliotekami szkolnymi w woj. podlaskim na koniec 2010 roku obrazuje zamieszczona poniżej tabela.

Biblioteki	Liczba bibliotek połączonych z ośrodkami kultury	Liczba bibliotek połączonych ze szkołami
Miejskie Biblioteki Publiczne	3	
Miejsko-Gminne Biblioteki Publiczne	11	
Gminne Biblioteki Publiczne	10	2
Filie Biblioteczne	22	12

Obecnie problem łączenia bibliotek powraca. Ministerstwo Kultury znosi zakaz łączenia. Minister Kultury Bogdan Zdrojewski podtrzymał stanowisko, które umożliwia tylko pod pewnymi warunkami łączenie bibliotek publicznych z innymi instytucjami, ale przy odpowiednich zabezpieczeniach prawnych (tj. po uzyskaniu zgody Krajowej Rady Bibliotecz-

nej i wojewódzkiej biblioteki publicznej)¹. Ostateczna decyzja należałaby do MKiDN. Bibliotekarze są przeciwni zmianom w przepisach. W lokalnych mediach, na forach internetowych widoczne są protesty przeciwników łączenia, którzy przede wszystkim zwracają uwagę na odmiennosć funkcji i zadań bibliotek szkolnych, pedagogicznych oraz ośrodków kultury.

Stanowisko SBP oraz środowiska naukowego – bibliotekoznawców w sprawie likwidacji zakazu łączenia bibliotek jest negatywne.

Prof. Jacek Wojciechowski ostrzega, iż „łączenie bibliotek ZAWSZE łączy się z utratą ich środków i dysfunkcjonalizacją. Dlatego takiej praktyki nie ma prawie nigdzie na świecie”².

Połączenie może doprowadzić do zahamowania rozwoju placówek, utraty ich niezależności i samodzielności, osłabienia działania, co w konsekwencji spowoduje dalszy spadek czytelnictwa. Zapis zakazujący łączenia bibliotek z innymi instytucjami, został wprowadzony w wyniku negatywnych doświadczeń z przeszłości, ponieważ niektóre samorządy w sposób dowolny łączyły biblioteki publiczne m.in. z bibliotekami szkolnymi, domami kultury, a nawet ośrodkami sportu i rekreacji.

Prof. Wojciechowski uważa, że „biblioteka publiczna ze swoją specyfiką, repertuarem ponadsektorowym, ofertą dla młodzieży, dzieci oraz małych dzieci, jest instytucją integrującą społeczności lokalne. Jako biblioteka autonomiczna – w warunkach niesamodzielności takiej funkcji spełniać nie jest w stanie”³.

Bibliotekarze obawiają się, że propozycje Ministerstwa przyczynią się do ograniczenia finansów bibliotek, które i tak są bardzo skromne. Redukcja środków oznaczałaby likwidację bibliotek.

¹ J. Chruścińska: Protest polskich bibliotek w sprawie łączenia bibliotek i co dalej? *Poradnik Bibliotekarza 2010 nr 2 s. 13-15*

² J. Wojciechowski: Dlaczego biblioteki publiczne nie mogą być łączone z innymi instytucjami i bibliotekami szkolnymi? *Bibliotekarz 2010 nr 1 s. 21-22*

³ Tamże, s.22

Tagowanie i folksonomie

W chwili pojawienia się Internetu nikt nie spodziewał się, w jakim kierunku rozwinię się globalna sieć. Obecnie strony WWW, z rzadko aktualizowanego narzędzia wykorzystywanego jedynie przez specjalistów, stały się czymś nie tylko powszechnym, a wręcz masowym. Nastąpiła także zmiana w podejściu do Internetu – użytkownicy z biernych odbiorców stali się współtwórcami treści publikowanych w sieci. Dzięki powstaniu różnego typu uproszczonych szablonów oraz serwisów ułatwiających publikację, praktycznie każdy z dostępem do Internetu może założyć swoją własną stronę internetową lub blog (który jest chyba najprostszy w obsłudze) oraz na bieżąco aktualizować i komentować aktywność innych użytkowników. Aby podkreślić tę przemianę udziały użytkowników w tworzeniu postaci Internetu coraz częściej mówi się o Web 2.0. Jednym z przykładów zjawisk mu towarzyszących jest tagowanie.

Problemy związane z terminem tagowania sygnalizuje Agnieszka Koszowska: „W literaturze anglojęzycznej rozróżnia się pojęcie «tagging», rozumiane jako opracowanie przedmiotowe (przez specjalistów), oraz „user tagging” (a także „collaborative tagging”, „social tagging” i „social bookmarking”) czyli tagowanie przez użytkowników. Częściej jednak o tagowaniu pisze się po prostu „tagging”¹. W literaturze polskojęzycznej nie istnieje problem związany z różnymi określeniami, a terminu „tagowanie” używa się do opisywania procesu klasyfikowania czy też katalogowania zasobów internetowych przez użytkowników. Marcin Roszkowski podkreśla, że najważniejszym elementem różniącym tagowanie od „klasycznego” katalogowania jest fakt, że dokonuje go użytkownik (nieszpecjalista, kataloger-bibliotekarz), czyli ktoś będący na tym samym poziomie wiedzy i umiejętności oraz statusie, co korzystający z powstałych w ten sposób metadanych inny użytkownik, internauta. „W sytuacji,

¹ Koszowska, Agnieszka: Tagowanie i biblioteczne katalogi 2.0; [dostęp: 27.12.2010]. Dostępny w World Wide Web: <<http://blog.biblioteka20.pl/?p=66>>.

w której tagowanie wykonywane jest przez grupę internautów, proces ten nabiera wymiaru społecznego. Dlatego też, wspominając o tagowaniu, stosuje się także wyrażenia: społeczne klasyfikowanie, tagowanie kolaboracyjne, społeczne indeksowanie, folksonomie.”² Kamil Stępień folksonomie definiuje w następujący sposób: „Folksonomia to oddolny, nieformalny, nieautoryzowany i bezpłatny system kategoryzacji treści w sieci.”³ Termin ten powstał z połączenia angielskiego słowa „folks” oznaczającego ludzi oraz greckiego „nomia” – system praw rządzących daną dziedziną. Oba te terminy (tagowanie i folksonomie) są ze sobą ściśle związane. Pierwszy z nich jest raczej stosowany do opisywania procesu, drugi natomiast do powstałego efektu. Jon Udell twierdzi, że folksonomie są systemami powstałymi wskutek współpracy i służą do: budowy wspólnych zbiorów dokumentów; rozbudowy jednowymiarowego słownictwa metadanych; wyszukiwań opartych na metadanych (poprzez wykorzystanie kilku tagów jednocześnie); monitorowania zmian w obszarze zainteresowań oraz odkrywania najpopularniejszych metadanych⁴.

„Do najczęściej spotykanych rodzajów tagów pojawiających się w opisach internautów należą:⁵

- opisowe – obiektywnie charakteryzujące, np. treść obiektu cyfrowego,
- formalne – wskazujące na sposób utrwalenia informacji (np. mp3, blog),
- własność/źródło – wskazujące na autora, miejsce publikacji, ewentualnie na prawa autorskie do obiektu (np. newsweek, Adam_nowak),
- opinie – wyrażające subiektywne odczucia użytkownika o obiekcie cyfrowym,
- autoodniesienia – np. moje koncerty, książki przeczytane, moje albumy,
- organizujące – np. do przeczytania, do zrobienia, do obejrzenia.”

Gene Smith wyróżnia następujące cechy tagowania:⁶

1. „szybkość – utworzenie opisu zajmuje zdecydowanie mniej czasu niż opisu rzeczowego w katalogu bibliotecznym z wykorzysta-

² Roszkowski, Marcin: Czy m jest tagowanie?; [dostęp: 27.12.2010]. Dostępny w World Wide Web: <<http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2008/3-4/080306.htm>>.

³ Stępień, Kamil: Folksonomie. Warszawa 2010, s. 51.

⁴ Quintarelli, Emanuele: Folksonomies: power to the people; [dostęp: 27.12.2010]. Dostępny w World Wide Web: <<http://www.iskoi.org/doc/folksonomies.htm>>.

⁵ Roszkowski, Marcin, op. cit.

⁶ Tamże.

- niem języka informacyjno-wyszukiwawczego. Polega na przypisaniu obiektowi cyfrowemu etykiet w postaci słów kluczowych;
2. elastyczność – polega tutaj na możliwości odwzorowania obok wartości informacyjnej również swojego nastawienia emocjonalnego względem obiektu cyfrowego (np. drogi, tani, nudny, interesujący);
 3. prostota – wpisanie słowa kluczowego – tagu i wysłanie go za pomocą kliku kliknięć – to cała procedura tagowania;
 4. społeczny charakter – tagi są widoczne dla innych użytkowników oraz uzupełniane przez nich;
 5. wielowymiarowość – umożliwiają charakterystykę obiektu cyfrowego z wielu perspektyw, włącznie z pełną subiektywizacją opisu;
 6. brak kontroli – zazwyczaj forma tagów nie jest kontrolowana.”

Z kolei Jonathan Furner w tekście „User tagging of library resources: towards a framework for system evaluation” pisząc o istotnych z punktu widzenia bibliotekarzy cechach folksonomii, wymienia:⁷

- Wkład użytkowników. (Tagi wprowadzają osoby zainteresowane danym zbiorem, które samodzielnie, dla siebie lub innych internautów o podobnych zainteresowaniach wyszukują materiały, natomiast bibliotekarze katalogują zbiory, z których będą korzystać czytelnicy.)
- Wykorzystanie własnej wiedzy przez użytkowników. (Określenia służące do wyszukania materiałów są tworzone przez użytkowników samodzielnie, bez korzystania z kartotek haseł przedmiotowych.)
- Otwartość („demokratyczność”). (Użytkownicy dobrowolnie podejmują się katalogowania, samodzielnie oceniając swoją wiedzę i kompetencje, zaś specjaliści katalogujący w bibliotekach zostali wyselekcjonowani ze względu na swoje umiejętności.)
- Niski koszt. (Tagujący nie otrzymują wynagrodzenia za swoją działalność.)
- Wspólne działanie. (Wiele osób pracuje nad powstaniem jednego opisu.)
- Działanie rozproszone. (Jedna osoba nie musi opisywać wszystkich pozycji danego zasobu, a jednocześnie każda pozycja nie musi zostać opisana przez wszystkich tagujących.)

⁷ Koszowska, Agnieszka, op. cit.

- Dynamika (Opisy zasobu ciągle się zmieniają, kolejni użytkownicy dodają następne tagi – elementy metadanych.).
- Wartość poznawcza. (Tagi użytkowników stanowią cenny materiał badawczy, ponieważ zawierają informacje na temat interpretacji opisywanych dokumentów przez użytkowników).

Badający zjawisko tagowania w Internecie wśród jego zalet najczęściej wymieniają: popularność, masowość, prostotę użycia, bezpłatność, szybkość (także reakcji innych użytkowników), adaptacyjność, elastyczność, a także odzwierciedlanie stosunku emocjonalnego użytkowników. Ze względu na to, że treści opublikowane na blogach i innych serwisach są przeważnie tagowane przez samych użytkowników, można założyć, że folksonomie dokładniej odwzorowują powszechny model konceptualizacji tych informacji. Zdecydowaną przewagą folksonomi jest to, że lepiej odpowiadają prawdziwym potrzebom oraz językowi użytkowników. Ważną właściwością folksonomi jest ich „demokratyczność”, zawieranie słownictwa wszystkich użytkowników. W ten sposób do głosu dochodzą również osoby o niestandardowym podejściu, oryginalnych pomysłach i zainteresowaniach. Dodatkowo, poprzez mniejszą precyzję, folksonomie zachęcają użytkowników do własnych poszukiwań. Nacisk zamiast na znajdowanie informacji, położony jest na ich odkrywanie. Poprzez rozbieżności w wyszukiwaniu informacji na szereg „mniejszych poszukiwań”, szukanie informacji przy wykorzystaniu folksonomi staje się wzbogacające, także dzięki pewnej losowości, przypadkowości (ang. „serendipity”)⁸.

Krytycy folksonomi zwracają uwagę przede wszystkim na brak hierarchicznej struktury tagów, brak precyzji oraz problemy związane z intuicyjnością i niejednorodnością formy. Emanuele Quintarelli wśród wad zarzucanych folksonomiom wymienia problemy związane z „płaskością” i jednowymiarowością etykiet tagów. Stopień trafności wyszukiwań jest bardzo niski. Quintarelli podkreśla jednak, że w zamierzeniu, folksonomie sprawdzają się bardziej w „przeglądaniu” zawartości, informacji („browsing”) niż w wyszukiwaniu konkretnych danych lub dokumentów⁹. Wśród problemów związanych z formą tagów i ich brakiem precyzji najczęściej wymienia się następujące kwestie:¹⁰

- literówki (np. „książka”),
- niejednorodność form gramatycznych, szczególnie liczby pojedynczej i mnogiej (np. „biblioteka” i „biblioteki”),

⁸ Quintarelli, Emanuele, op. cit.

⁹ Tamże

¹⁰ Koszowska, Agnieszka, op. cit., a także Stępień, Kamil: Folksonomie, Warszawa 2010, s. 56-57.

- różne sposoby łączenia słów we frazach lub wyrazach wieloczłonowych (np. „science fiction”, „science-fiction”, „science / fiction”, „ScienceFiction”, „science_fiction”),
- tagi osobiste, istotne wyłącznie dla jednego użytkownika („ulubiony utwór”),
- tagi, które wystąpiły w systemie tylko raz („Kot_Agnieszki_K_gdyby_go_miała”),
- wykorzystywanie specjalnych znaków, dzięki którym tag jest szeregowany alfabetycznie jako pierwszy w grupie tagów stanowiących cały opis („# pierwszy”),
- tagi o różnych znaczeniach w zależności od kontekstu czy języka (np. „Ajax”, „NFL”, „son”),
- tagi w postaci linków (np. artykuł poświęcony danej firmie opisywany jest za pomocą linku do jej strony WWW).

Problemy związane z formą w praktyce daje się jednak w sporej mierze wyeliminować poprzez zastosowanie odpowiednich inteligentnych programów, które np. podpowiadają jak opisywać treści oraz wspomagają porządkowanie podstawowych rozbieżności językowych.

Popularność zyskały także koncepcje wzorujące się na Web 2.0, takie jak Biblioteka 2.0. Jednym z możliwych kierunków jej rozwoju jest uwzględnienie elementów tagowania przez użytkowników w katalogach bibliotecznych (tzw. społeczny OPAC lub OPAC 2.0). „Potencjalne korzyści, jakie może przynieść zaoferowanie użytkownikom możliwości tagowania zasobów w bibliotecznych, to zdaniem Furnera:

- Wzbudzenie u aktywnych (tagujących) użytkowników poczucia wspólnoty z innymi użytkownikami bibliotecznych zasobów;
- Zachęta dla biernych użytkowników bibliotek do aktywności, wywołanie w nich poczucia, że mają wpływ na kształt oferowanych im usług;
- Zachęta dla użytkowników do bliższego zapoznania się z treścią opisywanych materiałów, analizowania ich w różnych kontekstach i z punktów widzenia innych użytkowników;
- Usprawnienie procesu wyszukiwania materiałów (wzbogacenie istniejących opisów o dodatkowe elementy, a także możliwość odkrycia źródeł dzięki opisom czy rekomendacjom innych użytkowników);
- Poprawa efektywności korzystania ze zbiorów przez użytkowników (łatwiej docierają do opisanych przez siebie materiałów, z których chcą później ponownie skorzystać);

- Uzyskiwanie informacji o tym, które źródła, materiały czy tematy są dla użytkowników interesujące lub warte uwagi;
- Zabawa i satysfakcja dla aktywnych użytkowników”¹¹.

Poza klasycznym uwzględnieniem etykiet tagów zaproponowanych przez użytkowników katalogu istnieje wiele innych ciekawych rozwiązań. Jednym z nich jest możliwość uwzględnienia informacji na temat polecanych, na zasadzie przykładowego komunikatu: „Czytelnicy, którzy wypożyczyli tę książkę, wypożyczyli również...” (wzorowane na księgarniach internetowych). Takie rozwiązania są możliwe dzięki np. polskiemu oprogramowaniu dLibra. Badacze zainteresowani zjawiskiem tagowania zaobserwowali, że internauci najchętniej tagują własne zbiory, dlatego jedną z wątpliwości może być kwestia aktywności użytkowników katalogów bibliotecznych. Ciekawym rozwiązaniem tego problemu wydaje się możliwość wykorzystania w katalogu tagów z już istniejących serwisów jak LibraryThing, a dokładniej usługa LibraryThing for Libraries (LTFI).

Niezależnie od stopnia skuteczności wyszukiwania przy wykorzystaniu folksonomii, jest to zjawisko, którego bibliotekarze muszą być świadomi. To jeden z możliwych kierunków, którym może podążyć rozwój katalogów bibliotecznych. Tagowanie stanowi na pewno sposób na opisywanie treści opublikowanych w Internecie, obok którego bibliotekarze nie mogą przejść obojętnie. Powinni zareagować odpowiednio na zmieniające się tendencje panujące wśród czytelników korzystających z katalogów. Tak, jak nie dało się przewidzieć kierunku rozwoju Internetu, tak teraz trudno przewidzieć, w jakim kierunku dalej się rozwinie oraz gdzie znajdzie się miejsce dla bibliotek w erze książek elektronicznych oraz digitalizacji. Wzbogacenie katalogów bibliotecznych o tagi wprowadzane przez czytelników pod kontrolą bibliotekarzy może doprowadzić do aktywizacji użytkowników bibliotek oraz potencjalnie przyczynić się do wzrostu czytelnictwa.

Bibliografia

1. Koszowska, Agnieszka: Tagowanie i biblioteczne katalogi 2.0; [dostęp: 27.12.2010]. Dostępny w World Wide Web: <<http://blog.biblioteka20.pl/?p=66>>.
2. Quintarelli, Emanuele: Folksonomies: power to the people; [dostęp: 27.12.2010]. Dostępny w World Wide Web: <<http://www.iskoi.org/doc/folksonomies.htm>>.
3. Roszkowski, Marcin: Czym jest tagowanie?; [dostęp: 27.12.2010]. Dostępny w World Wide Web: <<http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2008/3-4/080306.htm>>.
4. Stępień, Kamil: Folksonomia. Warszawa 2010, ISBN 978-83-61464-30-3.

¹¹ Koszowska, Agnieszka, tamże.

Jacek Braślawski

Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie

Seminarium powiatu białostockiego w Studziankach

Dnia 17 lutego 2011 roku bibliotekarze powiatu białostockiego mieli okazję wziąć udział w pierwszym seminarium metodycznym w tym roku. Odbyło się ono w urokliwej Filii wasilkowskiej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Studziankach. Piękne, bardzo malownicze tereny wsi Podlasia wprawiły wszystkich w niemal wiosenny nastrój, pomimo aury jeszcze zimowej. Spotkanie przebiegło w miłej atmosferze. Przygotowane przedsięwzięcie było współorganizowane przez: Książnicę Podlaską im. Łukasza Górnickiego – Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego w Białymstoku oraz Miejską Bibliotekę Publiczną w Wasilkowie przy wsparciu zespołu Pań ze Studzianek.

Na wstępie miało miejsce wystąpienie przedstawicieli władz samorządowych. Naszym gościem był zastępca burmistrza Wasilkowa, pan Wiesław Dąbrowski, który w krótkich słowach powitał wszystkich zebranych. Wspominał również jak ważna jest rola biblioteki w środowiskach lokalnych, a także jej współpraca z innymi instytucjami kultury.

Kolejnym punktem spotkania było wystąpienie dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wasilkowie Elżbiety Kisio pt. „Nowe wyzwania



Fot.1-2 Szkolenie w F.B. w Studziankach

bibliotek publicznych w gminie Wasilków w XXI wieku”. Dzięki czemu mogliśmy poznać spektrum działalności biblioteki jako placówki otwartej na każdego użytkownika. Biblioteki rozwijającej się poprzez udział w różnego rodzaju szkoleniach, programach, placówki otwartej na wszelkiego rodzaju inicjatywy twórcze i kulturalne. Wypowiedź Pani Eli uzupełniła kol. Iwona Amonowicz (pracująca w filii), która nakreśliła dynamiczne działania swej placówki.

W trakcie przerwy w spotkaniu wszystkich czekała bardzo miła niespodzianka. Dzięki uprzejmości władz lokalnych, a mianowicie Pań pełniących urząd Sołtysa wsi Studzianki, mogliśmy skosztować pysznych, domowych, podlaskich potraw, o których z pewnością długo będziemy pamiętać.

Kolejnym punktem spotkania było omówienie wyników ankiety „Satysfakcja zawodowa bibliotekarzy”. Pani Małgorzata Rokicka-Szymańska, kierownik Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego przekazała nam jej wyniki w oparciu o przygotowaną prezentację multimedialną. Dowiedzieliśmy się czy praca, którą codziennie wykonujemy sprawia nam przyjemność, jak wielu z nas żałuje swojego wyboru, a ilu jest z niego zadowolonych, jak oceniamy naszą sytuację zawodową, na którą mają wpływ różne aspekty pracy. Po omówieniu sondażu nakreślono także plan wydarzeń zawodowych na 2011 rok.

Ostatnim, bardzo ciekawym punktem spotkania był wykład Pani dr Katarzyny Zimnoch „Kultura książki na pograniczu Korony i Litwy do końca XVIII wieku”, która w bardzo profesjonalny sposób poprowadziła nas poprzez burzliwe dzieje książki w tamtym okresie na naszych ziemiach.

Następnym elementem seminarium były relacje koordynatora Programu Rozwoju Bibliotek województwa podlaskiego Grzegorza Zys nt. II rundy programu.

Wielotematyczność spotkania pozwoliła uczestnikom pozyskać wiedzę, wymienić doświadczenia w ożywionej dyskusji na tematy zawodowe. Ponadto każda placówka uczestnicząca w szkoleniu otrzymała pakiety książkowo-periodyczny do kolekcji zbiorów z Książnicy Podlaskiej.



Wiesława Kruszewska

Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem

60 lat działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Poświętnem

Powstanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Poświętnem datuje się na lata powojenne. Nie ma żadnych dokumentów stwierdzających jej istnienie przed II wojną światową (choć istnieją ustne przekazy mieszkańców, że biblioteka funkcjonowała przed wojną i usytuowana była w budynku urzędu gminy, który spłonął podczas wojny wraz z księgozbiorem).

Biblioteka została powołana w 1950 roku przez władze gminne, po ustanowieniu *Dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi* i nosiła nazwę Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem, a w 1954 roku, po utworzeniu gromad, przemianowana została na Gromadzką Bibliotekę Publiczną w Poświętnem oraz włączona do krajowej sieci bibliotecznej. Pierwszą siedzibą biblioteki był lokal o powierzchni 20 m² w budynku Gromadzkiej Rady Narodowej w Poświętnem, usytuowanym w centrum miejscowości. Gromadzenie zbiorów w bibliotece publicznej w gminie Poświętne zapoczątkował dar w postaci pięciuset książek otrzymanych od Ministerstwa Oświaty, a przekazanych za pośrednictwem Biblioteki Powiatowej w Łapach na rozpoczęcie działalności.

Reforma administracyjna z 1973 roku, likwidując gromady, spowodowała zmianę nazwy biblioteki, którą przemianowano na Gminną Bibliotekę Publiczną w Poświętnem i taka nazwa biblioteki funkcjonuje do dzisiaj.

W 1975 roku utworzono dwie filie biblioteczne: w Brzozowie Starym i Pietkowie, zlokalizowane w pobliżu szkół podstawowych. W latach 1990/91 zarówno filie, jak i punkty zostały zlikwidowane i od tej pory biblioteka funkcjonuje jako jedyna instytucja kultury w gminie Poświętne.

Na przestrzeni lat 1950-2006 biblioteka pięciokrotnie zmieniała lokal, co spowodowało znaczne zubożenie zbiorów z powodu zniszczenia książek podczas transportu. Zmiany lokalu wywarły negatywny wpływ również na pracę biblioteki, gdyż z tego powodu była ona często nieczynna. W 2006 r. biblioteka została przeniesiona do nowego, przestronnego lokalu i mieści się tam do dzisiaj. Z uwagi na to, że w tym samym kompleksie budynków mieści się zespół szkół, odnotowaliśmy znaczny wzrost czytelnictwa oraz nawiązaliśmy ścisłą współpracę ze szkołą. Od 2006 r. w bibliotece pracują 2 osoby na pełnych etatach.

Realizując program upowszechniania czytelnictwa oraz promując książkę, Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem prowadzi różnorodne formy pracy z czytelnikiem, głównie dziecięcym. Działania biblioteki w tym zakresie koncentrują się na organizowaniu konkursów literackich, plastycznych, recytatorskich, lekcji bibliotecznych oraz wystaw. Odbývają się również wycieczki uczniów klas młodszych do biblioteki, których celem jest zapoznanie dzieci z księgozbiorem, katalogami oraz specyfiką pracy biblioteki publicznej. Na stałe w kalendarz imprez biblioteki wpisały się obchody Tygodnia Bibliotek, konkursy na najaktywniejszego czytelnika, popołudnia z książką, cykliczne zajęcia z dziećmi i młodzieżą, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, udział w Powiatowym Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Spotkanie z *Melpomeną*” w Juchnowcu Kość., spotkania autorskie, udział w konkursach organizowanych przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego.

Księgozbiór biblioteki liczy ponad 13 tysięcy woluminów i obsługujemy ponad 500 czytelników rocznie. Rejestrujemy także ponad 5 tys. użytkowników Internetu w ciągu roku.

Biblioteka jest nowoczesną instytucją, która zaspokaja różnorodne potrzeby czytelników, posiada 4 komputery z dostępem do Internetu dla użytkowników. Zbiory biblioteczne katalogowane są w programie MAK i Matusz.

W 2009 r. przystąpiliśmy do Programu Rozwoju Bibliotek, co umożliwiło nam zaprezentowanie biblioteki na zewnątrz, zmianę jej wizerunku w społeczności lokalnej, pozyskaliśmy sprzęt fotograficzny oraz mieliśmy możliwość uczestnictwa w szkoleniach specjalistycznych. Dzięki udziałowi w Programie Rozwoju Bibliotek otrzymaliśmy propozycję współpracy z Fundacją Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego na realizację „Bibliotecznych zajęć dla dzieci i rodziców”, które będą realizowane w latach 2011-2012.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności, biblioteka wychodzi poza swoją działalność statutową, pozyskując środki pozabu-

dżetowe na realizację projektów. W 2008 r. Biblioteka realizowała projekt pn. „Wakacje z biblioteką” sfinansowany ze środków Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich – Program Integracji Społecznej. W ramach realizacji tego projektu zakupiliśmy do biblioteki komputer, urządzenie wielofunkcyjne, aparaty fotograficzne, które będą służyły zarówno czytelnikom, jak i w dalszej pracy biblioteki.

W 2010 r. pozyskaliśmy fundusze na realizację zadań:

- otrzymaliśmy dofinansowanie w ramach działania 4.1/413 *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju* PROW 2007-2013 dla małych projektów w kwocie 6460,54 zł na realizację projektu pn. *Nasze dziedzictwo kulturowe – wakacyjne zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla młodzieży z gminy Poświętne*.
- Realizowaliśmy i koordynowaliśmy projekt pn. *Jesteśmy razem* w ramach PPWOW na kwotę 15000 zł we współpracy z OSP, Zespołem szkół i UKS Orkan w Poświętnem. Z tych funduszy biblioteka zorganizowała „Wakacje w bibliotece” dla dzieci młodszych za kwotę 5800 zł.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem otrzymała dotację finansową od Fundacji Orange w ramach „Programu Akademia Orange dla bibliotek” w wysokości 999,56 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie dostępu do szerokopasmowych łączy internetowych za 2010 rok, a także na zakup materiałów oraz prowadzenie projektów o charakterze edukacyjnym związanych z Internetem. Corocznie otrzymujemy dotację na zakup nowości wydawniczych w projekcie realizowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, którą przeznaczamy na wzbogacenie księgozbioru. W 2010 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem obchodziła 60-lecie swojej działalności. W związku z jubileuszem ogłosiliśmy konkurs na logo biblioteki, najlepsza okazała się praca Aleksandry Ożarowskiej.

Podczas uroczystości podsumowano również projekt pn. „Nasze dziedzictwo kulturowe”, który realizowaliśmy w partnerstwie z Urzędem Gminy, którego pracownicy służyli wsparciem merytorycznym na etapie pisania i rozliczania wniosku, Zespołem Szkół, który udostępnił pomieszczenia i sprzęt na zajęcia warsztatowe oraz OSP w Poświętnem, która użyczyła sali na jubileuszową uroczystość.

W ramach projektu odbyły się dwutygodniowe wakacyjne warsztaty edukacyjne, w których uczestniczyła 12-osobowa grupa młodzieży z gminy Poświętne, głównie uczniów gimnazjum. W wyniku ich pracy został opracowany i wydany folder o dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym

oraz prezentacja multimedialna, promujące gminę Poświętne. Wykonano również fotografie przedstawiające zabytki występujące na terenie naszej gminy.

Projekt ten spotkał się z pozytywną oceną w lokalnej społeczności. Umożliwił młodzieży wiejskiej ciekawe spędzenie wakacji. Młodzi ludzie mieli możliwość poznania swoich możliwości w zakresie zdobywania potrzebnych informacji, pokazania swoich umiejętności z dziedziny fotografii oraz gromadzenia i opracowania tekstów niezbędnych do stworzenia folderu.

Pod hasłem historii regionu zorganizowaliśmy również „Wakacje w bibliotece”, z których skorzystała 32 – osobowa grupa dzieci młodszych. Podczas dwutygodniowych zajęć miały one możliwość spotkać się z ciekawymi ludźmi – kombatantami oraz ułanami 10 Pułku Ułanów Litewskich, wybrali się o Regionalnej Izby Tradycji w Pietkowie związanej z naszym regionem. W czasie wakacyjnego odpoczynku dzieci kilkakrotnie wyjeżdżały na basen, uczestniczyły też aktywnie w spotkaniu z teatrem oraz zajęciach muzycznych. Dużym powodzeniem cieszyły się kursy, które pobudzały wyobraźnię i uczyły zdrowej rywalizacji.

Biblioteka w Poświętnem, wychodząc naprzeciw coraz większym i różnorodnym oczekiwaniom lokalnego społeczeństwa, staje się instytucją, która nie „tylko” wypożycza książki, ale jest również miejscem, które łączy pokolenia, łączy tradycję z nowoczesnością, miejscem, gdzie ciekawie i pożytecznie spędzić wolny czas mogą dorośli, dzieci i młodzież.

Zainteresowanie mieszkańców, jakie można zaobserwować podczas organizowania zajęć w czasie wolnym, uzmysławia nam, jak bardzo takie działania są potrzebne. W czasie wakacji letnich, podczas prac polowych, rodzice często nie mają możliwości zapewnienia dzieciom ciekawego spędzenia czasu wolnego od nauki szkolnej. Dlatego tak dużym zainteresowaniem w społeczności wiejskiej cieszą się wszelkie akcje organizujące wypoczynek dla dzieci, ponieważ dzieci wiejskie mają ograniczony dostęp do dóbr kultury i atrakcji, jakie stwarza swoim mieszkańcom miasto.

Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem, wychodząc naprzeciw temu zapotrzebowaniu, stara się wypełnić lukę w dostępie do imprez kulturalnych i umożliwić wyrównanie szans dzieciom wiejskim w miarę swoich możliwości finansowych oraz poprzez pozyskiwanie środków pozabudżetowych.

Iwona Wądołowska

Biblioteka Publiczna Gminy Zawady

Remont Biblioteki Publicznej Gminy Zawady dobiegł końca

W 2010 roku Biblioteka Publiczna Gminy Zawady została poddana gruntownemu remontowi. Prace te były możliwe dzięki dotacji pozyskanej z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu „Infrastruktura Bibliotek” (o wartości 30.000,00 zł) oraz do finansowaniu organizatora – z budżetu Gminy Zawady.

W ramach wykonanych prac zwiększyła się powierzchnia użytkowa Biblioteki oraz poprawił się jej standard estetyczny. Zadaniem objęte zostały pomieszczenia Biblioteki o łącznej powierzchni 160 m², w których wymieniono instalację centralnego ogrzewania i instalację elektryczną wraz z istniejącymi punktami oświetleniowymi. Ponadto ściany zostały poddane pracom tynkarskim i malowaniu. Dodatkowo z budżetu organizatora wykonano sufit podwieszany.

W odremontowanych pomieszczeniach znajduje się czytelnia, wypożyczalnia, pracownia komputerowa z dostępem do sieci Internet oraz pracownia do zajęć edukacyjno-animacyjnych. Utworzono również Izbę Pamięci Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawadach, z którą Biblioteka ściśle współpracuje przy organizacji różnych wydarzeń życia kulturalnego gminy.

Remont trwał od września do grudnia 2010 roku i w tym czasie Biblioteka była zamknięta dla czytelników. Wpłynęło to negatywnie na statystykę roczną instytucji, gdyż rozpoczęcie roku szkolnego zawsze oznacza „napływ” nowych czytelników w Bibliotekach i zwiększenie liczby wypożyczeń, zwłaszcza lektur szkolnych i pomocy naukowych. Urządzenie się w wyremontowanych pomieszczeniach potrwało kolejne dwa miesiące, co również będzie rzutowało na statystykę w bieżącym roku.

Mimo tych negatywnych skutków remontu, widzimy jego pozytywne strony - i one przeważają. Po pierwsze – pomieszczenia Biblioteki są bardzo funkcjonalne i dostosowane do działalności czytelniczo-edukacyjnej.

Są przestrzenne, a jasne kolory ścian i sufitu sprawiają, że wydają się znacznie większe. To wszystko sprawia, że czytelnicy chętniej zaglądają do Biblioteki.

Dzięki zaadoptowaniu dodatkowych pomieszczeń – pracownie komputerowe Gminnego Centrum Informacji i Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi zostały przeniesione do Biblioteki. W ten sposób nawet przy zatrudnieniu jednoosobowym, czytelnicy mają dostęp w tym samym czasie zarówno do księgozbioru, jak i zasobów sieci Internet.

Przy ustawianiu mebli pod uwagę wzięte zostały sugestie architektów, którzy przez dwa dni pracowali nad wizerunkiem Biblioteki w trakcie realizacji projektu „Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece”, prowadzonego przez Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Warszawski w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. W konsultacjach wzięli udział pracownicy Biblioteki i czytelnicy z różnych grup wiekowych. Określono ich potrzeby, wizje i pomysły, które w znacznej mierze zostały zastosowane po remoncie. Dzięki temu Biblioteka jest bardziej przyjazna czytelnikowi.

Samo hasło „remont biblioteki” sprawia, że stali bywalcy tej instytucji, z niecierpliwością czekali na jej otwarcie. Pozytywne wrażenia z pierwszej wizyty przekłada się na nowych czytelników – zazwyczaj są to ich znajomi lub rodzina. Są też tacy, którzy z ciekawości zachodzą do Biblioteki, a nigdy wcześniej tu nie bywali, zainteresowani przede wszystkim na co wykorzystane zostały środki z dotacji, o których przeczytali na stronie internetowej lub w lokalnej prasie. Nieważne są powody, dla których przyszli. Ważne, że poprzez swą ciekawość „spotkali” się z książką, a w znacznej mierze zostali nowymi czytelnikami.

Remont Biblioteki miał również duży wpływ na ułatwienie pracy osobom zatrudnionym w naszej instytucji. Pomieszczenia dzięki nowej instalacji centralnego ogrzewania są ciepłe, instalacja elektryczna spełnia wszystkie wymagania techniczne. Dyplomy i wystawy już nie muszą zasłaniać szpecących ścian, a jedynie je zdobią czy urozmaicają wystrój. A nade wszystko o wiele przyjemniej pracuje się w czystych i estetycznych przestrzeniach, co w konsekwencji rzutuje na efektywność pracy.

Można by było wiele pisać o planach na przyszłość, gdyby środki z nowego Programu Infrastruktura Bibliotek były bardziej przystępne dla małych bibliotek publicznych. Wymagany minimalny próg wnioskowanej dotacji i wkładu własnego są nierealne dla takich bibliotek wiejskich jak nasza, gdzie każdy grosz jest na miarę złota, i o który trzeba za wszelką cenę walczyć. Nie tracimy jednak zapału na kolejne zdobywanie funduszy. Małymi krokami dobruemy do końca.



Wyremontowana placówka „przyciąga” również najmłodszych

W pierwszej kolejności planujemy wymianę podłóg, gdyż na to już nie starczyło środków przy zakończonym remoncie. Następnie niezbędne będzie zakupienie żaluzji lub rolet okiennych, które chronią księgozbiór przed szkodliwym działaniem promieni słonecznych. Kolejny etap to zakup nowych regałów bibliotecznych; niektórzy pamiętają jeszcze czasy zakładania Biblioteki. Bardzo istotnym planem jest zakup schodofazu, który umożliwiłby osobom niepełnosprawnym dostanie się do Biblioteki (umiejscowionej na I piętrze). Oczywiście zakupy nowości wydawniczych pominęłam w tej wyliczance z prostego powodu – to obowiązek, a nie plan. I to tyle planów. Zobaczymy, jak w kolejnych latach uda się je urzeczywistnić.

Elżbieta Jarocka-Mieleszko

Gminna Biblioteka Publiczna w Gródku

Koleżeńskie podziękowanie

Gminna Biblioteka Publiczna w Gródku podjęła inicjatywę utworzenia w 2011 roku Filii Bibliotecznej w Załukach. Koncepcja uzyskała przychylność ze strony wóldarza gminy, społeczeństwa lokalnego oraz pozyskała wsparcie ze strony opiekuna merytorycznego – Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego.

Nowo powstała instytucja zlokalizowana jest w szkole podstawowej, w sali lekcyjnej. Do pracy w placówce oddelegowano kol. Grażynę Gryko z dużym doświadczeniem zawodowym, a na „pewien czas” do pomocy w placówce gminnej przyjęto bardzo zaangażowaną stażystkę – Katarzynę Rogacz. W związku z reorganizacją instytucji postanowimy ubiegać się o udział w II rundzie Programu Rozwoju Bibliotek, tym razem jako biblioteka wiodąca.

Sprzęt „z odzysku” do nowo powstałej agendy pozyskaliśmy z Książnicy Podlaskiej oraz szkoły.

Pani Małgorzata Rokicka-Szymańska starała się wyposażyć nową bibliotekę w księgozbiór. Ogłosiła akcję „Wspomóż innych. Podziel się swymi zbiorami” skierowaną do koleżanek i kolegów z powiatu białostockiego, a także zaprzyjaźnionych osób prywatnych oraz firm. Akcja trafiła na podatny grunt, otrzymaliśmy pomoc i życzliwość ze strony naszych ofiarodawców.

Dziękujemy bardzo osobom prywatnym, agendom Książnicy Podlaskiej w Białymstoku; Filiom nr: 1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 17, Wypożyczalni Książek, Bibliotece Powiatu Białostockiego oraz Działowi Instrukcyjno-Metodycznemu.

Jeszcze raz gorąco dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się w swych działaniach do rozwoju nowo utworzonej filii. Oczywiście wiele jest jeszcze do zrobienia, ale jak wiadomo „praca bogactwa czyni” (zauważył to już renesansowy poeta Biernat z Lublina).

Serdeczne podziękowania składam również pracownikom tejże placówki – Paniom: Grażynie Gryko i Katarzynie Rogacz. Bez ich ogromnego zaangażowania nie mogłabym sprostać zadaniu.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Spotkanie z Komisją Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej w Książnicy Podlaskiej

Nawiązując do wieloletnich tradycji Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku dn. 22.02.2011 roku zaprosiła do swej siedziby władze Starostwa, członków Komisji Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej IV kadencji oraz przedstawicieli wydziałów, z którymi współpracuje.

Podczas spotkania zapoznano się z:

- zadaniami realizowanymi przez Książnicę Podlaską im. Łukasza Górnickiego, które zostały przedstawione przez dyr. Jana Leończuka,
- sprawozdaniem finansowym dotyczącym wydatkowania otrzymanej dotacji ze Starostwa Powiatu Białostockiego na rzecz realizacji zadań biblioteki powiatu białostockiego – przekazanym przez główną księgową Jolantę Tokarzewską,
- działalnością merytoryczną Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego – omówioną przez Małgorzatę Rokicką-Szymańską,
- propozycjami i oceną działań bibliotecznych na rzecz powiatu zasignalizowanymi przez przybyłe osoby.



Fot.1-2 Spotkanie z partnerami zawodowymi

Na spotkaniu przekazano członkom Komisji ankietę „Radni Starostwa o bibliotekach” opracowaną przez M. Rokicką-Szymańską z prośbą o wypełnienie jej do celów sondażowych. Książnica otrzymała od gości zaproszenie do udziału w posiedzeniu najbliższej Sesji Powiatu Białostockiego. Gospodarz na zakończenie spotkania przekazał przybyłym uczestnikom książki wydane nakładem biblioteki.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Marzenia biblioteczne czytelników

Zgodnie z obietnicą głównego organizatora konkursu „Marzenia czytelników” (szersze informacje o konkursie zamieszczono w Głosie Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego nr 1(6)) przeprowadzonego w 2010 roku, publikujemy 11 prac laureatów nagrodzonych miejscami I-III w 5 kategoriach wiekowych. Wyróżnionym gratulujemy, życzymy dalszych sukcesów oraz zachęcamy do korzystania z usług bibliotek.

I grupa: szkoła podstawowa (uczniowie z grupy wiekowej 8-10 lat)

- *1 miejsce: Aleksandra Jarocka (Gródek)*

„MOJE MARZENIA”

Marzę o tym, żeby moja Biblioteka Publiczna była miejscem, do którego mogłabym pójść z całą rodziną. Bardzo lubię spędzać czas z dziadkiem. Dziadek jest osobą niepełnosprawną i ma trudności z poruszaniem się. Lubie, jak dziadek mi czyta i opowiada o fajnych rzeczach. Moim marzeniem jest, aby zaprowadzić dziadka do biblioteki i spędzić z nim czas w krainie książek. Obecnie jest to niemożliwe ze względu na brak windy. Chciałabym, aby moja biblioteka mieściła się na parterze lub posiadała windę dla osób niepełnosprawnych. Biblioteka z mojej wyobraźni posiada dużo kolorowych pomieszczeń. W pokoju różowym są książki dla małych dzieci. Przychodzą tam mamy ze swoimi bobasami. Pokój pomarańczowy jest przeznaczony do zabaw dla dzieci. Znajdują się tam: kącik z zabawkami, zjeżdżalnia, kącik do rysowania, ścianka wspinalczkowa. W

sali granatowej znajdują się książki o czarach, wróżkach i czarodziejach, dużo jest książek z literatury fantastycznej, Pracuje tam pani bibliotekarka w stroju wróżki. Następny pokój jest żółty, są tam książki dla dzieci uczących się w szkole podstawowej. Mieszczą się tam kolorowe regały, wygodne fotele, stoliki przeznaczone dla czytelników. Na podłodze leży gruby dywan i kolorowe poduchy, na których można się położyć. Pokój zielony przeznaczony jest dla gimnazjalistów.

W bibliotece dla dzieci jest również pracownia komputerowa i multimedialna. Można tam wypożyczyć lub obejrzeć na miejscu bajki, filmy lub posłuchać muzyki. Wolny czas można spędzić uczęszczając na różne koła zainteresowań, działające w bibliotece. Chętnie chodziłabym z tatą na koło szachowe. Moim marzeniem jest, aby w bibliotece mieściła się sala kinowa. Mogłabym chodzić z rodzicami lub koleżankami na ciekawe filmy lub bajki. W mojej miejscowości nie ma kina, a rodzice nie mają czasu na częste wyjazdy do kina w Białymstoku.

Chciałabym, aby biblioteka z moich marzeń istniała naprawdę i była miejscem, w którym każdy chętnie spędziłby swój wolny czas.

- *II miejsce: Magdalena Martyna Staworko (Białystok)*

„SPOTKANIE Z CIOCIĄ LINDGREN”

Lubię chodzić do biblioteki i czytam dużo książek. Pewnego razu w bibliotece przydarzyła się dziwna, ale fajna przygoda.

Stonecznego dnia poszłam do biblioteki, żeby wypożyczyć książki. Kiedy do niej weszłam, było zupełnie inaczej niż tydzień temu. Do wchodzącego czytelnika podjeżdżał pulpit, na którym należało wpisać tytuł lub autora. Wtedy na blacie pokazywała się książka, o której się myślało (w moim przypadku była to „Pippi Pończoszanka”). To było niesamowite. Kiedy kliknęłam na okładkę mojej książki, przyleciała ona do mnie na skrzydłach (czyli swoich stronach). Teraz chyba mi nie uwierzycie. Potem weszłam w głąb biblioteki, gdzie czekała na mnie Astrid Lindgren. Bardzo ją polubiłam. Opowiedziała mi o swoim dzieciństwie, a także skąd brała postacie do książek i dlaczego pisała dla dzieci. Rozmawialiśmy o jej książkach, które już przeczytałam tj. o „Dzieciach z Bullerbyn” i „Braciach Lwie Serce”. Przesiedziałam z nią wiele godzin. Niestety, musiałam iść do domu. To była udana wyprawa do biblioteki.

„Madziu, wstawaj już pora do szkoły!”. Otworzyłam oczy, biblioteka zniknęła, a na podłodze leżała „Pippi Pończoszanka”. „To był fajny sen” – pomyślałam i poszłam myć zęby.

II grupa: szkoła podstawowa (uczniowie z grupy wiekowej 11-12 lat)

- *I miejsce: Marta Tarasiewicz (Supraśl)*

„MARZENIA SENNE”

Obudziłam się w nocy po fantastycznym śnie o bibliotece, która w mej wyobraźni wyglądała inaczej niż zwykle. Kolorowa, wesoła, duża, były w niej nowiutkie książki i inne cuda, których nie ma w naszej bibliotece. Wszyscy chętni, nawet starsi, mogli korzystać z komputerów, gier różnego rodzaju, sprzętu sportowego, książek, gazet. Nie było tam kolejek. Wszystkie zbiory z biblioteki można było wypożyczyć do domu lub skorzystać na miejscu.

Każdą wolną chwilę po lekcjach spędzałam tam w towarzystwie kolegów i koleżanek oraz rodzeństwa. Było też miejsce, gdzie można było zjeść kanapkę i wypić napój. Biblioteka była czynna od rana do wieczora, także w sobotę i niedzielę. Panie bibliotekarki zawsze się uśmiechały. Ubrane w stroje dobrych wróżek, wyczarowywały różne zabawy, zachęcały do korzystania z biblioteki, często częstowały słodyczami. Chętnie czytały nam książki, pomagały w odrabianiu lekcji, opowiadały zaskakujące opowieści, puszczały różne nagrania z płyt i kaset. Organizowały wiele konkursów, a każdy uczestnik otrzymywał upominek.

Na środku biblioteki stała duża, stara szafa, która spełniała życzenia wszystkich, którzy przychodzili na spotkania biblioteczne. Dzięki niej mogliśmy przebrać się w stroje bohaterów książkowych, ukryć się przed innymi, posłuchać opowieści o miejscach zaczarowanych, spotkać się z autorami książek i nie tylko. Czas w naszej bibliotece publicznej mijał szybko i wesoło.

Szkoda, że sen się skończył. A może to nie był sen?

Do rana już nie mogłam zasnąć. Chciałam jak najszybciej pobić do szkoły, by się przekonać, jaka jest rzeczywistość. Niestety nie było takiej biblioteki.

Tak bym chciała, żeby w Supraślu była taka fajna biblioteka, jak w moim śnie.

- *II miejsce: Monika Woronicz (Zabłudów)*

„MOJA WYMARZONA BIBLIOTEKA”

Pewnego dnia pani Gabrysia, nauczycielka języka polskiego w klasie V b, zadała uczniom pracę domową:

Na piątek przygotowujecie wypracowanie na temat „Moja wymarzona biblioteka” – powiedziała. Najciekawsze pomysły zrealizujemy na tegorocznym Pikniku Bibliotecznym.

Jedna u uczennic – Weronika – bardzo ucieszyła się z tej wiadomości. Jej marzeniem było, aby według jej pomysłu zrealizowano tę imprezę.

Gdy Weronika wróciła do domu, natychmiast zabrała się do wykonania zadania. Bardzo lubiła język polski, a szczególnie pisanie wypracowań. Wzięła czystą kartkę i zaczęła pisać.

„Moja wymarzona biblioteka”

Moim zdaniem biblioteka wcale nie musi znajdować się w budynku. Może mieć siedzibę na pięknej, usianej kwiatami łące. Dookoła latałyby kolorowe motyle, a obok płynąłby strumyczek. Książki leżałyby na kłodach drewna, obrośniętych chabrami, makami... Panie bibliotekarki przystrojone w wianki z kwiatów zawsze by się uśmiechały. Gościem takiej biblioteki mógłby być każdy, kto kocha książki i piękno natury.

Weronika Skowrońska

W poniedziałek, trzy dni po terminie zdawania wypracowań, tuż po dzwonku pani Gabrysia poprosiła Weronikę, by ta została chwilkę na przerwie, ponieważ chce z nią porozmawiać.

– Sprawdziłam wasze wypracowania i doszłam do wniosku, że twoje opowiadanie jest najlepsze. Czy zgadzasz się, aby wykorzystać twój pomysł na piknik bibliotecznym? – zapytała nauczycielka. – Oczywiście! – odpowiedziała zadowolona dziewczynka. – To było moje największe marzenie!

Kilka miesięcy później odbył się piknik biblioteczny, zrealizowany na pięknej łące, według pomysłu Weroniki. Wszyscy serdecznie jej gratulujemy. Dzięki bibliotece Weronice udało się spełnić swoje marzenie. I ja tam byłam, książkę wypożyczyłam. A co w niej przeczytałam, Wam opowiedziałam.

III grupa: gimnazjaliści

- *I miejsce* **Lukasz Litwiński (Czarna Białostocka)**

„WYMARZONE MIEJSCE”

Siedzę w domu, co chwila w okno zerkam,
Z nudów żuję piątego cukierka,
Komputer odpycha, koledzy zajęci,
Program w telewizji jakoś mnie nie kręci.

Do pracy i nauki też nie mam chęci.
I nagle zrozumiałem, co mnie tak bardzo nęci.
Nakładam buty, z domu wychodzę,
I bilet na autobus kupuję po drodze.
Wsiadam na trzecim przystanku z kolei,
Wchodzę do budynku w kolorze brudnej bieli.
To królestwo liter i atramentu,
Tonę wśród wiedzy i przygód odmętu.
Tutaj poznałem Harrego Pottera,
Frodo Baggins' a i Tomka Sawyera.
Znikają czasu na godziny podziały,
Tu odmierzają go słowa i rozdziały.
Tu zmieniam się w książkowego mola,
By poznać historie o baśniowych stworach.
Tu odpowiedzi znajduję na pytania trudne,
Tu wiedzę zdobywam i odganiam nudę.
Tu znajduję spokój i ciszę,
A jedynym dźwiękiem, który słyszę
Jest szelest kartek, czasem czyjeś kroki
I ryczące z okładek atramentowe smoki.
Gall Anonim opowiada mi o Polskiej początkach
Tolkien o elfach, hobbitach i orkach.
A gdy bramy królestwa na noc są zamykane
Biorę książki jeszcze nieprzeczytane
I po wpisaniu się do księgi gości
Pożyczam część skarbu z magazynu mądrości
Nigdy nie wiem, co nowego mnie tam czeka.
To miejsce nazwano po prostu **Biblioteka**.

- *II miejsce: Barbara Sokólska (Tykocin)*

„BIBLIOTECZNY B ZIK”

Koleżanki mówią, że jestem zerem,
Bo chcę się w bibliotece spotkać z fizyjerem.
Nie mogę żyć bez kokardek i wstążek,
Ale bardziej uzależniona jestem od czytania książek.
On mnie będzie cesał, a ja w tzw. międzyczasie
Przeczytam spokojnie „Awanturę o Basie”
On mi będzie robił fale i „kręciołki”,

A ja w tym czasie „pochłone” „Miziołki”.
Mówicie, że to nie jest miejsce, żeby robić fryzury?
Nie słyszałam większej bzdury!
Że to niby nie fryzjerski zakład?
Że gdzie? Między książkami?
Że chyba mam bzika?
A ja w mig z każdego zrobię czytelnika.
Bo gdy fryzjer pleci e ci warkoczyk
To ty kolego i koleżanko w tym czasie
Zajmij czymś sensownym swoje oczy.

- *III miejsce – Joanna Kielbasa (Poświętne)*

„SEN O BIBLIOTECIE”

Pewnego dnia przyśnił mi się dość ciekawy sen. Weszłam do biblioteki, w której było bardzo kolorowo. Mówię nie tylko o książkach, ale i o ścianach. Półki dosięgały wręcz sufitu, do tego stopnia, że trzeba było wchodzić po specjalnych schodach, żeby sięgnąć po książki leżące najwyżej. Były tam też bardzo wygodne fotele, na których można było usiąść i przeczytać wybraną lekturę. Przy biurku siedziała bardzo miła pani, która jeśli zachodziła taka potrzeba, doradzała jaką książkę wybrać. W bibliotece można było korzystać z Internetu, aby wyszukać potrzebne informacje. Pamiętam, że szukałam informacji dotyczących twórczości Adama Mickiewicza. Niestety, nie znalazłam żadnych ciekawych wiadomości, które mogłyby zaspokoić moją ciekawość, więc podeszłam do pani bibliotekarki i powiedziałam:

- Dzień dobry.
- Dzień dobry, witam. W czym mogę Ci pomóc?
- Szukam informacji dotyczących twórczości Adama Mickiewicza.
- Zaraz coś znajdziemy. Poczekaj chwilkę.

W krótkim czasie pani przyniosła książkę. Usiadłam w fotelu naprzeciwko i zaczęłam czytać. Nagle stało się coś dziwnego. Czułam się jakbym ja była podmiotem lirycznym tych wierszy. Cały świat przestał dla mnie istnieć, byłam tylko ja i książka. Czułam się tak, jakby do mnie Adam Mickiewicz powiedział: „Precz z mego serca”. Gdy się tak zamyślałam, nagle, poczułam, że ktoś delikatnie dotyka mojego ramienia. To była pani bibliotekarka, która rzekła:

- Kończą się godziny pracy biblioteki, będę musiała zamknąć.
- Już wychodzę – odpowiedziałam.

Po powrocie do domu, nadal czytałam tę książkę, ale w bibliotece było inaczej. Tam, jak już wspominałam, czułam się podmiotem lirycznym tych wierszy. W domu tak nie było.

Wtem usłyszałam jakiś dźwięk. Był to budzik. Wtedy domyśliłam się, że to wszystko było snem. No cóż, zaczęłam szykować się do szkoły. Po lekcjach poszłam do biblioteki, żeby znaleźć informacje dotyczące twórczości Adama Mickiewicza, a tam wszystko było jak w moim śnie.

Czyżby mój sen był snem proroczym? Nie wiem do tej pory.

III grupa: licealiści

- *I miejsce: Dominika Lisowska (Czarna Białostocka)*

„TO TYLKO SEN”

Zerkam na zegarek... Jest godzina 10.00. Znajduję się w pięknej, przestronnej bibliotece. Wokół półki z książkami... Jest cicho, chociaż obok mnie siedzą koleżanki, koledzy i nasi rodzice. Zastanawiam się, co tu robią tak licznie przybyli rodzice. I to również tatusiowie?

Tymczasem mama Adama rozpoczyna opowieść. Pięknie opowiada treść swojej ulubionej książki. (Próbujemy odgadnąć tytuł). Tata Agnieszki zachęca do przeczytania książki ze swego dzieciństwa. Włącza się inny rodzic i tak po kolei.

Wszyscy słuchamy tych opowieści z wielkim zainteresowaniem, prawie z otwartymi buziami. Nagle uświadamiam sobie, że te wszystkie książki z dzieciństwa u naszych rodziców stoją „zakurzone” na półce w naszej bibliotece, ale niestety żadnej nie przeczytałam. Zamyślam się... Czy to możliwe, żeby te stare książki z pożółkłymi kartkami były aż tak ciekawe? Koniecznie muszę je przeczytać.

Wtem moje myśli przerywa Kaśka, która próbuje w dwóch zdaniach zareklamować jedną ze swoich ulubionych powieści. Później następną koleżanką krótko i mało ciekawie. Rodzicom dużo lepiej to wychodzi. Między nami tworzy się wspaniała „książkowa” dyskusja. Zerkam na zegarek godzina 12.00. Zerkam jeszcze raz i przecieram oczy ze zdumienia. To już 2 godziny jesteśmy w bibliotece i nikt się nie spieszy. Mamy dla siebie czas...

Budzę się, rozglądam na wszystkie strony. To tylko sen. Przypominam sobie swój niedawny pobyt w bibliotece. Widzę pojedyncze osoby zainteresowane książką, większość wyłącznie komputerem i Internetem,

widzę jak nerwowo zerkają w swoje „komórki”, a książki samotnie stoją na półkach. Wśród tych książek bardzo wiele nowości.

Rozmyślam o swoim pięknym śnie i zaczynam marzyć. Marzy mi się takie właśnie spotkanie z naszymi cudownymi, wiecznie zajętymi rodzicami. Chciałabym miło spędzić czas w gronie rówieśników i naszych rodziców. Marzy mi się, żeby biblioteka była takim łącznikiem, miejscem zgromadzeń i kontaktów między pokoleniem rodziców i dzieci, miejscem, gdzie miło (może przy herbatce) czytamy gazety i omawiamy ostatnio przeczytane książki. Ktoś powie, że takim miejscem równie dobrze może być Dom Kultury. Oczywiście, że tak, ale w bibliotece jest miło, cicho i spokojnie. Panuje lepszy nastrój i nikt nie przeszkadza. No i te książki. Można „zaszyć się” gdzieś w kącie i czytać, czytać, czytać. Czy do tego potrzebne są nowe technologie? Wystarczy odrobina chęci i takie „zwykłe” marzenia się spełnią.

- *II miejsce: Daniela Kalicka (Wasilków)*

„INICJATYWY BIBLIOTECZNE”

Niegdyś biblioteka była centrum edukacji i rozrywki kulturalnej. To właśnie tutaj ludzie nawiązywali nowe znajomości, przychodzili po to, by wypożyczyć ciekawą lekturę oraz miło spędzić czas. Wśród książek pokrytych kurzem odnajdywali spokój i niemal pogrążali się w nirwanie. Pełniła ważną rolę w rozwoju intelektualnym każdego człowieka.

W dzisiejszych czasach obraz biblioteki jest zupełnie inny. Ludzie z wygodny oraz braku czasu wybierają łatwiejsze rozwiązania, nie wkładając wysiłku w poszukiwania. Moim zdaniem takie podejście jest ogromnym błędem, ponieważ książka czytana w wersji papierowej jest czymś więcej, ma swoją duszę. Młodzież, by odwiedzić takie miejsce potrzebuje zachęty, gdyż pierwszym skojarzeniem ze słowem „biblioteka” są książki, a to kojarzy się ze szkołą, o której nieraz chciałabym zapomnieć. W takiej sytuacji najlepszym sposobem zainteresowania biblioteką tej grupy będzie organizowanie różnych spotkań tematycznych typu: noc horrorów, komediowe popołudnie czy fantastyczny poranek, które przełamują wszelkie stereotypy. Wtedy każdy znajdzie coś dla siebie, spotka ludzi o podobnych lub odmiennych zainteresowaniach, będzie mógł zagłębić się w dyskusję, poznać nowe kultury i poglądy.

Osobiście chciałabym uczestniczyć w nocy horrorów. Mroczny wystrój biblioteki, tłące się świece, a do tego przenikająca do szpiku kości muzyka oraz świetna książka. Dobry lektor i słuchacze to podstawa sukcesu.

su. Podsumowaniem wieczoru byłaby adaptacja wcześniej przedstawionej powieści. Połączenie książki i filmu to idealna symbioza. „Komórka” Stephena Kinga, czy też „Pachnidło” autorstwa Patricka Süskinda, to horrory które od lat są na światowych listach bestsellerów, a ich ekranizacje zyskały światową renomę. Właśnie taka forma przemawia do ludzi, którzy nie boją się silnych emocji ani strachu. Wiadomą rzeczą jest fakt, że każdy z nas ma inny gust, więc spotkania powinny dotyczyć różnych tematów, w zależności od upodobań czytelników. Wśród dzisiejszej młodzieży jest wielu utalentowanych pisarzy – amatorów. To właśnie na takim spotkaniu będą mogli podzielić się z nami swoją twórczością. Mieliby możliwość zapoznania się z opinią publiczną na temat swojej twórczości i zaczerpięcia świeżych pomysłów.

Myślę, że biblioteka powinna wyjść do ludzi z inicjatywą właśnie w takiej formie. Pasja, która łączy ludzi jest idealną reklamą. Tutaj każdy znajdzie coś dla siebie, coś, czego nie będzie w stanie zapomnieć i z utęsknieniem będzie czekał na kolejne spotkanie.

IV grupa: dorośli

- *I miejsce: Sylwia Kondraciuk (Turość Kościelna)*

„WYMARZONE SPOTKANIA”

Wymarzone spotkanie w bibliotece to takie, które jeszcze nie miało w niej miejsca. Chciałabym być naocznym świadkiem starcia literatury z X (dziesiątą) muzyką! Sama nie wiem komu bym kibicowała – i to korci, i to nęci! Moja wizja konfrontacji książki z filmem wygląda tak: Sympatyczna Pani Bibliotekarka wywiesza zestawienie walk na każdy tydzień w miesiącu, określa zawodników – kto z kim będzie toczył bój o palmę pierwszeństwa, każdy, kto chciałby być sędzią w tej rywalizacji, powinien się stawić z przeczytaną książką w piątkowy wieczór w przytulnej, lokalnej bibliotece, by tam z innymi obejrzyć ekranizację tejże książki. A po seansie debata! Kto lepszy, gdzie bardziej wartka akcja, a gdzie lepiej wykreowane postacie, kto bardziej trzyma w napięciu, pisarz czy reżyser, jakie różnice, jakie niedociągnięcia, a może lepiej można było dobrać obsadę? Barwna dyskusja do późnej nocy! A zawodników nie brakuje: zacznijmy od miesiąca grozy, który otworzy „Lśnienie” Mistrza S. Kinga, następny miesiąc fantastyczny, na którego czele stanie „Harry Potter”, za nim miesiąc polski, a w nim na pierwszy ogień rzucone „Ja wam pokażę” Pani Grocholi, miesiąc pod strzałą Amora, a tu „Przeminęło z wiatrem”,

a także miesiąc z lekturą, miesiąc dla dzieci, miesiąc z przygodą, miesiąc sensacji. Pomysłów i inspiracji nie zabraknie, co chwilę na srebrny ekran dumnie wkraczają Panie w Twardych Okładkach.

- *I miejsce (ex aequo dorośli): Marcin Matysiewicz – 2 prace (Juchnowiec)*

„ZACZAROWANE MIEJSCE”

Jest takie miejsce, gdzie prawda tańczy z bajkami, gdzie marzenia nieuchwytnie galopujące na grzbiecie wiatru możemy złapać i ujarzmić. Miejsce, gdzie mnóstwo drzwi do mnóstwa światów, gdzie pytania moc swą tracą, bo odpowiedź jest za każdym rogiem. Na każdego z nas czeka w tej krainie miejsce, które wielu przez wieki przygotowywało. Każdej takiej komnaty strzeże dobry, przyjazny duch, co zawsze wskaże drogę, zawsze pomoże i doradzi, potrzyzyma za rękę, kiedy trzeba, ale też pouczy i skarci, kiedy zawinimy.

Dawno temu dziecięciem będąc i ja tam trafiłem. Poznałem wszystkie barwy uczuć, spełniałem marzenia, szybowałem z wiatrem i spadałem z wiosennym deszczem. Miejscem tym jest biblioteka. I powiem kilka słów spiskowcom, knowaczom, prześmiewcom i szydercom. Nie panuje tam ciężki zaduch! To woń historii, zapach dusz zaklętych w kartkach każdej z ksiąg, zefirek myśli czytelników krążących pomiędzy regałami. Nie ma tam złowrogiej ciszy ciągnącej powieki do snu. Jakby się wsłuchać, otoczą nas zastępy baśniowych postaci, gnomów, rusalek, dzielnych rycerzy i gadających ropuch. Pani za biurkiem nie ciska piorunami z oczu, nie zionie otchłanią, nie ma włosów upiętych zbyt ciasno w kucyk czy dziwaczny kok, ale nie jest też przystrojona „w cztery pory roku” i nie uzdrowi a dotykiem. To dziewczynka jak każda, z tym, że wyspecjalizowana w swej dziedzinie jak samuraj w ścinaniu bambusowych patyków.

Czytanie książek to nie siedmiogłowy potwór i nikomu nie trzeba mówić, jakie zalety ma ta powoli zanikająca umiejętność. Tak więc do pracy rodacy i marsz gęsiego poczytać trochę ten tego.

„KSIĄŻKOWA KRAINA”

Pierwszy stereotyp związany z obszarem biblioteki zrodził się wraz z wypożyczeniem pierwszego papirusu. Wszystkowiedzący bibliotekarze imponowali ogromem wiedzy w swej dziedzinie, mieli autorytet. W tej kwestii nic się nie zmieniło do dziś dzień. Ta książkowa kraina ma jednak drugie oblicze, drugie oblicze, gdzie pergaminów strzeże niemila pani, co

bazyliżkowym wzrokiem wprawia w osłupienie potencjalnych czytelników. Potrafi znieśc wyjrzeć zza regału w przyćmionym korytarzu i chrypliwym głosem zadawać niezrozumiałe pytania.

Takie wyobrażenie o bibliotece mają niestety prawie wszyscy. Jest tak dlatego, że ich pierwszy kontakt z książką był pod przymusem. Pod przymusem, bo rodzice haniebnie zaniedbywali ten obszar w życiu młodego, kształtującego się dopiero umysłu. Młodzieńcy pod belferską groźbą niezaliczenia przedmiotu, z „podkulonym ogonem”, powłócząc nogami szedł do miejsca, gdzie liczył na otrzymanie gotowej pracy. Taką wizję podsycają uczniowie między sobą i deformują i tak już wypaczony obraz bibliotek. Wspólnie z dziatwą kroczą wszechpotężne media, tworząc w swoich tanich produkcjach karykaturę jakże pokrzywdzonej instytucji. A wyobrażamy sobie, że biblioteka to książka w starej poplamionej okładce kryjącej niezwykle piękne, graniczące z dziełem sztuki treści zapisane na wymiętych, wysłużonych stronicach i w miarę ich poznawania chcemy więcej i więcej... Czy taka jest właśnie prawda o poczciwych bibliotekach? Dziś już nie są ponure tylko ciepłe i przytulne, ksiąg nie strzeże krzywonosy skryba z lampką oliwną w suchej dłoni, tylko specjalista w swej dziedzinie, co chętnie wskaże drogę w bibliotecznym przygodzie.

Dzięki akcjom typu „Cała Polska czyta dzieciom” zła sława bibliotek odchodzi powoli w zapomnienie. Młodzież nieco chętniej korzysta ze skarbów nigdy niewykrywalnych i zawsze dostępnych między regałami, a jeśli tak jest, to kiedyś ci młodzi w swoich pociechach też zaszczepią bakcyli czytania i tak powoli aż do czasu, kiedy biblioteka powróci do łask zdecydowanej większości. Jak na razie może się wydawać, że wszystko zmierza ku czasom radości i urodzaju.

Danuta Kalinowska

Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie

„Zapiski” po raz szósty

Każdy z nas, kto kiedykolwiek czytał poezję, mógłby powiedzieć: „Co to było napisać wiersz?”. Jeden wielki zlepek, dla niektórych mało zrozumiałych słów. Przelanie na kartkę papieru myśli błąkających się w naszych głowach bez układania ich w zrozumiałą treść. Pytanie: „Jak zostać pisarzem dobrze znanym, często nagradzonym?” przychodzi na myśl osobom, które zaczynają swoją przygodę z tworzeniem dzieł literackich. Nie trzeba daleko sięgać. Wystarczy dotrzeć do twórczości Jana Leończuka, by zrozumieć, że warto jest spełniać swoje marzenia. Wyjąć z szuflady pierwsze dawno schowane przemyślenia i – jeśli się uda – odważyć się na ich wydanie.

Twórczość literacka jest procesem niezwykle trudnym. Jednak odbiorca sięgający po literaturę Jana Leończuka, na pewno stwierdzi, że warto jest spełniać marzenia. Można się było o tym przekonać 16.03.2011 roku, kiedy to w Filii Bibliotecznej w Rybołach (gm. Zabłudów) miała miejsce uroczysta promocja najnowszej książki „syna tych ziem” – Jana Leończuka. Promocja „Zapiski szósty” połączona była ze spotkaniem merytorycznym bibliotekarzy powiatu białostockiego.

Mieliśmy zaszczyt gościć na nim także przedstawicieli gminy Zabłudów. Byli wśród nich m.in.: burmistrz Zabłudowa – Jacek Waldemar Lulewicz, jego zastępca – Mirosław Maksymiuk, przewodnicząca Rady Miejskiej – Teresa Teofilewicz, przewodniczący Komisji Kultury – Andrzej Samsonowicz, zespół pracowników Miejskiego Ośrodka Animacji Kultury w Zabłudowie oraz wielu innych zaproszonych gości.

Spotkanie zainaugurowała Pani Małgorzata Rokicka-Szymańska – kierownik Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego, która wspólnie z dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabłudowie Panią Janią Turecką przywitały uczestników.

Seminarium w Rybołach rozpoczęło się od wspomnianej wcześniej promocji najnowszej książki Jana Leończuka „Zapiski szósty”. W świat



Jan Leończuk podczas czytania fragmentu promowanej książki.

twórczości wybitnego poety, dyrektora Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, wprowadził nas prof. dr hab. Dariusz Kulesza. Pan Dariusz „z wielką charyzmą” i w sposób „przyjazny” każdemu odbiorcy scharakteryzował postać literata oraz jego twórczość. Podkreślał znaczenie jego twórczości nie tylko w literaturze regionu, ale i całym dorobku współczesnej

polskiej poezji i prozy. Obserwując zgromadzonych gości, dostrzec można było ogromne zainteresowanie prezentowaną książką oraz podjętą tematyką, która pozostanie na długo w pamięci jej odbiorców.

Nasz główny gość, Jan Leończuk po raz trzeci otrzymał nagrodę literacką prezydenta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego za całokształt twórczości z uwzględnieniem zbioru wierszy „Zadziwienia”. Nagrodą tą wyróżnieni są twórcy związani z miastem Białystok. Patron nagrody, zmarły w 1989 roku poeta, prozaik i publicysta, pochodził właśnie z Białegostoku.

Kolejnym etapem spotkania w Filii Bibliotecznej w Rybołach było krótkie podsumowanie konkursu przeprowadzonego w lutym w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zabłudowie. Celem konkursu było wykonanie logo tej placówki (szersze informacje w artykule „Zabłudowski konkurs...”).

Następnie bibliotekarki z powiatu białostockiego, wspólnie z Panią Małgorzatą Rokicką – Szymańską dzieliły się wiedzą i wymieniały doświadczenia zawodowe. Każda z Pań krótko scharakteryzowała swoje działania na rzecz placówki, w której pracuje oraz przedstawiła zaplanowane formy działalności. Dzięki takim przepływowi informacji możemy wzbogacić swój warsztat, uzupełnić o nowe pomysły, które są bardzo cenną podpowiedzią. Należy tu również wspomnieć o dawce wiadomości zaserwowanych przez Panią Janiną Turecką dotyczących bibliotek w gminie. Podczas przerwy każdy mógł skorzystać z „bogactwa kulinarnego” przygotowanego przez gospodarzy.

Na zakończenie spotkania, bibliotekarze zostali zaproszeni przez Proboszcza Parafii Prawosławnej w Rybołach – Grzegorza Sosnę i jego małżonkę Antoninę Troc-Sosnę do Muzeum Kultury Materialnej „Baćkawszczyzna”.

*Izabela Szymańska*¹

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Skrawki życia poety. Spotkania z Wiesławem Szymańskim

Wiesław Szymański – poeta, prozaik, felietonista, dziennikarz radiowy. Debiutował jako poeta w 1975 r. Ukończył polonistykę na Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku. Już na czwartym roku studiów rozpoczął staż w Polskim Radiu Białystok, w którym pracuje nieprzerwanie od 1980 r. Na antenie radiowej prowadzi cotygodniową audycję *Poczta literacka*. Obecnie oprócz wielu zbiorów wierszy ma w dorobku felietony radiowe, zbiór słuchowisk, sceniczne adaptacje swoich dramatów. Jego wiersze drukowane były m.in.: w „Nowym Wyrazie”, „Kierunkach”, „Poezji” oraz „Szpilkach”. Opublikował wiele książek poetyckich, limeryków, felietonów, m.in.: *Witraż wileński. Wiersze* (1994), *Icones barbarae* (1994), *Podróż na wschód* (1996), *Limeryki* (2000), *I po balu. Słuchowiska radiowe* (2000), *Niska 13B* (2001), *Wiersze* (2003), *Mam do powiedzenia* (2005, wybór felietonów radiowych z lat 1980-2005), *W przestrzeniach słowa, czyli zdobywcy i tułacze* (2006), *Miejsca* (2006), *Skrawki* (2010). Wiele z jego wierszy było drukowanych za granicami kraju, m.in.: w USA, Francji, na Litwie oraz tłumaczonych na język litewski, rosyjski, czeski, ukraiński, serbski i włoski.

Jednym z pierwszych tomików wierszy był zbiór *Icones barbarae*. Zainspirowany odnalezioną wśród wielu towarów gdzieś na rynku ikoną Matki Bożej. Zapewne przemycną z za wschodniej granicy.

ubrana w starą deskę skromną
a jakby w sukni złotej kroczysz
jakaś Ty piękna – Biała Madonno
tężej w zachwyty moje oczy

¹ Zbieżność nazwisk przy padkowa

w starą gazetę owinięta
w siarczysty mróz bezbronnie naga
Biała Madonno – czyja ręka
z ołtarzy zniosła Cię na stragan

kto Ci odebrał Twoich świętych
zapach kadzidel blask ołtarzy
kto osierocił Twoich wiernych ...
nie wiem – lecz wiem że mu wybaczysz (...)

(Wiersze, Białystok 2003, s. 140)

Wiersze z tego tomu przyniosły autorowi pierwszą nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim „O Liść Dębu”, który odbył się we wrześniu 1994 r. w Płocku. Zostało również zrealizowane słuchowisko poetyckie *Madonna w gazetę zawinięta*, które zakwalifikowało się do finału IX Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Teatru Telewizji Polskiej „Dwa Teatry” (Sopot 2009).

Kolejnym intrygującym zbiorem wierszy jest *Podróż na wschód*. Stały się one uczuciową i emocjonalną kroniką podróży po wschodnich krajach. Często przywołująca głębokie, intymne odczucia. Pozwalają spojrzeć czytelnikowi na miejsca nam bliskie i jakże dalekie. Wywołując różne, często nawet bardzo sprzeczne emocje, jedno cześnie poruszają serca każdego odbiorcy.

legły w gruzach imperia
korony spłynęły krwią
Cesarze – króle – carowie
dziś tylko popiół i proch

a Ona – Błękitna Madonna
- jakbyś ją skończył przed chwilą –
uśmiechem niebiańskim spogląda
czeka na tysiąclecia epilog

i w oczach co wieki widziały
i mogą przed Stwórcą świadczyć
widzę ojczyznę zarys
przykrytej płaszczem żebraczym
i ręka się składa w znak krzyża

serce przyspiesza rytm
i kłękam
ktoś szarpie za ramię

– Pan – wstańcie
Wstyd

(Przed obrazem Leonarda w Ermitażu z tomu *Wiersze*, Białystok 2003, s. 172)

Lektura cyklu wierszy *Podróż na wschód* pozostawia w czytelniku obraz piękna opisywanych stron, ale także przypomina dramatyczną historię, która nazaczyła te miejsca, odmienność życia oraz wzbudza ciekawość. *Pod Celą Konrada, W Zaułku Bernardyńskim, Przed Ostrobramską* to tylko niektóre z wierszy ukazujące niesamowity klimat Wilna. *Chodząc po Petersburgu, Przy sarkofagach carów, Spacerowałem po*



Fot. 1. W MBP w Zabłudowie

Placu Czerwonym pokazują nam różnorodność i osobliwość Rosji.

Za książkę *Podróż na wschód* z 1996 r. autor otrzymał Nagrodę Literacką Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego.

Skrawki są zbiorem zapisów, notatek spisywanych codziennie. Jest to pewna forma dziennika. Inspiracją do powstania *Skrawków* był zbliżający się rok 2000 – rok milenijny. W związku z zawirowaniami powstającymi na przełomie wieków autor postanowił codziennie przez cały rok sporządzać zapiski. Tak oto narodziły się *Skrawki*. Wydane zostały dopiero po 10 latach od momentu powstania. Autor użył ciekawego kamuflażu stosując trzecioosobową narrację. Jednakże przebijają przez nią osobiste przeżycia samego poety. W takich oto słowach Krzysztof Giedrojc opisuje lekturę książki – „*Skrawki*” Wiesława Szymańskiego są wyimkami tutejszego życia, tutejszego świata i myślenia sprzed dziesięciu laty. Białostockiego, podlaskiego, przygranicznego. Ich specjalnością są zapisy tamtej codzienności oraz nostalgiczne rozdarcie autora, poruszającego się pomiędzy poczuciem „moja chata z kraju”, a pragnieniem obecności uniwersalnej – uwznioślenie peryferiów i skazanie na nie. Stąd pochodzi szczególny klimat książki: jedną nogą w mieście, drugą na wsi! Jedną nogą w



Fot. 2. W MBP w Hajnówce

literaturze, w radio, w życiu publicznym, w Warszawie, drugą – w granicznej rzece Świstoczy, w mgłach, jesieniach, zimą, w rąbaniu drewna, naprawianiu wiejskiego domu. W życiu, które nie potrzebuje komentarza ani słów. Zauroczenie miejskowiejskim przekładancom.

Wiesław Szymański poprzez swoją twórczość wprowadza czytelnika w świat wielkich emocji, bardzo osobistych uczuć. Pozwalając dotknąć swego uwrażliwienia umożliwia zobaczenie otaczającej nas rzeczywistości w innym wymiarze.

W ramach Dyskusyjnych Klubów Książki zaproszono Wiesława Szymańskiego na cykl spotkań autorskich w bibliotekach prowadzących powyższe kluby. Autor odwiedził Filię Biblioteczną w Klepaczach Biblioteki Publicznej w Choroszycy, Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy w Łapach, Miejską Bibliotekę Publiczną w Zabłudowie, Miejską Bibliotekę Publiczną im. dr Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce oraz Bibliotekę Publiczną w Supraślu. W spotkaniach uczestniczyła młodzież gimnazjalna i licealna. Autor chętnie opowiadał o swoich inspiracjach, o pracy. Opowieść przeplatał czytając wiersze, limeryki, fragmenty prozy. Starał się zachęcić uczestników do prezentowania własnej twórczości, do ujawniania swoich talentów pisarskich, do wypowiedziania właśnie w ten sposób swoich emocji i uczuć.

Bardzo ciekawą i odmienną formę spotkania autorskiego zaproponowała Miejska Biblioteka Publiczna im. dr Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce. Spotkanie w formie wywiadu poprowadziła moderatorka Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy bibliotece, pani Joanna Kisielewicz. Autor został postawiony przed dość trudnym zadaniem. Musiał dopasować się do formy i tematyki spotkania odpowiadając na stawiane mu pytania. Odpowiedzi zostały ubarwione czytaniem przez autora fragmentami własnej twórczości.

Młodzież chętnie uczestniczyła w spotkaniach, dając się wciągnąć w dyskusję, zadając dodatkowe pytania i prowokując pewne wypowiedzi. Mniej odważni na zakończenie spotkań podchodzili indywidualnie do autora.

Jolanta Siwik

Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie

Miłość w literaturze – fikcja literacka i rzeczywistość

W dniu **14 lutego** Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie gościła po raz kolejny krytyka literackiego, tłumacza, eseistę – **Waldemara Smaszcz**a. Tym razem motywem przewodnim spotkań autorskich była **miłość**. Dwa spotkania pt. „Zbyszko, Danusia, Jagienka – Krzyżacy jako powieść o dojrzywaniu do miłości” adresowane były do młodzieży gimnazjalnej.

„Krzyżacy” to ostatnia z wielkich powieści historycznych Henryka Sienkiewicza. Zdaniem autora wykładu z najciekawszym wątkiem miłosnym. Nasz gość barwnie zobrazował realia historyczne i obyczajowe przedstawione w powieści owego szczególnego momentu historycznego Polski, w którym – „i naród i rody były na dorobku do wielkości”.

Kreśląc sylwetki Maćka i Zbyszka, zwrócił uwagę słuchaczy na różny sposób postrzegania przez nich rzeczywistości – co było źródłem konfliktu. Danusia, Jagienka i Zbyszko to przedstawiciele nowej już epoki, w której zaczyna wyłaniać się człowiek ze swoimi indywidualnymi przeżyciami, emocjami i uczuciami. Prowadząc Zbyszka drogą utraconej miłości w stronę Jagienki, prelegent pokazał inny możliwy scenariusz pisany dla młodych przez Maćka i ojca Jagienki. Ten, w którym przyszło im uczestniczyć pozwolił dojrzeć do miłości cierplivej, opiekuńczej, zdolnej do wyrzeczeń.

Młodzież LO i dorośli użytkownicy naszej biblioteki mieli możliwość wysłuchania opowieści o Krzysztofie i Barbarze Baczyńskich – parze kochanków z okrutnego „czasu pogardy”.

Oto garść spostrzeżeń i refleksji znanego krytyka literackiego:

Waldemar Smaszcz nakreślił sylwetkę najwybitniejszego spośród swojej generacji poety, na tle wojennej rzeczywistości. Określił go poetą miłości, który jest przekonany, że „czas miłości” trwa ponad nami, i że nie człowiek jest jego panem. Autor spotkania poprowadził słuchaczy przez dom rodzinny poety – podkreślając wpływ nadopiekuńczej matki na

kształtowanie szczególnej wrażliwości jedynaka. Przywołał wspomnienia uczestników wspólnych wakacji, a także adresatek pierwszych młodzieńczych uczuć i utworów lirycznych poety – Anny Żelazny i Zuzanny Chudeń.

Poeta związany był bardzo głęboko z matką, a jednocześnie nie potrafił zrezygnować z własnych wyborów. Krzysztof – spotyka dziewczynę swego życia – uroczą, mądrą, inteligentną, świetnie obeznaną w literaturze. Zaborcza miłość matki musi skapitulować. Sceneria, na tle której spełnia się miłość Barbary i Krzysztofa to nieustanny czas zagrożenia i śmierci – co niebywale intensyfikuje uczucia młodych ludzi. Od momentu poznania najprawdopodobniej na komplecie logiki podziemnego Uniwersytetu Warszawskiego w dniu 1 grudnia 1941 r. do ślubu w kościółku na Solcu w dniu 3 czerwca 1942 r. minęło zaledwie pół roku. Świadkiem ze strony pana młodego był Jerzy Andrzejewski. Zachowała się relacja z uroczystości autorstwa Jarosława Iwaszkiewicza.

Zakochany, pełen lęku wobec grozy wojennej rzeczywistości mężczyzna postawiony wobec dramatycznych wyborów czerpie siłę ze spełnionej miłości, w niej upatrując azyl, którego nie można zniszczyć. Jego wyborem, jego własnym głosem była poezja miłosna. Nie pozwoliło to się wszakże zamknąć poecie wobec całej, złożonej rzeczywistości. Idąc za głosem tradycji i konieczności, wybiera postawę żołnierza. Ostatni utwór Baczyńskiego „Gdy za powietrza zasłoną...” datowany 13 VII 1944 roku kończy się przerażającym zaskakującym finałem:

*I wtedy budzą się płacząc, bo strzały pękają z daleka,
bo śnili, że dziecko poczęli całe czerwone od krwi.
Ten najdojrzały wiersz miłosny ukazuje prawdę najgłębiej oskarżając wojnę.*

W czwartym dniu powstania Krzysztof Kamil Baczyński ginie ugodzony kulą niemieckiego snajpera. Jego żona ranna odłamkiem szyby w głowę umiera 1 września 1944 r. Po ekshumacji ciał po wojnie, już na zawsze „młodzi, dwudziestoletni” spoczęli we wspólnym grobie na Powązkach.

Bożena Cylko

Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym

Konkurs na pocztówkę bożonarodzeniową

Rozdanie nagród laureatom „Konkursu na pocztówkę bożonarodzeniową” i podsumowanie konkursu odbyło się 12 stycznia 2011 r. w sali widowiskowej Ośrodka Kultury w Gminie Juchnowiec Kościelny. Konkurs zorganizowały Gminna Biblioteka Publiczna oraz Ośrodek Kultury w Gminie Juchnowiec Kościelny. Przedmiotem konkursu było pogłębienie, podtrzymanie i pielęgnowanie wiedzy na temat tradycji i zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia, kształcenie wyobraźni i estetyki. Prace mogły być wykonane w dowolnej technice. Celem konkursu było rozszerzenie, kształtowanie twórczej i aktywnej postawy społeczności gminnej wobec sztuki, pobudzenie inwencji twórczej.

Zaskoczyła nas duża ilość nadesłanych prac i ich pomysłowość. Komisja konkursowa oceniła i dokonała wyboru spośród 42. wyjątkowych i różnorodnych prac.

W imieniu współorganizatora wystąpiła Bożena Cylko, która podziękowała wszystkim za aktywny udział oraz zaangażowanie dyrektorów placówek oświatowych i nauczycieli plastyki i sztuki, którzy inspirowali uczestników i nadzorowali przygotowanie prac. Szczególne słowa podziękowania skierowano do uczestników dorosłych, którzy dając przykład młodszemu, wzięli udział w konkursie.

Po wręczeniu nagród zwycięzcom odbyła się dwugodzinna impreza, w której na uczestników konkursu czekały ciekawe animacje, zabawy w barwach czarodziejskiego świata Klanzy, quizy, wyścigi i inne, zarówno indywidualne, jak i drużynowe konkurencje dostosowane do wieku uczestników i prowadzone przez uśmiechniętych animatorów.

Dzięki uprzejmości pani dyrektor Ośrodka Kultury – Edyty Szydłowskiej, która udostępniła kamery filmowe znajdujące się na wyposażeniu Internetowego Studia Telewizyjnego (zakupionego w ramach realizacji projektu „Miejscowe pejzaże”), panowie z kółka filmowego, działającego przy bibliotece, mogli całość imprezy utrwalić na taśmie. Liczymy, że

materiał w wersji filmowej będzie można obejrzeć na stronie <http://itvjuchnowiec.pl/>.

Komisja w składzie:

1. Anna Jancewicz – przewodnicząca

2. Bożena Cylko – członek

3. Edyta Szydłowska – sekretarz

– po oceniu 42. prac plastycznych postanowiła przyznać nagrody:

- **w kategorii przedszkoli:**

I miejsce: Oliwia Kluczyńska (5 lat, Przedszkole w Kleosinie)

Wyróżnienie: Weronika Lotko (6 lat, Przedszkole w Kleosinie)

- **w kategorii szkół podstawowych klasy I-III:**

I miejsce: Rozalia Anna Bagińska (lat 9, Szkoła Podstawowa im. A. Kaweckiego w Bogdankach)

Wyróżnienie: Maciej Sacharzewski (lat 7, Zespół Szkół im. ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym)

- **w kategorii szkół podstawowych klasy IV-VI:**

I miejsce: Aleksandra Harasimczuk (lat 12, Szkoła Podstawowa im. A. Kaweckiego w Bogdankach)

Wyróżnienie: Beata Matwiejczuk (lat 10, Szkoła Podstawowa im. A. Kaweckiego w Bogdankach)

Wyróżnienie specjalne: Paulina Charkiewicz (lat 12, Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie)

- **w kategorii szkół gimnazjalnych:**

I miejsce: Szymon Kuczyński (lat 13, Zespół Szkół im. ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym)

Wyróżnienie: Elżbieta Gawinek (lat 13, Zespół Szkół im. ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym)

- **w kategorii dorośli:**

I miejsce: Ewelina Kaźmierczuk, Juchnowiec Górnymy.

Monika Turecka

Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie

Zabłudowski konkurs biblioteczny

Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie wkroczyła w 53. rok funkcjonowania.

Świadczymy usługi biblioteczne na rzecz mieszkańców zarówno naszej gminy, jak i powiatu. Staramy się sprostać oczekiwaniom, potrzebom naszych użytkowników. Bibliotekarze od wielu lat dążyli do wykreowania wizerunku placówki kulturalno-oświatowej, współpracującej z wieloma instytucjami.

Jednak wszystko się zmienia – czasy, ludzie, oczekiwania, zatem ten rok i my zaczynamy od zmian, ale tylko tych na lepsze.

Institucje kultury, podobnie jak firmy komercyjne, chcąc zaistnieć i pozostać w świadomości swoich klientów-odbiorców, prowadzą różnorodne działania promocyjne. Jednym z istotnych elementów tych działań jest stworzenie graficznego znaku – logo, który będzie jednoznacznie kojarzył się z daną instytucją. I tak o swój „znak rozpoznawczy” postanowiła zadbać nasza biblioteka

W styczniu 2011 roku ogłosiliśmy konkurs na logo naszej biblioteki. Polegał on na zaprojektowaniu logo, które będzie znakiem graficznym naszej biblioteki, uwzględniającym specyfikę biblioteki, księgozbiór, przeznaczenie. Konkurs miał charakter otwarty, uczestnikiem mógł zostać każdy. Projekty zgłoszone do konkursu musiały spełniać następujące warunki:

- miały być wykonane w dowolnej technice graficznej,
- działać jako symbol,
- budzić dobre skojarzenia z biblioteką,
- być łatwe do rozpoznawania i zapamiętywania.

Projekty graficzne logo w wersji elektronicznej można było składać przez dwa miesiące w tut. bibliotece – osobiście (na płycie CD, DVD) lub pocztą elektroniczną.



Wręczenie nagrody laureatowi konkursu

Konkurs miał bardzo duży rozgłos w lokalnym środowisku. Patronat honorowy konkursu objęła Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego w Białymstoku, jednocześnie udzielając nam wsparcia ze strony merytorycznej, jak i technicznej. Kolejną placówką, która poparła nasze działania było Gimnazjum w Zabłudowie, które w ramach konkursu zo-

bowiało się nagrodzić osoby biorące udział w naszym konkursie ocenami najwyższymi z przedmiotu – informatyka.

Wzmianki na temat konkursu niejednokrotnie ukazywały w mediach – m. in. w Kurierze Porannym, Ogólnopolskim Kalendarzu Wydarzeń Kulturalnych, na stronach internetowych poświęconych instytucjom kultury (m. in. Książnicy Podlaskiej oraz własnej stronie). Plakaty wykonane w celu promocji konkursu umieszczono w wielu miejscach w gminie, a także były dostępne szerszemu gronu on-line.

Na konkurs wpłynęły 22 projekty logo, które zostały poddane ocenie pięcioosobowego jury. W swoim wyborze komisja powołana przez organizatora wzięła pod uwagę niepowtarzalność, oryginalność znaku, jego nawiązanie do działalności statutowej biblioteki oraz łatwość do rozpoznania i zapamiętania.

Powołane Jury, w składzie – reprezentant Książnicy Podlaskiej – Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego oraz zespół bibliotekarzy z Zabłudowa obradowało 4.03.2011 roku. Jednogłośnie Komisja wybrała pracę – Pana Krzysztofa Leńca, który zaprojektował logo łączące w sobie nowoczesną formę graficzną z tradycyjnymi symbolami kojarzącymi się z biblioteką. Autor zwycięskiego logo opisał swój projekt w następujący sposób:

„Logo Miejskiej Biblioteki Publicznej składa się z dwóch elementów: napisu oraz części graficznej. Zasadniczym elementem jest dziurka od klucza, symbolizująca ciekawość, a więc i chęć zgłębiania wiedzy. Nie zabrakło tu również charakterystycznego symbolu biblioteki – książek. (...) Logo biblioteki w Zabłudowie pełni nie tylko funkcję symboliczną; przez formę ma również zachęcić i zaintrygować nowych czytelników.”

Zgodnie z regulaminem zaprojektowany znak graficzny zostanie wykorzystany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Zabłudowie w formie

tradycyjnej i elektronicznej przede wszystkim do celów identyfikacyjnych, reklamowych, korespondencyjnych, wydawniczych. Podsumowanie konkursu nastąpiło na spotkaniu bibliotekarzy powiatu białostockiego.

Zwycięzcy raz jeszcze serdecznie gratulujemy, Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego serdecznie dziękujemy za okazaną nam pomoc, a wszystkim bibliotekarzy serdecznie zachęcamy do odwiedzania nas na stronie internetowej: <http://mbp-zabludow.0fes.net/>.

Teresa Mierzyńska

Filia Biblioteczna nr 8 Książnicy Podlaskiej

Karnawał czas zacząć...

W Filii Bibliotecznej Nr 8 Książnicy Podlaskiej w styczniu 2011 r. gościli dzieci z Przedszkola Samorządowego Nr 39 w Białymstoku.

Cele spotkania to:

- kultywowanie zwyczaju karnawałowych zabaw,
- pokazanie biblioteki jako miejsca przyjaznego dziecku,
- rozwijanie umiejętności plastycznych,
- stwarzanie atmosfery radości i zadowolenia ze wspólnych zabaw.

Pomoce:

- książki z wzorami masek,
- bloki techniczne kolorowe,
- klej,
- nożyczki,
- kolorowe bibułki,
- cienkie gumki,
- zszywacz i zszywki,
- baloniki,
- serpentyny,
- mazaki.

Przebieg spotkania:

Po powitaniu dzieci zajęły miejsca w czytelnicy. Wysłuchały wierszy G. Koby „Karnawał” i A. Rżysko-Jamrozik „W karnawale”. Były one wstępem do rozmowy na temat tradycji karnawału: kiedy karnawał zaczyna się i kiedy kończy, co to jest bal karnawałowy, jakie rekwizyty są potrzebne (balony, serpentyny, maski).

Następnie dzieci wykonały maski z elementów wcześniej przygotowanych przez panie bibliotekarki.



Potem rozpoczął się bal! Na początek „Śniegowa samba” i taniec z balonem. Kolejny etap, to zabawa ruchowa czyli slalom z łyżką i miodem (a to dlatego, że grupy nazywały się Pszczółki i Misie).

Na zakończenie w rytm piosenki „Pociągi” dzieci „przejechały” po wszystkich pomieszczeniach biblioteki. Z wielką chęcią umówiły się na następne spotkanie.

Bibliografia:

1. Dudzik W.: Karnawały w kulturze. Warszawa, 2005.
2. Gostoli R.: Gry i zabawy pod błękitnym drzewem. Kielce, 2005.
3. Lynn S.: Umieć to zrobić. Poznań, 1999.
4. Scenariusze zajęć muzyczno-ruchowych dla dzieci 6-letnich. Kielce, 2003..

Marta Sokólska

Gminna Biblioteka w Tykocinie

Refleksje ze spotkania z Barbarą Kosmowską

W mroźny, grudniowy dzień naszą bibliotekę odwiedził niezwykle gość. Osoba bardzo skromna, niezwykle sympatyczna, ciepła, śmiejąca się „całą sobą”. Takie właśnie wrażenie odniosłam (i nie tylko ja), gdy poznałam Panią dr Barbarę Kosmowską, autorkę wielu książek dla dzieci, młodzieży i dorosłych, ale to był początek czarów, które miały miejsce w naszej placówce. Spotkanie rozpoczęła kierownik Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego Pani Małgorzata Rokicka-Szymańska – nasz dobry duch i wielki przyjaciel wszystkich, którzy kochają książki. Młodzież (klasa V „a” szkoły podstawowej i III „a” gimnazjum) była zachwycona od samego początku. Urok Pani Basi Kosmowskiej miał silniejsze „pole rażenia” niż się wszyscy tego spodziewali. Wiem co mówię, ponieważ trochę spotkań autorskich mam już za sobą. Nie zdarzyło się jeszcze nigdy, żeby tak różne grupy wiekowe były tak samo zainteresowane tym samym. Jakby tego było mało, w spotkaniu brały czynny udział osoby, z których na co dzień trzeba siłą wyciągać informacje. Panował ład i porządek (a przy 40 osobach o to nie łatwo), a gdy na koniec jeden z gimnazjalistów stojąc w „ogonku” po autograf poprosił autorkę o to, żeby narysowała mu wielkie serce to używając „języka” nastolatków „zamazało” nas wszystkich. Spotkanie zaowocowało: ogromnymi przeżyciami, ocenami z j. polskiego dla aktywnych, niezapomnianymi wrażeniami oraz najważniejszym, a mianowicie obietnicą Pani Basi, że odwiedzi nas we wrześniu. Naszej imprezie dodała blasku Pani Burmistrz Teresa Andruszkiewicz, która mimo wielu obowiązków zaszczyliła nas swoją obecnością i uczestniczyła w spotkaniu.

Specjalne podziękowania kieruję do: Pani Małgorzaty Rokickiej-Szymańskiej, która wspiera nas w każdym działaniu; Pani Justyny Roszkowskiej, od której nigdy nie usłyszałam słowa „nie”, gdy chodzi o pracę na rzecz uczniów i nie tylko; uczniom klasy V „a” szkoły podstawowej i klasy III „a” gimnazjum. Spisaliście się na medal.

Joanna Trusiuk

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Udział bibliotek publicznych województwa podlaskiego w projektach, grantach, konkursach

(wybór przedsięwzięć realizowanych w bibliotekach
terenowych w 2010 roku)

POWIAT AUGUSTOWSKI

Gminna Biblioteka Publiczna w Nowince uczestniczyła w Programie Rozwoju Bibliotek jako biblioteka partnerska. Otrzymała 2 komputery i 2 urządzenia wielofunkcyjne do filii bibliotecznych oraz 3 aparaty fotograficzne. Biblioteka brała udział w programie „Akademia Orange dla bibliotek”, z którego otrzymała 2040 zł na refundację usług internetowych.

GBP w Płaskiej brała udział w Programie Rozwoju Bibliotek jako biblioteka partnerska. Otrzymała 1 komputer, urządzenie wielofunkcyjne, aparat cyfrowy do filii w Gruszkach. Biblioteka w Płaskiej otrzymała 2 oprogramowania Microsoft i aparat cyfrowy.

GBP w Szabinie brała udział w Programie Rozwoju Bibliotek jako biblioteka wiodąca. Filia w Jaminach otrzymała 2 zestawy komputerowe oraz urządzenie wielofunkcyjne. Biblioteka w Szabinie otrzymała urządzenie wielofunkcyjne, laptop, projektor i ekran. Wszystkie biblioteki otrzymały też aparaty fotograficzne. Biblioteka brała udział w programie „Akademia Orange dla bibliotek”. Otrzymała kwotę 3904 zł na pokrycie kosztów Internetu.

W październiku rozpoczęła się realizacja zadania „Remont filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Sztabinie w Jastrzębiej Drugiej” współfinansowanego przez MKiDN w ramach programu „Infrastruktura Bibliotek”. Biblioteka otrzymała dotację w wysokości 25000zł. Uzyskane środki wykorzystano na remont pomieszczeń przeznaczonych dla filii w Jastrzębiej. Całkowity koszt zadania wyniósł 33840 zł, w tym 8840 zł stanowiły środki własne.

Biblioteka była partnerem Zespołu Szkół Samorządowych w Sztabinie w realizacji zadania półkolonie letnie w ramach Usługi Integracji Społecznej finansowanej ze środków Banku Światowego na Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich. Zadaniem biblioteki było przeprowadzenie warsztatów komputerowych. Uczestnicząca w nich grupa młodzieży opracowała w programie PICASSO album zdjęć z półkolonii.

W partnerstwie z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Sztabińskiej i Zespołem Szkół Samorządowych w Sztabinie placówka realizowała projekt „*Gdzie jest człowiek, tam jest sztuka*” – festiwal twórczości lokalnej. Na realizację tego projektu Stowarzyszenie otrzymało dotację z Urzędu Marszałkowskiego. Celem projektu była promocja sztuki miejscowych twórców, przywrócenie ich kulturowej misji, uświadomienie dzieciom i młodzieży, że każdy może znaleźć sobie przyjemne i pożyteczne hobby.

Biblioteka w Lipsku uczestniczyła w Programie Rozwoju Bibliotek. W ramach tego programu biblioteka złożyła wniosek do Akademii Rozwoju Filantropii na konkurs grantowy Aktywna Biblioteka i otrzymała grant 5000 zł na realizację projektu „*Internetowe Babki z rodzynkami*” (I półrocze 2011 r.). Biblioteka przystąpiła również do programu „Akademia Orange dla bibliotek”.

Biblioteka w Żarnowie realizowała zadanie współfinansowane przez Urząd Marszałkowski dotyczące edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży ph. „*Gmina Augustów – nasza Mała Ojczyzna*”. Celem projektu było zachowanie w Małej Ojczyźnie wartości i tradycji naszego regionu poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży w spotkaniach autorskich z twórcą ludowym i nauczycielem historii oraz uczenie i budowanie postaw szacunku dla dziedzictwa kultury lokalnej jako jednego z wielu elementów kultury człowieka. Koszt całkowity realizacji zadania 4102 zł.

Biblioteka Publiczna realizowała również projekt Folder i strona internetowa Gminy Augustów z Osi 4 Leader w ramach PROW 2007-2013. Działanie 413 wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów za pośrednictwem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania – Kanał Augustowski i Rospuda.

Biblioteka uczestniczyła również w programie „Akademia Orange dla bibliotek”. Otrzymała dofinansowanie w kwocie 4959 zł na pokrycie kosztów Internetu.

POWIAT BIELSKI

MBP w Bielski Podlaskim

Placówka brała udział w programie Urzędu Miasta Bielsk Podlaski pt. „Wspieranie wartościowych przedsięwzięć o charakterze lokalnym w zakresie kultury, ochrony dziedzictwa.”

W ramach w/w programu zostały zrealizowane 3 projekty:

„*Biblioteczny salonik literacko-muzyczny*” – celem projektu było zapoznanie uczestników z bogactwem dziedzictwa kulturowego regionu Bielska, wprowadzenie w świat tradycji, zwyczajów i obrzędów, rozbudzenie u czytelników wrażliwości na piękno Podlasia i zachęcenie ich do aktywności twórczej w dziedzinie poezji. Na powyższe zadanie składały się następujące imprezy:

– cykl spotkań autorskich

W bibliotece gościli: Jan Leończuk, Jerzy Bajena, Jerzy Gawryluk, Zofia Szczuk.

– *pięć* wystaw

Spotkaniom autorskim były poświęcone wystawy o życiu i twórczości danego poety oraz wystawy obrazujące osiągnięcia artystyczne Ukraińskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Ranok”.

„*Pamięć przyszłości*” – wystawa etnograficzna, na której wyeksponowano ludowe tkaniny, produkty ze słomy i inne przedmioty etnograficzne,

– *koncert* w wykonaniu Ukraińskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Ranok”,

– *konkurs poetycki* pt. „Wiersze dobyte z szuflad czytelników” adresowany do mieszkańców miasta i jego okolic,

– wieczór poetycki pt. „Prezentacja twórczości regionalnej”.

„*Książka – Biblioteka – Miasto*”

Na powyższe zadanie składały się następujące imprezy:

– spotkanie z psychologiem pt. „Rozwój psychoruchowy, emocjonalny i społeczny dziecka w wieku przedszkolnym”,

– spotkanie z logopedą,

– spotkanie z nauczycielem muzyki,

– „Zaczarowaną dorożką po Bielsku Podlaskim” – zabawa integracyjna

„*Orator*” – *konkurs krasomówczy o Bielsku Podlaskim – edycja I*

Honorowy patronat nad konkursem objął Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski. Konkurs składał się z dwóch etapów. Zwycięzcy otrzymali: **Tytuły Złotego, Srebrnego, Brązowego Oratora**. Konkurs krasomówczy był związany z miastem Bielsk Podlaski, jego historią, zabytkami oraz wspólnymi osiągnięciami.

POWIAT GRAJEWSKI

Gminna Biblioteka Grajewo z siedzibą w Rudzie – w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich – tworzenie nowych miejsc pracy wraz z promocją osób młodych, pozyskała środki finansowe na zatrudnienie jednej osoby na okres od 1.07. do 15.09.2010 r. Osoba zatrudniona odpowiedzialna była za pracę z dziećmi i organizację różnego rodzaju zabaw, gier, konkursów itp.

Biblioteka Miejska w Szczuczynie oraz **Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie** brały udział w programie „Akademia Orange dla Bibliotek”, który wspierał rozwój społeczeństwa informacyjnego. Dzięki w/w programowi Biblioteka Miejska w Szczuczynie otrzymała 1.124 zł na zakup usług do sieci internetowej, a Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie 3.020 zł.

Z myślą o pozyskaniu funduszy na zakup 12 komputerów do Miejskiej Biblioteki Publicznej, Urząd Miasta w Grajewie złożył projekt do Programu Operacyjnego-Innowacyjna Gospodarka. Projekt został zatwierdzony i będzie realizowany 2011 r.

POWIAT HAJNOWSKI

Białowieża

W dniu 25.05.2010 r. biblioteka złożyła wniosek pt. „**Modernizacja pomieszczeń bibliotecznych**” do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o dofinansowanie zadania w ramach programu „Infrastruktura bibliotek 2010”. Wnioskowano o dofinansowanie w wysokości 20000 zł. Projekt został zakwalifikowany do realizacji. Za otrzymaną dotację dokonano wymiany okien i drzwi oraz zakupiono wykładzinę do wypożyczalni dla dorosłych i dla dzieci. Modernizacja bardzo podniosła estetykę i funkcjonalność pomieszczeń.

Czeremcha

Wspólnie z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Przyjazny Transport realizowano projekt pt. „**Historia Gminy Czeremcha w obiektywie**” polegający na zbieraniu i zapisywaniu w wersji elektronicznej starych fotografii oraz dokumentów. Biblioteka uczestniczyła w programie „Akademia Orange dla bibliotek”.

Czyż

W ramach cyklicznych imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w bibliotece były organizowane warsztaty, które pozwoliły na przybliżenie dzieciom i młodzieży wiedzy o spuściźnie kulturowej regionu Puszczy Białowieskiej. W Bibliotece Publicznej w Czyżach w ramach projektu odbyły się warsztaty dotyczące „Kupalinki” oraz warsztaty pt. „Spotkanie z folklorem Puszczy Białowieskiej”.

Dubicze Cerkiewne

W 2010 roku biblioteka realizowała jeden projekt pt. „*Wspólne działania – wspólne korzyści*” w ramach programu „Działaj Lokalnie VII” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. W trakcie realizacji zawiązała się współpraca z Kołem Gospodyń Wiejskich w Dubiczach Cerkiewnych.

Hajnówka

W 2010 r. biblioteka uczestniczyła w otwartym konkursie ofert Urzędu Marszałkowskiego na realizację zadania publicznego w roku 2010 z zakresu kultury.

W ramach tego zadania zrealizowano publikacje wydawnicze popularyzujące wiedzę i badania z zakresu ochrony zabytków, historii i kultury regionu, jak: wydanie publikacji Władysława Zina – „Hajnowskie wspomnienia” – (5 tys. zł). Partnerzy projektu: Urząd Miasta Hajnówka (10 tys. zł), Towarzystwo Przyjaciół Hajnówki.

Program Ministerstwa Kultury realizowany przez Bibliotekę Narodową „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”(7.700 zł)

Program „Akademia Orange dla bibliotek” (1.617 zł).

Narew

Dokończenie realizacji projektu dla osób dorosłych pt. „*Stare i nowe spotkania warsztatowe*” w ramach programu „Działaj Lokalnie VI” Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, współfinansowanego przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska. Odbyły się warsztaty dotyczące przygotowywania potraw regionalnych. Panie uczyły się piec korowaj. Przy okazji poznały symbolikę, tradycję i obrzęd związany z tym ciastem. Uczono się przyrządzać wyroby mięsne i inne. Uwieńczeniem warsztatów była degustacja wielu potraw oraz wystawa prac wykonanych podczas warsztatów: decoupage, malowania na szkle oraz tworzenia witraży, dekoracji i ozdób świątecznych.

Realizacja projektu „*Remont świetlicy wiejskiej w Łosince*” współfinansowanego przez Urząd Marszałkowski w Białymstoku w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (otrzymano dofinansowanie z UM w kwocie 58 521 zł).

POWIAT KOLNEŃSKI

Cztery biblioteki publiczne: **GBP i MBP Kolno, GBP Turośl i GBP Mały Płock** uczestniczyły w Programie Rozwoju Bibliotek. Jego celem było wzmocnienie społecznej i informacyjnej roli bibliotek publicznych poprzez zaktywizowanie i zintegrowanie społeczności lokalnych wokół bibliotek, upowszechnienie dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych, a także poszerzenie kompetencji bibliotekarzy, poprawienie ich wizerunku i wzmocnienie roli społecznej. Bibliotekarze uczestniczyli w szkoleniach specjalistycznych (w tym z zakresu planowania pracy bibliotecznej), a ich placówki wzbogaciły się m.in. w sprzęt komputerowy o łącznej wartości 51 182 zł.

W ramach Konkursu Grantowego „Aktywna Biblioteka” złożony przez **Miejską Bibliotekę Publiczną w Kolnie** projekt *„Niech się święci cud pamięci”* został rozpatrzony pozytywnie i biblioteka uzyskała dotację w wysokości 5 000 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonym realizowała projekt *„Podróże z legendą”*. Był on realizowany w ramach otrzymanych środków ministerialnych (10 000 zł) z Programu Wydarzenia Artystyczne, priorytet – Literatura. Uczestnicy brali udział w spotkaniu autorskim z twórcą legend i podań, następnie w wyjeździe do Krakowa, Oświęcimia i Wieliczki i konkursie plastycznym pt. *„W podróży z legendą”*.

Biblioteka uczestniczyła też w programie „Akademia Orange dla bibliotek”, w związku z czym otrzymała dotację w wysokości 5 087 zł z przeznaczeniem opłaty kosztów dostępu do Internetu.

W Regionalnym konkursie grantowym – Równać Szanse 2010 **GBP Kolno** otrzymała grant w wysokości 7 000 zł na projekt o nazwie *„Noc Świętojańska w Koźle”*, który będzie realizowany w terminie od stycznia do lipca 2011 r.

Jako organizacja wspierająca dla nieformalnej grupy młodzieży – Młodzi Przyjaciele Ziemi Koźleńskiej, **GBP w Czerwonym**, składała wniosek do Programu „Młodzież w działaniu” Akcja 1.2. Inicjatywy Młodzieżowe i uzyskała dotację w wysokości 5 997 €. Głównym tematem planowanych działań będzie utworzenie ścieżki edukacyjnej, około 20 km na obrzeżach Puszczy Piskiej i na terenie objętym programem Natura 2000 oraz wydanie dwujęzycznego folderu dotyczącego utworzonej trasy. Celem projektu jest zainicjowanie działań grupy Młodzi Przyjaciele Ziemi Koźleńskiej z miejscowości Koziół, pragnącej zachować dziedzictwo kulturowe poprzez pogłębienie wiedzy z zakresu historii swojego regionu i poznanie występującego tu bogactwa flory i fauny. W swych założeniach

projekt ma się przyczynić do zwiększenia świadomości społeczności lokalnej o walorach przyrodniczych i historycznych najbliższej okolicy.

POWIAT ŁOMŻYŃSKI

Na wniosek o dofinansowanie w ramach Programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”, MBP w Łomży otrzymała 19.500 zł na realizację zadania *Zakup nowości wydawniczych*.

MBP uczestniczyła w otwartych konkursach ofert ogłoszonych przez zarząd województwa podlaskiego na realizację zadań publicznych dotyczących:

- promowania twórczości literackiej: na zadanie *Czerwcowy Konkurs Jednego Wiersza – XI edycja*. Biblioteka otrzymała 4.000 zł,
- popularyzacji i edukacji społeczeństwa w zakresie dziedzictwa kulturowego województwa podlaskiego: na zadanie pn. *Skarby bursztynowej krainy. Warsztaty edukacji regionalnej dla dzieci* Biblioteka otrzymała 5.000 zł,
- prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku położonym na obszarze województwa podlaskiego: na zadanie *Renowacja elewacji zewnętrznej kamienicy z XIX wieku*. Biblioteka otrzymała 30.000 zł.

Z Urzędu Miejskiego w Łomży MBP pozyskała środki z dwóch dotacji celowych w kwocie ogółem 4.500 zł na realizację następujących zadań z zakresu kultury: *Ferie w Bibliotece – 2010* (2.500 zł) i *Czerwcowy Konkurs Jednego Wiersza – XI edycja* (2.000 zł).

Za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Łomży, MBP złożyła wniosek o dofinansowanie zadania *Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży – ponadlokalnym centrum udostępniania zbiorów bibliotecznych, informacji, upowszechniania i promocji czytelnictwa* ze środków finansowych MKiDN w ramach Programu MECENAT. Na realizację tego zadania Biblioteka otrzymała 30.000 zł.

MBP uczestniczyła w programie Fundacji Orange „Akademia Orange dla bibliotek”, w ramach którego otrzymała 9.367 zł na edukację oraz popularyzację wykorzystania Internetu przez użytkowników biblioteki, a w szczególności na zapewnienie dostępu do szerokopasmowych łączy internetowych w placówce głównej i filiach.

Bez powodzenia MBP uczestniczyła w otwartym konkursie ofert ogłoszonym przez Zarząd Województwa Podlaskiego na realizację zadań publicznych dotyczących edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży z ofertą realizacji zadania *Biblioteka fajne miejsce dla młodego człowieka*.

Bez powodzenia MBP dwukrotnie składała wniosek do MKiDN o udzielenie dotacji w ramach Programu *Dziedzictwo kulturowe Priorytet 1 – Ochrona zabytków* na realizację zadania „Łomża, XIX – wieczna kamienica mieszczańska przy ulicy Długiej 13: remont elewacji.”

Pięć bibliotek (Nowogród, Miastkowo, Piątnica, Śniadowo, Zbójna) z powiatu uczestniczyło w programie Fundacji Orange „Akademia Orange dla bibliotek”, w ramach którego otrzymały dofinansowanie na edukację oraz popularyzację wykorzystania Internetu, a w szczególności na zapewnienie dostępu do szerokopasmowych łączności internetowych.

POWIAT MONIECKI

W roku 2010 biblioteki powiatu monieckiego otrzymały dotację na zakup nowości wydawniczych w ramach Projektu Operacyjnego MKiDN – „Literatura i czytelnictwo” w kwocie 15270 zł. Za tę sumę zakupiono do bibliotek 823 egzemplarze książek.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie, Gminna Biblioteka Publiczna w Jasionówce i Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie włączyły się jako biblioteki partnerskie do Programu Rozwoju Bibliotek. **Biblioteka Publiczna w Mońkach** bierze udział jako biblioteka wiodąca. Dzięki PRB biblioteki w powiecie otrzymały 5 stanowisk komputerowych, laptop, rzutnik multimedialny, 5 urządzeń wielofunkcyjnych i 6 aparatów cyfrowych. Uczestniczyły też w kursach specjalistycznych. Wszystkie biblioteki uczestniczące w PRB składały projekty w konkursie grantowym „Aktywna Biblioteka”. Dotację uzyskała tylko **Gminna Biblioteka w Krypnie** na projekt „*Dawno, dawno temu, czyli nasze pierwsze spotkanie z bajkowym teatrem*”. **Biblioteki partnerskie (Knyszyn, Jasionówka, Krypno)** zostały zaproszone do współpracy z organizacją pozarządową „Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego”, a biblioteka w Mońkach otrzymała ofertę z Centrum Edukacji Obywatelskiej i z Fundacji Ośrodka KARTA.

Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie składała również wniosek w ramach działania 9.5 – oddolne inicjatywy edukacyjne w POKL. Wniosek przeszedł pozytywnie ocenę formalną.

Biblioteka Publiczna Gminy Jaświły i Biblioteka Publiczna w Mońkach otrzymały z Fundacji Orange w ramach programu „Akademia Orange dla bibliotek” dotację na edukację oraz popularyzację i zwiększenie wykorzystania Internetu przez pracowników i użytkowników bibliotek, a w szczególności pokrycia kosztów dostępu do Internetu w placówce głównej i filiiach. Były to dotacje w wysokości 2330 zł w przypadku Jaświł oraz 5 530 zł w przypadku Moniek.

Biblioteka Publiczna w Krypnie otrzymała dotację z Urzędu Gminy Krypno w wysokości 4000 zł na realizację zadań w ramach „Tygodnia Bibliotek 2010”.

Biblioteki składały wnioski w innych projektach, ale bezowocnie.

POWIAT SEJNEŃSKI

Miejska Biblioteka Publiczna w Sejnach napisała wniosek do Instytutu Książki w Warszawie – „Infrastruktura Bibliotek”, który został pozytywnie rozpatrzony i zrealizowany pod nazwą „Zrealizowano z udziałem środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego”. Na dotację otrzymano 20000 zł, które zostały przeznaczone na wymianę mebli bibliotecznych (lady biblioteczne, biurka, szafki, fotele obrotowe, regały do czasopism oraz wyposażenie gabinetu dyrektora), zakup nowej wykładziny, odmalowanie ścian, wymiana oświetlenia oraz zakup kolorowych mebli do Oddziału dla Dzieci.

POWIAT SOKÓLSKI

Biblioteka Publiczna w Sokółce uczestniczyła w programie MKiDN „Infrastruktura Bibliotek” i uzyskała na realizację zadania kwotę 40 tys. zł, zaś od Urzędu Miejskiego w Sokółce 30 tys. jako wkład jednostki samorządu. Pozyskane środki posłużyły na remont i modernizację placówki bibliotecznej: budowę podjazdu, przebudowę schodów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, odnowienie kilku pomieszczeń.

Z dotacji w lokalnym konkursie grantowym „Działaj lokalnie VII” Fundacji „*Sokólski Fundusz Lokalny*” biblioteka uzyskała 2500 zł na realizację projektu „*Biblioteka uczy, bawi, pomaga*”.

Biblioteka Publiczna w Kuźnicy brała udział w programie „Akademia Orange dla Bibliotek”. Otrzymała dofinansowanie do opłaty abonamentowej za korzystanie z Internetu w wysokości 1736 zł.

Biblioteka w Krynkach, dzięki dotacji Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 5000 zł wydała pozycję pt. „*Wielokulturowa gmina Krynk*” – w nakładzie 250 egz.

POWIAT SUWAŃSKI

Biblioteki powiatu suwańskiego brały udział w projektach ogłaszanych przez MKiDN w Programie Operacyjnym Promocja Czytelnictwa „Zakup nowości wydawniczych” (oprócz GBP Rutka-Tartak). W ramach projektu „Akademia Orange dla bibliotek” w **Bibliotece w Płocznie** zorganizowano cykl warsztatów i spotkań promujących Internet na wsi.

Biblioteka Publiczna w Jeleniewie brała udział w projekcie: „*Tradycja i klasyka nie zna granic. Polska – Łitwa*”.

GBP w Rutce – Tartak współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną uczestnicząc w projekcie „Wioska Internetowa”

Miejska Biblioteka Publiczna w Suwałkach realizowała przedsięwzięcia ze środków finansowych następujących instytucji:

1. Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:
 - „*Cztery pory roku z Marią Konopnicką*” – pozyskano 9212 zł.
 - Na zakup nowości wydawniczych – pozyskano 21660 zł.
2. Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku:
 - „*Nie tylko o krasnoludkach... wartości ukryte pod piórem Marii Konopnickiej*” – pozyskano 4000 zł.
3. „Akademii Orange dla Bibliotek” – pozyskano 6445 zł.

POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

Wszystkie biblioteki publiczne powiatu wysokomazowieckiego brały udział w „Programie operacyjnym „Promocja czytelnictwa. Priorytet 1 Rozwój księgozbiorów bibliotek”. W ramach tego programu placówki biblioteczne otrzymały od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Instytutu Książki dotację na zakup nowości wydawniczych.

Miejska Biblioteka Publiczna w Wysokiem Mazowieckiem w 2010 roku otrzymała od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie dotację na realizację projektu „*Okiem małego artysty – spotkania z pisarzami*”. W ramach tego projektu odbyły się: spotkania autorskie, warsztaty praktyczno-plastyczne, wyjazd uczestników warsztatów do Teatru Lalki i Aktora w Łomży oraz uroczyste zakończenie projektu.

POWIAT ZAMBROWSKI

Biblioteki powiatu zambrowskiego (oprócz biblioteki w Rutkach Kosakach) otrzymały z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu „Promocja czytelnictwa” na zakup nowości wydawniczych kwotę 10600 zł.

Biblioteka w Rutkach pozyskała kwotę 5500 zł na projekt pt. „*Książka konkurencją dla mediów*” z projektu grantowego „Działaj Lokalnie 7” zarządzanego przez Lokalną Organizację Turystyczną „Brama na Bagna”

Pozyskiwanie dodatkowych środków na działania bibliotek

W ostatnich latach biblioteki przeżywają wielkie przeobrażenia. Według Jana Wołosza, biblioteka to „centrum edukacji, centrum kultury, centrum społeczne”. Coraz częściej biblioteki pełnią te role, proponują swym odbiorcom szeroki wachlarz różnorodnych usług, starają się wyjść naprzeciw potrzebom użytkowników, które są coraz wyższe. Dążą do usatysfakcjonowania czytelników, którzy są najlepszymi rzecznikami tych instytucji. Dlatego też księżnice dążą do realizacji wielu zadań, które niejednokrotnie do tej pory nie były uwzględniane w działaniach bibliotecznych. W niewielkich środowiskach te „skarbnice wiedzy” są jedynym miejscem spotkań ludzi, gdzie tworzy się „Małe Ojczyzny”, w których mobilizuje się do działania społeczeństwo lokalne.

Wszelkie działania biblioteczne wiążą się z nakładami pieniężnymi. A jak od dawna wszystkim wiadomo, instytucje te borykają się z trudnościami finansowymi, a w budżetach gmin nie udaje się „wywalczyć” większych dotacji na ich działalność (tylko nielicznym problem nie jest znany). Dlatego też wiele bibliotek oszczędza „na czym się da i jak się da” (w niektórych przypadkach organizatorzy biblioteczni czynią oszczędności w gminach kosztem tych instytucji). Wówczas aktywne biblioteki szukają innych źródeł dofinansowania, nie rezygnując z dotychczasowych zadań. Oczywiście niełatwo znaleźć firmę, fundację, osobę prywatną, która wyasygnuje jakies fundusze na rzecz bibliotek (doświadczyłam tego wielokrotnie). Dlatego też placówki poszukują dodatkowych źródeł dofinansowania poprzez realizację projektów, grantów, konkursów oraz wsparcie sponsorów. Te czasochłonne działania przyczyniają się do zdobycia nowych doświadczeń zawodowych pracowników merytorycznych. Realizatorzy tych przedsięwzięć po zdobyciu dotacji oferują swym odbiorcom: wiedzę opartą na kursach dokształcających, warsztatach, a także wycieczkach, zabawach. Proponowane formy wzmacniają integrację społeczeństwa lokalnego oraz poczucie tożsamości.

Opracowanie wniosków celem pozyskania środków jest pracochłonne i absorbujące intelektualnie. Wymaga nakreślenia poszczególnych części składowych działań, sformułowania poszczególnych etapów, określenia celów, warunków finansowych, a także pozyskanie wsparcia partnerów przy realizacji zadania. Osoba bądź zespół tworzący projekt, musi liczyć się z obowiązującymi regułami wypełnienia wniosku. Dużą rolę odgrywa również „wkład finansowy” niezbędny do zrealizowania zadania. Priorytetem jest dofinansowanie ze środków własnych, niejednokrotnie uzupełnionych poprzez fundusze zewnętrzne. Kolejnym ważnym elementem jest dobór partnera lub partnerów, którzy wspierają wykonanie zamierzonego zadania. Najwyżej cenione są wnioski proste, o niewielkim zasięgu terytorialnym, wymagające niewielkiej liczby współpartnerów. Jest to okazja włączenia do działań innych instytucji funkcjonujących na danym terenie.

Biblioteki publiczne z powiatu białostockiego od paru lat podejmują trud pozyskiwania dodatkowych środków, które pozwalają im na rozszerzenie ich działalności. Pokażny wkład pracy całych zespołów bibliotecznych zauważono w 2010 roku, dzięki którym zrealizowano i rozpoczęto wiele przedsięwzięć.

Na pierwszym miejscu należy wymienić działania w ramach dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na bazie programu operacyjnego „Promocja Czytelnictwa”. Co prawda dofinansowanie bibliotek było niższe niż w latach ubiegłych, jednakże pozwoliło na otrzymanie 41256 zł, za które zakupiono 1834 egz. (kwota ta stanowiła 24,3 % zakupu książek w stosunku do pozyskanych środków samorządowych). W przypadku 5. niedoinwestowanych bibliotek, otrzymana suma stanowiła 50 % kwoty wydatkowanej na zakup zbiorów.

Dużą rolę odegrał Program Rozwoju Bibliotek, do którego zgłosiło się 12 bibliotek publicznych powiatu białostockiego, niezależnie od swojej formy organizacyjnej: zarówno biblioteki samodzielne, jak i połączone z innymi instytucjami. Program objął placówki gminne wraz z ich agendami. Utworzone zostały trzy koalicje – biblioteka wiodąca + 3 partnerskie:

- **Choroszcz** – Suraz + Poświętne + Turośń Kościelna
- **Juchnowiec Kościelny** – Gródek + Michałowo + Zabłudów
- **Łapy** – Supraśl + Wasilków + Zawady.

W ramach działań w/w programu placówki otrzymały sprzęt (w zależności od pozycji w koalicji partnerskiej i posiadanego sprzętu): komputer, rzutnik, projektor, urządzenie wielofunkcyjne, drukarkę, cyfrowy aparat fotograficzny. Biblioteki również uczestniczyły w szkoleniach organizowanych w ramach tego projektu, miały możliwość konsultacji z architektami, którzy realizowali projekt „Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece”.

Dużą rolę odegrały działania patronackie „na rzecz łączności wszystkich bibliotek z Internetem” dzięki Fundacji Orange. Współdziałanie przyczyniło się do otrzymania dotacji finansowych w ramach projektu „Biblioteka z Internetem TP” mającym na celu sfinansowanie dostępu do szerokopasmowych łączności internetowych oraz innych działań o charakterze edukacyjnym.

Dość liczna grupa bibliotekarzy z powiatu uczestniczyła w I turze szkoleń programu Biblioteka + Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Program to odpowiedź na potrzebę radykalnej poprawy stanu bibliotek publicznych w Polsce.

Kolejny program był współrealizowany w 10 placówkach terenowych w ramach projektu Dyskusyjne Kluby Książki. Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego jest koordynatorem projektu ogłoszonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działalność Klubów adresowana są do czytelników i nieczytelników korzystających z bibliotek.

Oprócz wymienionych wyżej projektów biblioteki samorządowe w poszczególnych gminach pozyskały dodatkowe środki na realizację przedsięwzięć:

- **Choroszcz** – dotacja z Urzędu Marszałkowskiego na warsztaty „Ekologiczna wiklina”
- **Czarna Białostocka** – działania w ramach projektu „Żywa pamięć Sybiru” dotowanego przez Urząd Gminy
- **Gródek** – zdobyto grant w konkursie „Aktywna Biblioteka” na „Gminne Forum Teatralne”, przystąpiono do programu „Młodzi menedżerowie kultury w bibliotekach”, który wesprze działania młodych dziennikarzy na redagowanie gazetki „Wiadomości Gródeckie”, otrzymano pomoce dydaktyczne do realizacji projektu „Mali badacze” z Fundacji Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego
- **Juchnowiec** – otrzymał wsparcie finansowe z programu „Organizacje Pozarządowe Bibliotekom” funkcjonującego w ramach PRB na „Młodzieżowy Klub Filmowy dla pasjonatów kina” pozyskano pomoce dydaktyczne do realizacji projektu „Mali badacze” z Fundacji Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego
- **Łapy** – pozyskały dotacje na projekty: „Dialog kultur – znam, rozumiem, szanuję” (FB Uhowo); „Równać Szanse 2009” – Regionalny Konkurs Grantowy; „Historia i tradycja w moim domu i regionie” (Wypożyczalnia + Czytelnia) Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; „Łapy – tu mieszkam i żyję” (Oddział dla Dzieci) Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; „Teatr w bibliotece” uzyskał grant, zaakceptowany został także

- wniosek do projektu „Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej” Fundacji Ośrodka KARTA; „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
- **Michałow** – dostało kwotę z Urzędu Marszałkowskiego na wydanie albumu pt. „Michałow w fotografii”
 - **Poświętne** – otrzymało finanse na projekt „ Nasze dziedzictwo kulturowe” – wakacyjne zajęcia edukacyjno-warsztatowe; oraz dodatkowo uzyskano subwencje na „Wakacje w bibliotece dla dzieci”, w ramach PPWOW otrzymano pomoce dydaktyczne do realizacji projektu „Mali badacze” z Fundacji Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego
 - **Suraż** – brał udział w programie Leader w ramach PROM 2007–2013 mającym na celu wydanie monografii „Dzieje parafii Suraż”; był partnerem w projekcie „Wsparcie integracji społecznej mieszkańców Gminy Suraż” z programu operacyjnego Kapitał Ludzki – zajęcia z biblioterapii
 - **Wasilków** – pozyskał finanse w ramach „Aktywnej biblioteki” na Ogólnopolski Konkurs Poetycki Majowej Konwalii; Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” przekazało finanse na projekt w ramach „Młodzi menedżerowie kultury w bibliotekach” na realizację spotkań pt. – „Fotodźwiękownia”; Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego przekazała pomoce metodyczne do realizacji projektu „Mali badacze biblioteczni” – służą do zajęć z dziećmi i rodzicami; „Infrastruktura bibliotek 2010 ” dzięki, której pozyskano 40 000 zł na remont bibliotek
 - **Zawady** – w ramach „Aktywnej biblioteki” przyznano finanse na grant e-Biblioteka – łatwy dostęp do informacji i zbiorów bibliotecznych”; w ramach „Infrastruktura bibliotek 2010” – pozyskano 30000 zł na remont biblioteki; projekt „Imprezy kulturalne – zwiększenie poziomu życia kulturalnego gminy Zawady” w ramach programu „Działaj lokalnie VII”; dofinansowanie projektu „Rozwój życia kulturalnego Gminy Zawady poprzez organizację imprez kulturalnych” w ramach Osi 4 „Leader” działania 4.1; pracownicy biblioteki wraz z innymi instytucjami w gminie współrealizowali projekty „Remont mogił wojennych”, „Kolorowy punkt przedszkolny szansą dla dzieci z terenów wiejskich”, „V Powiatowe Dni Twórczości Ludowej – Dzień Śledzia”, „Brama na bagna”, „Stypendia pomostowe”, „Dolinami rzek – bezdrożami kultury”

Należy tu również wspomnieć o projektach, które zostały nakreślone, a nie uzyskały akceptacji komisji oceniających. Niejednokrotnie ocena merytoryczna była pozytywna (sama tego doświadczyłam), a ze względu na brak funduszy wnioski odrzucono.

Na koniec warto również nadmienić o wspólnych przedsięwzięciach bibliotecznych realizowanych w oparciu o dodatkowe wsparcie rzeczowe sponsorów indywidualnych i instytucjonalnych. Od wielu lat dużym zainteresowaniem cieszą się roczne imprezy biblioteczne skierowane do odbiorców powiatowych i ogólnopolskich. Oto przykłady takich działań:

Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym – główny pomysłodawca, wspólnie z partnerami – Książnicą Podlaską (Biblioteką Publiczną Powiatu Białostockiego) i Zespołem Szkół w Juchnowcu zaprasza od 17 lat do udziału w *Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych – Melpomena*.

Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie (koordynator przedsięwzięcia) przy wsparciu Urzędu Miejskiego oraz współpracy z Książnicą Podlaską od 7 lat organizują „Majową konwalię” – konkurs poetycki skierowany do osób parających się piórem.

Książnica Podlaska (Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego) od dziesięciu lat organizuje konkursy (czytelnicze, ortograficzne, literackie, plastyczne) skierowane do czytelników poszczególnych gmin powiatu białostockiego. Ich tematykę ustala się biorąc pod uwagę sugestie bibliotekarzy terenowych.

Odwołam się do cyklicznego rankingu bibliotek powiatu białostockiego, które są organizowane co cztery lata, pod patronatem Starosty Powiatu Białostockiego realizowane przez Książnicę Podlaską (Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego) przy wsparciu również darczyńców.

Przy okazji należy podziękować koleżankom z Gminnej Biblioteki Publicznej w Tykocinie za zaangażowanie i pomoc bibliotekom terenowym przy realizacji poszczególnych punktów programu projektów dotyczących zwiedzania urokliwej ziemi tykocińskiej.

Te wszystkie działania promują poszczególne biblioteki, wychodzą naprzeciw oczekiwaniom czytelników, a jednocześnie uatrakcyjniają te instytucje i podnoszą prestiż zawodu bibliotekarza. Odnawiają wizerunek bibliotek, instytucji prężnych i dynamicznych, które są w miarę nowoczesnym ośrodkiem informacyjno-komunikacyjnym (w większości dzięki realizacji projektów), są „narzędziami edukacji” wszystkich grup wiekowych oraz ośrodkiem rozrywkowym.

Wiesława Modzelewska

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy. Filia Biblioteczna w Uhowie

Filia Biblioteczna w Uhowie – projekty to nasza specjalność

Biblioteki istnieją, by gromadzić, przechowywać i udostępniać zbiory. Głównym celem naszej biblioteki jest rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb czytelnicznych i informacyjnych użytkowników. Dążymy do stania się instytucją nieodzowną społeczności lokalnej, przedmiotem dumy i wspólnej troski mieszkańców Uhowa i władz lokalnych. Oprócz zbiorów drukowanych i książki mówionej, naszym użytkownikom proponujemy oglądanie wystaw, fotogazetek okolicznościowych, czytanie naszych artykułów w prasie i Internecie, udział w lekcjach bibliotecznych (możliwe jest przygotowanie każdego tematu), konkursach, spotkaniach autorskich, zajęciach w wakacje dla małych dzieci, Dyskusyjny Klub Książki dla zainteresowanych dobrą książką oraz udział w realizacji projektów.

Projekty stały się już naszą specjalnością.

W Filii Bibliotecznej w Uhowie, w 2009 r., realizowany był projekt **„Walory środowiska naszą szansą”**.

Wniosek o dotację w konkursie „Równać Szanse 2008 – Regionalny Konkurs Grantowy”, napisany i złożony przez pracownika Filii Bibliotecznej w Uhowie, zyskał akceptację komisji konkursowej. Sponsorem programu „Równać Szanse” jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, a administratorem Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży.

Celem projektu było umożliwienie młodzieży rozwijania zainteresowań, nabycia umiejętności właściwej oceny środowiska, pogłębienia wiedzy nt. dziedzictwa kulturowego potencjału walorów regionu, nawiązania nowych kontaktów, sprawdzenia się w pracy zespołowej, ukazanie ścieżek wyboru edukacji, zwiększenie szans na udany start w dorosłość oraz zapewnienie kulturalnego i pożytecznego spędzenia czasu.

Projekt opierał się na prelekcjach profesjonalistów z dziedziny historii, przyrody, fotografii i informatyki; wycieczkach; spotkaniach z twórcami ludowymi oraz wywiadach z ludźmi z pasją. Młodzież dowiedziała się,

jak prowadzić gospodarstwo agroturystyczne, przygotować potrawy regionalne oraz jak i dlaczego warto utworzyć muzeum. Sprzęt zakupiony w ramach projektu: aparat fotograficzny, dyktafon i program do obróbki zdjęć, pozwolił na samodzielne wykonywanie, skanowanie i obróbkę fotografii oraz przygotowywanie wystaw. Materiały, które powstały w ramach projektu, opublikowano w formie elektronicznej jako pokaz multimedialny i drukowanej – broszura o Uhowie. Służą nam jako promocja miejscowości, są dokumentami dla współczesnych i przyszłych pokoleń. Uroczyste zakończenie projektu odbyło się w czerwcu i połączone było z degustacją potraw regionalnych, występami zespołów śpiewaczych, kapeli akordeonowej oraz pokazem multimedialnym.

Celem projektu **„Dialog kultur – znam, rozumiem, szanuję”** (realizowano od stycznia do czerwca 2010) było włączenie się w proces poznawania środowiska poprzez ukazanie różnorodności kulturowej, językowej i wyznaniowej, występującej na niewielkim obszarze Podlasia. Poznanie tradycji i kultury mniejszości narodowych i etnicznych, pozwoliło na zrozumienie i poszanowanie ich, dało możliwość właściwej oceny. Młodzież nawiązała nowe relacje, współpracowała w grupie, szukała możliwości pozyskiwania wsparcia społecznego. Biblioteka wykorzystwała diagnozowane potrzeby społeczne, zgromadzone zbiory i sprzęt (także kupiony w ramach poprzedniego projektu). Zyskałszy nowych partnerów i szersze poparcie mieszkańców i władz samorządowych. Projekt opierał się na działaniach młodzieży: przygotowanie materiałów nt. mniejszości, prowadzenie prelekcji (także dla beneficjentów pośrednich), wykonywanie fotografii podczas wycieczek i spotkań beneficjentów, robienie wystaw, utrwalenie działań w postaci elektronicznej, nawiązywanie nowych kontaktów z młodzieżą i dorosłymi reprezentantami mniejszości, redagowanie ogłoszeń i zaproszeń. Dotacja została przeznaczona na 3 wyjazdy młodzieży i związane z tym koszty transportu, biletów wstępu, degustacji potraw regionalnych, zakup parawanów do wystaw (do biblioteki) i uroczyste zakończenie projektu.

Wyjazd do Tykocina – zwiedziliśmy synagogę, muzeum, kościół, zamek i bibliotekę. Obiad zjedliśmy w restauracji i wybraliśmy oczywiście potrawy żydowskie. Młodzież wykonała zdjęcia, opisała zwiedzane obiekty, przygotowała wystawę o Żydach, ich kulturze i zabytkach, które przetrwały w Tykocinie.

Wyjazd do Kruszynian, Sokółki i Supraśla. Zwiedzaliśmy meczet, wysłuchaliśmy ciekawych opowieści o muzułmanach, byliśmy na ich grobach. Poznaliśmy historię i kulturę tatarską. Rozmawialiśmy z młodzieżą pochodzenia tatarskiego. Degustując potrawy tatarskie w Kruszynianach, nabraliśmy sił i wyruszyliśmy w dalszą trasę do Supraśla.

Zwiedziliśmy Muzeum Ikon w Supraślu. Młodzieży z Uhowa spodały się piękne ikony i sposób ich prezentacji. To interaktywne muzeum, prezentujące sztukę sakralną prawosławia, na długo pozostanie w naszej pamięci. W monasterze pomodliliśmy się i zapaliliśmy świeczki, przy grobie arcybiskupa Mirona Chodakowskiego, zwierzchnika prawosławnego ordynariatu WP.

Wyjazd do Hajnówki i Bielska Podlaskiego. Zwiedziliśmy Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej w Hajnówce. Ekspozycje tam zgromadzone zazwyczaj przypominały te, które używane były także w naszych okolicach. Na obiad wybraliśmy znów potrawy regionalne. W Bielsku Podlaskim zwiedziliśmy muzeum. Spotkanie z uczniami Zespołu Szkół z Białoruskim Językiem Nauczania przebiegało w miłej atmosferze. Byliśmy w szkole podstawowej, gdzie uczniowie pokazali nam swoje zeszyty, recytowali wiersze, pokazali klasy udekorowane gazetkami w języku białoruskim. Młodzież z tej szkoły, specjalnie dla nas, wystąpiła w strojach i tańcach białoruskich. Nawiązaliśmy kontakt z ludźmi należącymi do tej mniejszości. Wykorzystując zdjęcia i wspomnienia, przygotowaliśmy pokaz multimedialny, który zaprezentowaliśmy gościom zaproszonym na zakończenie projektu.

Uroczyste zakończenie projektu odbyło się w czerwcu 2010, w sali WDK w Uhowie, z którym współpracujemy od wielu lat. Wystąpił zespół grający pieśni cygańskie, ukraińskie i rosyjskie. Młodzież zaprezentowała pokaz multimedialny nt. zrealizowanego projektu. Wszyscy obecni (wstęp wolny) zwiedzili wystawę w bibliotece, degustowali potrawy regionalne i dobrze się bawili. Gościliśmy młodzież i koordynatora projektu realizowanego także z programu „Równać Szanse” przez stowarzyszenie z Widowa z młodzieżą ze szkoły w Augustowie (koło Bielska Podlaskiego).

W styczniu bieżącego roku rozpoczęliśmy realizację projektu **„By pozostali w pamięci”**.

Młodzież uczy się rozpoznawać swoje mocne i słabe strony. Umiejętność analizowania siebie i otoczenia, pozwoli im na nabranie pewności siebie, ułatwi autoprezentację i podejmowanie decyzji. Celem tego projektu, tak jak i poprzednich, jest dokonanie się zmian w młodych ludziach, wyrównanie ich szans na progu dorosłości. Młodzież nauczy się zbierać i selekcjonować informacje, robić wystawy, pracować w grupie. Młodzież poszerzy swoją wiedzę nt. możliwości prezentowania innym swojej wiedzy, autoprezentacji i promocji.

Realizując ten projekt, pogłębimy wiedzę nt. historii naszych rodzin, uczestnictwa bliskich w bitwach o Polskę. Wśród mieszkańców naszego regionu są osoby należące do Związku Sybiraków. Nawiążemy z nimi

kontakt, przeprowadzimy wywiady. Młodzież nabeździe umiejėtność komunikacji z osobami starszymi. Zrobimy wystawę fotografii z tych spotkań oraz dotyczącą pomników znajdujących się w Łapach.

Jednym z zadań beneficjentów jest stworzenie drzewa genealogicznego swojej rodziny, dzięki czemu poznają koneksje rodzinne. W ramach projektu ogłosiliśmy takżę konkurs na drzewo genealogiczne dla wszystkich mieszkańców Uhowa.

Zaplanowaliśmy wycieczki do Muzeum Wojska w Białymstoku i Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie.

Zakupem sprzętu nagłaśniającego i odtwarzacza zajmuje się i koordynator i beneficjenci.

Uroczyste zakończenie projektu odbędzie się w lipcu 2011 roku. Wysłuchamy koncertu pieśni wojskowych i patriotycznych, obejrzymy pokaz multimedialny przygotowany i prezentowany przez młodzież oraz wystawy w bibliotece. Catering zapewne przygotuje nam smaczne dania regionalne. Nie tylko zaproszeni goście, ale każdy będzie mógł przyjść na nasze zakończenie projektu. Wystarczy zabrać ze sobą dobry humor, a posiłek i dobrą zabawę zapewnią beneficjenci i koordynator projektu.

W każdym z tych projektów bierze udział od 12 do 15 osób z Uhowa. Są to uczniowie gimnazjum i szkół średnich.

Koordynatorem projektów i autorem wszystkich wniosków na konkursy ogłaszane w ramach programu „Równać Szanse” jest Wiesława Modzelewska, kustosz Filii Bibliotecznej w Uhowie. Osobiście zajmuje się też sprawozdawczością ze zrealizowanych projektów: merytoryczną i finansową. Na każdy z tych projektów biblioteka otrzymała dotację w kwocie 7000 złotych.

Młodzieży już nie trzeba namawiać do wzięcia udziału w projekcie, a wszystkie działania idą zgodnie z planem. W Uhowie mamy wspaniałych, aktywnych i ambitnych młodych ludzi. Wiemy, że „**Młodzi naszą przyszołością**” i dlatego, na jesieni 2011, w Filii Bibliotecznej w Uhowie, odbędzie się **Forum Lokalne Programu „Równać Szanse”**. Będzie to jedyne forum w tym roku na Podlasiu (w całej Polsce będzie tylko 6). Na realizację Forum otrzymamy 5000 złotych. Już przygotowujemy listę osób, które zaprosimy do wspólnej dyskusji na temat młodzieży. Jednodniowe Forum będzie polegało na prezentacji dotychczasowych działań wspierających młodzież w naszej gminie, warsztatach i wypracowaniu wspólnej inicjatywy na rzecz młodzieży w naszym środowisku.

Teresa Zajk

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem

Wyrusz z nami w puszcze

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem jako instytucja wspierająca dla nieformalnej grupy młodzieży z miejscowości Koziół, otrzymała dotację w wysokości 5 997,00 EURO z Programu „Młodzież w działaniu”. Pieniądze te zostaną przeznaczone na utworzenie ścieżki edukacyjnej, ok. 20 km na obrzeżach Puszczy Piskiej i na terenie objętym programem Natura 2000.

Projekt nosi tytuł „Wyrusz z nami w puszcze”, a jego uczestnikami jest grupa młodzieży z miejscowości Koziół w wieku od 18-30 lat i od 15-17. Młodszy uczestnicy będą wspierani przez coach`a. Projekt realizowany będzie od stycznia 2011 r. do końca sierpnia 2011 r. Miejscem spotkań będzie Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem oraz Ośrodek Kultury w Koźle, który niebawem będzie oddany.

Głównym celem projektu jest zainicjowanie działań grupy „Młodzi przyjaciele ziemi koźleńskiej” ze wsi Koziół, pragnącej zachować dziedzictwo kulturowe poprzez pogłębienie wiedzy z zakresu historii swojego regionu i występującego tu bogactwa flory i fauny.

Zaplanowane działania będą polegały na uzyskaniu od Nadleśnictwa Nowogród pozwolenia na wytyczenie ścieżki edukacyjnej wiodącej przez las, zbieraniu materiałów dotyczących historii i przyrody naszego regionu w oparciu o Internet i zbiory znajdujące się w bibliotece. Następnie młodzież opracuje i wykona tablice informacyjne, stół-lawę, kosz na śmieci i gry plenerowe (kółko i krzyżyk, drewniane szczudła). Tablice informacyjne będą dotyczyły miejsc historycznych, takich jak: historia kościoła pod wezwaniem Najśw. Serca Jezusowego, krzyża z 1897 roku, dwóch krzyży z okresu II wojny światowej znajdujących się w lesie, punktów granicznych między Prusami a Polską, bunkrów z okresu II wojny światowej, wiązu – pomnika przyrody oraz charakterystycznej dla naszego regionu flory i fauny. Wymienione elementy zostaną uwzględnione przy urządzeniu ścieżki. Następnie młodzież – po zebraniu materiałów, zaprojektuje



i wyda dwujęzyczny (polsko-angielski) folder dotyczący ścieżki historyczno-przyrodniczej. W sierpniu grupa młodych ludzi opracuje i wykona plakaty zachęcające do udziału w rajdzie rowerowym, który odbędzie się na zakończenie projektu.

Z przebiegu działań grupy zostanie przygotowana prezentacja multimedialna oraz pamiątkowy album ze zdjęciami.

Efektom projektu będzie integracja młodzieży z lokalną społecznością i instytucjami tu występującymi. Projekt przyczyni się też do rozwoju turystyki oraz zwiększenia wiedzy młodych ludzi o walorach przyrodniczych i historycznych miejsca, w którym żyją.

Teresa Zajk

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem

„Równać szanse” ponownie w gminie Kolno

W 2010 r. – już po raz trzeci – Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem uczestniczyła w **Regionalnym Konkursie Grantowym – Równać Szanse**. Dzięki temu otrzymaliśmy grant w wysokości 7 000 zł na działania skierowane do młodzieży w wieku od 13 do 19 lat z terenu gminy Kolno.

Projekt nosi tytuł „Noc Świętojańska w Koźle” i będzie realizowany przez siedem miesięcy od stycznia do końca lipca 2011 r. Celem projektu jest zdobycie przez młodzież umiejętności artystycznych, takich jak: taniec, śpiew, użycie mowy prasłowiańskiej oraz podtrzymanie obrzędów i tradycji ludowych. Poprzez nawiązanie kontaktu ze starszym pokoleniem, dzięki wykorzystaniu Internetu i zasobów biblioteki młodzież poszerzy wiedzę o znajomość wróżb i dawnych tradycji Nocy Świętojańskiej. Młodzi ludzie będą mieli odwagę uczestniczyć w czymś, co jest mało popularne i nie na czasie. Realizacja projektu pozwoli młodzieży nabyć umiejętność pracy w grupie, komunikacji interpersonalnej, autoprezentacji oraz odpowiedzialności. Przygotowując przedstawienie, młodzież pozna środki wyrazu artystycznego i będzie miała okazję do zaprezentowania swoich umiejętności w czerwcu – podczas obchodów Nocy Świętojańskiej w Koźle nad Pisą.

Dodatkowymi elementami będą: Jarmark Świętojański przygotowany przez KGW, pokaz sztucznych ogni w wykonaniu OSP oraz liczne konkursy. Ponadto młodzież zdobędzie umiejętności rękodzielnicze, np. wyplatanie wianków świętojańskich oraz wykonywanie biżuterii z koralików i rzemyków. Poprzez udział w projekcie uczestnicy rozwiną swoje umiejętności pracy w grupie, nauczą się pożytecznego spędzania wolnego czasu, rozwijania swoich zainteresowań oraz nawiążą pozytywne relacje ze środowiskiem lokalnym.



Dotacja zostanie przeznaczona na pokrycie wydatków osobowych, w tym honorarium dla instruktora za przeprowadzenie warsztatów artystycznych, muzyka, księgowej, koordynatora i krawcowej. Koszty rzeczowe pokryte z dotacji to zakup laptopa, materiału na uszycie strojów, artykułów do wyrobów rękodzielniczych, pochodni oraz nagród dla uczestników konkursów.

Zajęcia organizacyjne i pierwsze warsztaty teatralne mamy już za sobą, a następne zajęcia będą odbywały się cyklicznie – co 2 tygodnie.

Joanna Trusiuk, Małgorzata Rokicka-Szymańska
koordynatorzy Dyskusyjnych Klubów Książki w Książnicy Podlaskiej

Moderatorzy DKK w Filii Bibliotecznej w Klepaczach

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku przy współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Choroszczu zorganizowała w dn. 6.04.2011 r. szkolenie z udziałem przedstawicieli Dyskusyjnych Klubów Książki, które odbyło się w Filii Bibliotecznej w Klepaczach.

Uczestnikami spotkania byli moderatorzy DKK oraz sympatycy w/w klubów na Podlasiu. W wyznaczonym dniu do malowniczej wsi położonej nad Horodnianką w gminie Choroszcz przybyło ponad 30 osób zainteresowanych tematem spotkania – „Jak promować bibliotekę w mediach”.

Zebranych powitali organizatorzy przedsięwzięcia: Romuald Oźlański – dyrektor Miejsko-Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej w Choroszczu oraz autorki artykułu – przedstawicielki Książnicy Podlaskiej.

Zgodnie z tradycją przyjętą dla szkoleń bibliotecznych w powiecie białostockim prezentacji działań Miejskiej Biblioteki Publicznej w Choroszczu (statutowo połączonej z Centrum Kultury) dokonała Elżbieta Wróblewska – kierownik placówki. Przedstawiła różnorodne przedsięwzięcia realizowane przez bibliotekę na rzecz środowiska lokalnego, w tym m. in. Dyskusyjny Klub Książki. Należy tu również wspomnieć o wystąpieniu gospodyni obiektu – bibliotekarki z Filii Bibliotecznej w Klepaczach – Mieczysławy Wysockiej, która nakreśliła działania podejmowane na rzecz „Małej Ojczyzny”.

Następny punkt spotkania był realizowany przez Wiesława Szymańskiego – poetę, związanego z naszym regionem, publicystę, autora słuchowisk radiowych. Zaproszony gość zaprezentował uczestnikom swą twórczość, przedstawił fragmentarycznie biogram z uwzględnieniem swych dokonań w życiu zawodowym i artystycznym. Między innymi stwierdził, iż: „pracuje ponad 30 lat w Radiu Białystok, gdzie prowadzi pocztę literacką adresowaną do młodych ludzi zajmujących się twórczością literacką.



Jest autorem 14 książek, które będą dostępne w wersji cyfrowej w Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej”. Elementem wzbogacającym wystąpienie Pana Wiesława były czytane przez autora fragmenty jego utworów, które stały się dla słuchaczy elementem wielu refleksji i przemyśleń. Ponadto zachęcał bibliotekarzy do promowania działań bibliotecznych w mediach m.in. na antenie radia.

Na zaproszenie organizatorów przybyła z Łodzi Pani prezes Wydawnictwa Literatura – Wiesława Jędrzejczyk, która współpracuje z Książnicą Podlaską od wielu lat. Instytucja funkcjonuje na rynku wydawniczym ponad pół wieku, promuje najciekawsze zjawiska literackie, twórców literatury polskiej i obcej. Szefowa wydawnictwa zaprezentowała słuchaczom serie wydawnicze firmowane przez jej agencję, np: Jaśki, Poduszkowce, Plus minus 16, To Lubię. Omówiła działania promocyjne swej firmy , m.in. spotkania autorskie, akcję „Z książką na walizkach”, wystawy ilustracji. Pani Wiesława przedstawiła nowe inicjatywy podejmowane przez wydawnictwo w oparciu o współpracę z wieloma kooperantami zawodowymi. Wypowiedź wzbogaciła prezentacją multimedialną zatytułowaną „Pięknych książek góra to literatura” oraz kiermaszem książek wydanych nakładem Wydawnictwa. Bezpośredni kontakt z książką oraz 50 % bonifikata cenowa zaprezentowanych tytułów zachęciły bibliotekarzy do zakupu zbiorów. Dodatkowo można było pozyskać materiały promocyjne do wykorzystania w placówkach (plakaty, zakładki, katalogi...).

Następny temat spotkania „Działania promocyjne biblioteki na przykładzie Książnicy Podlaskiej” omówiła Joanna Martyniuk – pracownik Działu Naukowego, Promocji i Wydawnictw KP. Nakreśliła elementy, od których zależy wizerunek firmy oraz zasygnalizowała działania promocyjne realizowane przez Książnicę. Oferta działań największej biblioteki w północno-wschodniej części Polski jest wielotematyczna, urozmaicona i skierowana do wszystkich grup wiekowych. Stwierdziła iż: „Proponujemy naszym odbiorcom takie formy, jak: lekcje biblioteczne, konkursy,



ekspozycje, wycieczki, koncerty, szkolenia, spotkania autorskie, warsztaty, seminaria...

Spotkanie szkoleniowe było okazją do podsumowania działalności 32 klubów działających w latach 2007-2010, którego dokonała wojewódzka koordynatorka DKK – J. Trusiuk w oparciu o prezentację multimedialną. Elementem wzbogacającym wypowiedź współautorki artykułu, była wymiana doświadczeń moderatorów ph. „Podzielmy się doświadczeniami ze swoich działań” prowadzona pod kierunkiem drugiej koordynatorki DKK – M. Rokickiej-Szymańskiej.

Należy tu również wspomnieć o elementach uzupełniających spotkanie, a mianowicie o poczęstunku przygotowanym przez gospodarzy, którzy stwierdzili: „że nie tylko wiedzą żyje człowiek, a małe co nieco jest wskazane”. Współorganizatorzy nie zapomnieli również o materiałach promocyjnych gminy i swej instytucji, przekazując je uczestnikom. Po raz kolejny mogliśmy się przekonać, że wspólnie realizując przedsięwzięcie jest „rażniej” i przede wszystkim taniej (choć dżentelmeni nie mówią o finansach publicznie). Ta wspólna inicjatywa po raz kolejny pozwoliła na pozyskanie wiadomości, wymianę doświadczeń oraz integrację naszej grupy zawodowej.

Działalność Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie podlaskim – statystyka za 2010 r.

W województwie podlaskim w 2010 r. funkcjonowały 32 Dyskusyjne Kluby Książki, w tym 20 klubów dla dorosłych czytelników oraz 12 dla dzieci i młodzieży. Liczba stałych członków klubu uczestniczących w spotkaniach wahała się od 3. do 15. osób. W ramach projektu zakupiono 1514 nowych książek na potrzeby klubów do wykorzystania w 2010 r. oraz w latach następnych. Przy zakupie książek kierowano się propozycjami samych klubowiczów oraz listą tytułów wydawnictw prezentowanych na stronie Instytutu Książki. Odbyło się 248 spotkań, na których klubowicze omówili 235 książek.

Jak co roku sporządzono listę najchętniej omawianych książek. Spośród wielu wymienianych pozycji zostało wyłonionych 10 tytułów, które pojawiały się najczęściej. Znalazły się wśród nich:

1. Andrzej Bart – Rewers
2. Olga Tokarczuk – Prowadź swój pług...
3. Artur Domosławski – Kapuściński non – fiction
4. Eric Emmanuel Schmitt – Dziecko Noego
5. Jacek Hugo – Bader – Biała gorączka
6. Doris Lessing – Pamiętnik przetrwania
7. Paweł Beręsewicz – Na przykład Małgośka
8. Barbara Kosmowska – Poślaczana rybka
9. Delia Ephron – Układanka
10. Andrzej Maleszka – Magiczne drzewo

W sprawozdaniach statystycznych poproszono o podanie nazwisk autorów najchętniej czytanych. Wśród nich najczęściej byli wymieniani: Danielle Steel, Nora Roberts, Harlan Coben, Monika Szwaja, Paweł Beręsewicz, Katarzyna Grochola, Małgorzata Musierowicz, Beata Ostrowicka, Małgorzata Kalicińska, Maria Nurowska, Marta Fox, Beata Kosmowska,

Stephenie Meyer, Grzegorz Kasdepke, Eric-Emmanuel Schmitt, Henning Mankell, Nicholas Sparks, Barbara Rybałtowska, Andrzej Bart, Clive Staples Lewis, Jacek Hugo – Bader.

Poproszono klubowiczów o podanie nazwisk nowych autorów, których książki chętnie by przeczytali. Dużą popularnością wśród klubowiczów cieszyli się: Corby Schapelle, Szymon Hołownia, Boris Akunin, Guillaume Musso, Kajsa Ingemarsson, Andrzej Maleszka, Clive Staples Lewis. Dmitry Glukhovsky, Stieg Larsson. Wśród zamówionych w tym roku książek na potrzeby DKK pojawili się niektórzy z wymienionych autorów jak np.: Szymon Hołownia, Guillaume Musso, Kajsa Ingemarsson, Andrzej Maleszka, Clive Staples Lewis. Dmitry Glukhovsky.

W ramach działalności Dyskusyjnych Klubów Książki uczestnicy mogli skorzystać ze spotkań z takimi autorami, jak: Arkadiusz Niemirski, Barbara Ciwoniuk, Franciszek Kobryńczuk, Małgorzata Iwanowicz, Dorota Katende, Tomasz Samojlik, Eliza Piotrowska, Zuzanna Celmer, Kalina Jerzykowska, Ewa Alimowska, Barbara Kosmowska. Łącznie odbyło się 55 spotkań autorskich.

Podjęmowano również dodatkowe działania oraz inicjatywy w ramach projektu, a były to:

I. Wykłady dla moderatorów:

- „Homo viator w literaturze przełomu wieków (XX/XXI w.)” – Teresa Spiridonow
- „Twórczość autorów związanych z województwem podlaskim” – Dariusz Kulesza
- „Gimnazjalista – trudny czytelnik w bibliotece” – Grzegorz Leszczyński
- „Współczesne kino i literatura” oraz „Związki literatury z nowymi mediami” – Piotr Marecki
- spotkanie z Zuzanną Celmer – psychologiem, psychoterapeutą, autorką wielu publikacji oraz audycji radiowych i telewizyjnych

II. Inne działania w poszczególnych bibliotekach:

1. Wykład Waldemara Smaszcza, krytyka literackiego na temat „Patriotyzm w literaturze”
2. Warsztaty „Ekologiczna wiklina”
3. Wspólny wyjazd do teatru bibliotekarzy i członków DKK
4. Warsztaty z asertywności – „Jak grzecznie odmówić”
5. Dyskusja na temat – „Książki, które ciężko się czyta”
6. Przygotowanie uczestników klubu do recytacji wierszy w VI Otwartym Konkursie Poetyckim „Majowa Konwalia”

7. Promocja działalności klubu w lokalnym biuletynie „Wieści z nad Narwi”
8. Udział klubowiczów w spotkaniu z Markiem Gajewskim autorem książki „Wojna polsko-bolszewicka 1920 r. na Białostocczyźnie” – organizator Towarzystwo Przyjaciół Choroszczy
9. Spotkania z okazji Świąt, na których klubowicze wspólnie przygotowywali potrawy wigilijne
10. Własnoręczne wykonanie przez klubowiczów kartek świątecznych „Wszystkiego najlepszego”.

Obecnie Dyskusyjne Kluby Książki działają przy bibliotekach w: Augustowie, Choroszczy, Czerwonem, Dąbrowie Białostockiej, Hajnówce, Kleosinie, Lachowie, Łapach, Łomży, Mońkach, Narwi, Podgórzu, Poświętnem, Sokółce, Surażu, Suwałkach, Sztabinie, Śniadowie, Tykocinie, Uhowie, Wasilkowie, Zawadach oraz na terenie miasta Białegostoku w filiach bibliotecznych Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego – FB nr 1, FB nr 2, FB nr 3, FB nr 5, FB nr 6, FB nr 7, FB nr 9, FB nr 15.

Grzegorz Zys

Koordinator Regionalny PRB

Wokół Programu Rozwoju Bibliotek

W ramach Programu Rozwoju Bibliotek biblioteki mogą skorzystać z ofert czterech organizacji pozarządowych. Organizacje te, specjalnie dla bibliotekarzy i bibliotek, przygotowały nieodpłatne projekty. Są to:

- Centrum Edukacji Obywatelskiej – „Kulturalnie i obywatelsko”
- Fundacja Ośrodka KARTA – „Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej”
- Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego – „Biblioteczne zajęcia dla dzieci i rodziców”
- Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e” – „Młodzi menedżerowie kultury w bibliotekach”

Od 16 sierpnia do 20 października 2010 r. trwał nabór do tych projektów. Z całej Polski spłynęło 306 zgłoszeń. Poniższa tabela przedstawia biblioteki z województwa podlaskiego, które zostały przyjęte do projektów.

Kulturalnie i obywatelsko

Centrum Edukacji Obywatelskiej proponuje bibliotekarkom i bibliotekarzom chętnym do działania i lubiącym pracę z młodzieżą udział w projekcie, którego celem jest realizacja lokalnych inicjatyw adresowanych do młodych osób w trzech ścieżkach tematycznych: *Młodzieżowe kluby filmowe* – projekt dla pasjonatów kina; *Literacki Atlas Polski* – odkrywanie i dokumentowanie lokalnego dziedzictwa literackiego; *Ślady przeszłości* – działania na rzecz ochrony lokalnych zabytków. Bibliotekarze ze swoją wiedzą, doświadczeniem i umiejętnościami oraz biblioteki z księgozbiorem i nowoczesnym sprzętem są idealnym wsparciem dla młodzieży.

Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej

Ośrodek KARTA proponuje pomoc w tworzeniu w bibliotekach archiwów lokalnej historii. Oznacza to pozyskiwanie i gromadzenie materia-

Tabela 1. Podlaskie biblioteki zakwalifikowane do udziału w projektach organizacji pozarządowych

nazwa biblioteki	Centrum Edukacji Obywatelskiej	Fundacja Ośrodka KARTA	Fundacja Rozwoju Dzieci	Towarzystwo Inicjatyw Twórczych "e"
Biblioteka Publiczna w Gródku			X	X
Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie			X	X
Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem	X		X	
Biblioteka Publiczna w Mońkach	X	X		
Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym	X			
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy		X		
Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem			X	
Centrum Kultury i Rekreacji Biblioteka Publiczna w Supraślu				X
Gminna Biblioteka Publiczna w Jasionówce			X	
Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie			X	
Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie			X	

łów źródłowych, takich jak dzienniki, pamiętniki, listy, kroniki, zdjęcia, dokumenty osobiste, nagrane relacje świadków historii i wiele innych, dotyczących historii społeczności i regionu – aktywne ocalanie pamięci. Projekt zakłada digitalizację pozyskanych zbiorów, udostępnianie ich w bibliotece, wykorzystywanie do wystaw i publikacji.

Biblioteczne zajęcia dla dzieci i rodziców

Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego proponuje wprowadzenie do oferty bibliotek zajęć przeznaczonych dla małych dzieci – nawet od 3 miesięcy do 10 lat – i ich rodziców oraz opiekunów. Fundacja

Komeńskiego proponuje trzy formy pracy do wyboru: **Grupy Zabawowe** – zajęcia edukacyjne dla dzieci oraz ich rodziców. **Biblioteczka dla Najmłodszych** – wypożyczalnia książek i gier edukacyjnych dla najmłodszych dzieci. W ramach projektu biblioteki zostaną wyposażone w zestaw książek i zabawek wraz z „instrukcjami”. **Mali Badacze** – zajęcia prowadzone metodą projektów badawczych dla dzieci rozwijające ich ciekawość świata i wykorzystujące zasoby biblioteki.

Tabela 2. Biblioteki, które otrzymały grant w ramach Konkursu „Aktywna Biblioteka”

nazwa biblioteki	projekt
Biblioteka Publiczna w Gródku	„Gminne Forum Teatralne”
Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie	„Niech się święci cud pamięci”
Gminna Biblioteka Publiczna w Krypie	„Dawno, dawno temu, czyli nasze pierwsze spotkania z bajkowym teatrem” I edycja
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Lipsku. Biblioteka Publiczna	„Internetowe babki z rodzinami”
Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie	Ogólnopolski konkurs poetycki „Majowa konwalia”
Biblioteka Publiczna Gminy Zawady	„e-Biblioteka – łatwy dostęp do informacji i zbiorów bibliotecznych

Młodzi menedżerowie kultury w bibliotekach

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” proponuje, aby bibliotekarze nawiązali wyjątkową, twórczą i partnerską współpracę z młodymi ludźmi ze swojej okolicy. **Młodzi Menedżerowie Kultury** to projekt, który daje młodym (15–25 lat), aktywnym pasjonatom szansę na zrealizowanie swojego pierwszego projektu społeczno-kulturalnego, np. warsztatów filmowych, fotograficznych, spotkań z artystami, happeningów, wystaw, spektakli teatralnych. Współpraca młodego i chętnego do działania człowieka w połączeniu z doświadczeniem, autorytetem i możliwościami bibliotekarki lub bibliotekarza to przepis na zrealizowanie innowacyjnych projektów kulturalnych, aktywnie angażujących mieszkańców okolicy.

Inną formą wsparcia dla bibliotek są granty w **Konkursie „Aktywna Biblioteka”**. Realizowany jest on przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce (ARFP), skierowany do Bibliotek Partnerskich i Bibliotek Wiodą-

cych, biorących udział w Programie Rozwoju Bibliotek. Mogły w nim wziąć udział wszystkie te biblioteki, które przygotowały swój plan rozwoju biblioteki i umieściły go w Wirtualnym Segregatorze. Przygotowanie takiego planu było obowiązkowe dla Bibliotek Wiodących, a dla Partnerskich – opcjonalne. Z możliwości tej skorzystały podlaskie biblioteki i plany rozwoju powstały również w Bibliotekach Partnerskich. Dzięki temu mogły one skorzystać z oferty ARFP. Każda biblioteka mogła złożyć maksymalnie dwa wnioski, przy czym wnioski musiały dotyczyć dwóch różnych projektów. Kwota pojedynczej dotacji wynosi maksymalnie 5000 zł.

Grzegorz Zys

Koordynator Regionalny PRB

II Runda Programu Rozwoju Bibliotek

Zakończył się nabór do II rundy Programu Rozwoju Bibliotek. W województwie podlaskim aplikowało 7 partnerstw (biblioteka wiodąca + 3 biblioteki partnerskie). Łącznie 27 bibliotek z naszego regionu + jedna biblioteka z województwa lubelskiego jako biblioteka partnerska.

Z wielką radością przyjęliśmy wyniki naboru do II rundy PRB, gdyż wszystkie aplikujące biblioteki z naszego regionu zostały zakwalifikowane do udziału w Programie. Czekają na nich teraz dużo pracy, ale również otwierają się nowe ścieżki rozwoju dla bibliotekarzy i bibliotek.

Lista finalistów II rundy PRB w woj. podlaskim

Lp	Gmina	Nazwa biblioteki	Liczba Placówek	Liczba Punktów
1.	Bakałarzewo	Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie	2	430
	Jeleniewo	Biblioteka Publiczna w Jeleniewie	1	
	Przerośl	Gminna Biblioteka Publiczna w Przerośli	2	
	Raczki	Gminna Biblioteka Publiczna w Raczkach	2	
2.	Ciechanowiec	Miejska Biblioteka Publiczna w Ciechanowcu	3	415
	Klukowo	Biblioteka Publiczna Gminy Klukowo	1	
	Perlejewo	Biblioteka Publiczna Gminy Perlejewo	1	
	Rudka	Gminna Biblioteka Publiczna w Rudce	3	

Lp	Gmina	Nazwa biblioteki	Liczba Placówek	Liczba Punktów
	Gródek	Biblioteka Publiczna w Gródku	2	
3.	Czarna Białostocka	Miejska Biblioteka Publiczna w Czarnej Białostockiej	1	4175
	Janów	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki – Gminna Biblioteka Publiczna	2	
	<i>Zalesie</i>	<i>Gminna Biblioteka Publiczna w Zalesiu</i>	1	
4.	Siemiatycze	Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Anny Jabłonowskiej w Siemiatyczach	2	405
	Działkowice	Gminna Biblioteka Publiczna w Działkowicach z s. w Kątach	1	
	Grodzisk	Gminna Biblioteka Publiczna w Grodzisku	1	
	Mielnik	Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku	1	
5.	Suwałki	Gminna Biblioteka Publiczna w Płocicznie-Tartak	4	425
	Krasnopol	Biblioteka Publiczna Gminy Krasnopol	1	
	Szypliszki	Gminna Biblioteka Publiczna w Słobódce	3	
	Wiżajny	Gminna Biblioteka Publiczna w Wiżajnach	1	
6.	Szczyżyn	Biblioteka Miejska w Szczyżynie	2	4275
	Grajewo	Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Grajewo z s. w Rudzie	1	
	Radziłów	Biblioteka Samorządowa w Radziłowie	3	
	Trzcianne	Biblioteka Publiczna Gminy Trzcianne	1	

Lp	Gmina	Nazwa biblioteki	Liczba Placówek	Liczba Punktów
7.	Zbójna	Gminna Biblioteka Publiczna w Zbójnej	3	4125
	Jedwabne	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jedwabne	1	
	Łomża	Biblioteka Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu	5	
	Piątnica	Biblioteka Publiczna Gminy Piątnica	3	
<i>Łączna liczba placówek:</i>			<i>54</i>	

Pogrubione – biblioteki wiodące,

Kursywą – biblioteka z woj. lubelskiego

Małgorzata Rokicka-Szymańska

sekretarz SPBOB

Ważniejsze wydarzenia z działalności Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddziału Białostockiego za 2010 rok

Skład Zarządu Oddziału Białostockiego

1. Wioletta Buzun – przewodnicząca
2. Małgorzata Rokicka-Szymańska – sekretarz
3. Roma Antonowicz – skarbnik
4. Członkowie: Teresa Kruszewska
Barbara Bajda
Katarzyna Kropiwnicka

I. Wzmacnianie struktur w Oddziale:

Pod koniec grudnia 2010 roku odnotowano 113 członków (w tym: 49 bibliotekarzy z Książnicy Podlaskiej i 64 z placówek samorządowych). Liczba członków zwiększyła się o 7 osób w stosunku do 2009 roku.

II. Sprawy organizacyjne

W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 spotkania Zarządu Oddziału Białostockiego wzmocnione o przedstawicieli kół funkcjonujących w Oddziale. Tematyka zebrań :

- nakreślenie rocznego planu działania (styczeń)
- opracowanie programu wyjazdów edukacyjno-integracyjnych zaplanowanych w danych roku (maj)
- podsumowanie roku z reprezentantami kół oraz Zarządem SBPOB połączone z tradycyjnym „opłatkami” (grudzień).

III. Działalność szkoleniowa:

- szkolenie dla bibliotekarzy powiatu sokólskiego nt. „Tekst literacki – inspiracją twórczych działań grupy” oraz „Digitalizacja” przygotowany przez Koleżanki i Kolegę z Działu Instrukcyjno-Metodycznego (kwiecień)
- udział przedstawicieli SBPOB (filie biblioteczne + powiat białostocki) w konferencji bibliotekarzy publicznych z trzech powiatów grodzkich (białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego) pt. „Wokół Marii Konopnickiej” przeprowadzonej w ramach wymiany doświadczeń zawodowych w Dowspudzie k/Raczek (główny organizator Miejska Biblioteka Publiczna w Suwałkach) (maj)
- warsztaty pt. „Aktywna jesień życia”, zabawy plastyczne, muzyczne, ruchowe mające na celu przygotowanie bibliotekarzy do uatrakcyjnienia spotkań bibliotecznych ułatwiających integrację grupy, pobudzenie aktywności uczestników imprez bibliotecznych oraz wykład Grzegorza Leszczyńskiego „Gimnazjalista – trudny czytelnik w bibliotece” – spotkanie przygotowane przez kol. z Biblioteki Powiatu Białostockiego oraz Działu Instrukcyjno-Metodycznego (listopad)
- warsztaty dla bibliotekarzy z powiatu monieckiego „Gipsowe odlewy” zorganizowane przez Bibliotekę Publiczną w Mońkach oraz Miejsko-Gminną Bibliotekę w Knyszynie (grudzień).

IV. Działalność integracyjna

- wyjazd do Bielska Podlaskiego i okolic 26.06.2009 (Zabłudów, Ryboły, Bielsk Podlaski, Grabowiec, Strabla) – 33 osoby
- Krasiczyn – Bieszczady – Łańcut – Berdejov – Bardejovskie Kuple – Solina (2-5.09.2010 – 49 osób)
- wyjazd do Warszawy w programie m.in.: zwiedzanie Muzeum Fryderyka Chopina, udział w barwnym musicalu „Nędznicy” – 49 osób (11 listopada 2010)
- koło monieckie zorganizowało swym członkom oraz sympatykom wyjazdy do teatrów białostockich (BTL i Węgierki)

V. Działalność na rzecz regionalnej społeczności lokalnej i bibliotek

- powiatowy konkurs plastyczny „Moje hobby” realizowany przez Bibliotekę Publiczną w Mońkach (luty)

- „Podzielmy się wspomnieniami” – spotkanie z emerytami w Filii Bibliotecznej nr 5 (24 osoby, kwiecień)
- udział bibliotek w ogólnopolskiej akcji SBPOB pt. „**BIBLIOTEKA – Słowa – Dźwięki – Obrazy**” promującej czytelnictwo¹
- promowanie bibliotek na stronach internetowych Starostwa Powiatu Białostockiego, Wrotach Podlasia oraz w Radiu Białystok (serwis informacyjny), a także na tablicy ogłoszeń Książnicy Podlaskiej (w budynku przy Kilińskiego 11) (przez cały rok kalendarzowy)
- udział przedstawicieli Zarządu SBPOB w pracach jury podczas XVII Powiatowego Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Melpomena” w GBP w Juchnowcu Kościelnym (pięć dni), gdzie Książnica Podlaska była współorganizatorem przedsięwzięcia (maj) (M. Rokicka-Szymańska, W. Buzun) oraz eliminacji powiatowych konkursu „Marzenia czytelników” realizowanego przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego (E. Ziniewicz-Siergiejko, M. Rokicka-Szymańska, W. Buzun), SBPOB ufundowało upominki laureatom (grudzień)
- spotkanie z czytelnikami w Łapach pt. „Alternatywne materiały czytelnicze i funkcjonowanie osoby niewidomej” przeprowadzone przez kol. Ewę Jarołowicz z Działu Zbiorów Specjalnych (maj)
- z okazji Jubileuszu 60-lecia: Gminnej Bibliotece Publicznej w Poświętnem przekazano życzenia oraz książki od członków SBPOB (październik)
- udział członków oraz sympatyków SBPOB w dwutematycznym szkoleniu („Związki literatury z mediami” oraz „Rozwijanie pasji czytelniczej w oparciu o propozycje Firmy Altix”) organizowanym przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego (grudzień)
- ścisła współpraca kół SBPOB z instytucjami lokalnymi (przedszkolami, szkołami, domami kultury, jednostkami samorządowymi) (cały rok)
- działania promocyjne książek wydanych w poszczególnych powiatach na obszarze działania SBPOB (Hajnówka, Mońki, Białystok) (cały rok)

¹ Szersze informacje nt. Tygodnia Bibliotek zamieszczono w nr 2/2010 „Głosu...”

- opieka nad „Izbą Pamięci Melanii Burzyńskiej” oraz oprowadzanie wycieczek (kol. z Biblioteki Publicznej Gminy w Jaświłach) (cały rok)
- cykliczne spotkania moderatorów z członkami Dyskusyjnych Klubów Książki działającymi na terenie SBPOB (cały rok).

VI Inne działania

- kol.: Małgorzata Rokicka-Szymańska, Ewa Ziniewicz-Siergiejko, Joanna Trusiuk, Bożena Cylko, Teresa Mierzyńska, Anna Muszyńska, Katarzyna Pietryńczak, Małgorzata Świszcz, Alina Kowalczyk, Joanna Kisielewicz, Elżbieta Wróblewska, Elżbieta Tomaszuk, Barbara Grigoruk, Krystyna Ostrowska, Wiesława Modzelewska, Monika Łuczaj, Katarzyna Hryniewicka popularyzowały działania bibliotek w „Bibliotekarzu Podlaskim” oraz „Głosie Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” i „Poradniku Bibliotekarza”
- koleżanki z poszczególnych bibliotek terenowych propagowały dokonania swych placówek w prasie lokalnej oraz na stronach www, a także przygotowywały ekspozycje nt. twórców lokalnych (Hajnówka, Mońki, Białystok)
- działania badawcze: kol. Małgorzata Rokicka-Szymańska „Czytelnictwo bez granic”, „Satysfakcja zawodowa bibliotekarzy”; kol. Ewa Ziniewicz-Siergiejko „Badanie potrzeb szkoleniowych bibliotekarzy pracujących z dziećmi”
- pożegnano kol. Lidę Słomińską, która odeszła na emeryturę.

Izabela Szymańska

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Ocalić od zapomnienia – Zabytki Białegostoku (Pomoc metodyczna)

Uwagi metodyczne

Pomoc metodyczna dotyczy tematów wchodzących w zakres edukacji regionalnej. Przeznaczona jest dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej oraz gimnazjalistów. W zależności od potrzeb można realizować wszystkie propozycje lub tylko niektóre z podanych. Zaproponowano serię trzech spotkań, na których dzieci będą poznawać historię własnego miasta. Na spotkania zostały wprowadzone elementy interaktywnego udziału dzieci w zajęciach. Pomoc metodyczna została opracowana na przykładzie historii i zabytków Białegostoku.

Znajomość dziedzictwa własnego regionu pozwala przede wszystkim kształtować poczucie własnej tożsamości. Wywołuje to poczucie przynależności do konkretnego miejsca, do pewnej wspólnoty, co daje poczucie bezpieczeństwa.

Zajęcia przybliżające historię własnego miasta ukażą relacje łączące dziecko z jego rodzinnym miastem. Rozwijają aktywność społeczną dzieci i budzą potrzebę wiedzy o miejscu, w którym żyjemy. Daje to możliwość poznania przez dzieci specyfiki własnego miasta i jego historii, co może pobudzić miłość do miejsca zamieszkania oraz uwrażliwić na piękno rodzinnego miasta.

Po przeprowadzonych zajęciach dzieci będą znały najważniejsze zabytki Białegostoku. Potrafią je umiejscowić na mapie miasta oraz wyja-

ścić: co to jest ochrona zabytków, jakie instytucje tym się zajmują, dlaczego należy chronić zabytki. Dotyczy ona historii i zabytków miasta Białegostoku, ale równie dobrze można ją dostosować do każdej innej miejscowości. Ciekawym punktem podsumowującym może być wycieczka. Wspólny spacer po zabytkach Białegostoku z wykorzystaniem przygotowanej na zajęciach mapy na pewno pomoże w zapamiętaniu i przyswojeniu historii rodzinnego miasta. Dzieci w atrakcyjny sposób bliżej poznają poszczególne zabytki Białegostoku. Zatrzymując się przy każdym obiekcie zaznaczonym na mapie, można również wykorzystać karty ewidencyjne przygotowane przez dzieci na zajęciach.

I. SPOTKANIE PIERWSZE

Dzieci poznają historię miasta i najważniejsze zabytki. Przedstawienie w formie wykładu-pogadanki lub prezentacji multimedialnej. Do wykorzystania materiały ze zbiorów w bibliotece - przewodniki, informatory, albumy. Po zajęciach dzieci będą znały historię miasta, jak również potrafią wymienić najważniejsze zabytki.

1. Pomoce i materiały:

- informatory, przewodniki, albumy dotyczące Białegostoku
- prezentacja multimedialna
- arkusze szarego papieru
- mazaki
- mapki Białegostoku

2. Przebieg spotkania:

Prowadzący spotkanie zaznajamia dzieci z historią miasta w formie wykładu-pogadanki lub prezentacji multimedialnej przy wykorzystaniu książek związanych z przedstawianą tematyką.

Burza mózgów – dzieci wymieniają zabytki Białegostoku, które znają. Na arkuszu szarego papieru prowadzący zapisuje podawane przez dzieci propozycje.

Po sporządzeniu listy zabytków prowadzący krótko omawia wybrane, najważniejsze zabytki Białegostoku posiłkując się różnego rodzaju materiałem ikonograficznym.

Gra dydaktyczna „Przewodnik po Białymstoku” – ostatnim punktem zamykającym spotkanie będzie sporządzenie przez dzieci przewodnika po mieście. Prowadzący dzieli uczestników na grupy. Każdej z grup rozdaje

arkusz szarego papieru i kolorowe mazaki, informatory, przewodniki, mapki, informacje o zabytkach. Każda z grup ma za zadanie przygotować „Przewodnik po Białymstoku”. Prowadzący informuje dzieci, że przyjechał do nich kolega lub koleżanka, którzy jeszcze nigdy nie byli w Białymstoku. Zapraszamy go na wycieczkę po mieście. Teraz na jego przyjazd przygotowujemy przewodnik, który pomoże mu w zwiedzaniu i poznawaniu historii miasta.

3. Materiały do wykorzystania:

Wybrana bibliografia:

- *Bazylika Katedralna w Białymstoku*, Białystok 2005.
- *Białystok: informator turystyczny*, Białystok 2009.
- Andruk, Przemysław, *Białystok : romantyczne miasto Zamenhofa*, Białystok 2009.
- Sawicki Piotr, *Białystok w fotografii Piotra Sawickiego*, Białystok 1995.
- Lechowski, Andrzej, *Białystok : przewodnik historyczny*, Białystok 2009.
- Lechowski, Andrzej, *Ulica Warszawska*, Białystok 2007.
- Danieluk Elżbieta, *Prawosławne cerkwie Białegostoku i okolic*, Białystok 2009.
- Dąbrowski Stanisław, *Dwieście lat teatru w Białymstoku*, Białystok 1979.
- Dobroński Adam Czesław, *Białystok*, Białystok 2001.
- Dolistowska Małgorzata, Szczygiel-Rogowska Joanna, Tomalska Joanna, *Białystok nie tylko kulturalny*, Białystok 2008.
- Jabłoński Krzysztof Antoni, *Biały i Czerwony*, Białystok 2008.
- Lechowski Andrzej, *Białystok*, Białystok 2009.
- Maroszek Józef, *Bazylika Katedralna w Białymstoku pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny*, Bydgoszcz 2001.
- *Mecenat artystyczny Branickich*, Białystok 2004.
- Mironowicz Antoni, *Sobór św. Mikołaja w Białymstoku*, Białystok 1996.
- Oleksicki Antoni, *Powojenna odbudowa Białegostoku*, Białystok 2002.
- *Oskara Sosnowskiego świat architektury*, Warszawa 2005.
- *Polski Wersal*, Białystok 1998.
- Radziukiewicz Anna, *Sobór św. Mikołaja w Białymstoku*, Białystok 1991.

- Samusik Katarzyna, *Pałace i dwory Białostoczczyzny*, Białystok 1998.
- Sokół Zofia, *Bibliofilstwo i biblioteka Jana Klemensa Branickiego*, Rzeszów 1973.

Proponowane zabytki:

Pałac Branickich, Ratusz, Kościół famy, Cerkiew św. Mikołaja, Hotel Ritz (nie istnieje dziś), Łoża Masońska (Książnica Podlaska), Kino Ton, Planty, Teatr Dramatyczny, Założenie ogrodowe przy Pałacu Branickich.

II. SPOTKANIE DRUGIE

Dzieci poznają historię najważniejszych zabytków Białegostoku. Zapoznają się ze znaczeniem i potrzebą ochrony zabytków. Po spotkaniu dzieci będą wiedziały, dlaczego chronimy zabytki i jakie instytucje się tym zajmują.

1. Pomoce i materiały:

- spotkanie z zaproszonym gościem – może to być pracownik np.: Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku, Muzeum Podlaskiego, Oddziału Terenowego w Białymstoku Narodowego Instytutu Dziedzictwa, przewodnik turystyczny z Regionalnego Oddziału PTTK
- puzzle przygotowane przez prowadzącego do pracy w grupach – na brystolu formatu A3 należy wydrukować zdjęcia różnych zabytków Białegostoku. Następnie brystole należy pociąć na fragmenty jak puzzle. Następnie puzzle z każdego jednego zdjęcia trzeba spakować do oddzielnej koperty. Koperta wraz z zawartością będzie stanowiła jeden zestaw dla jednej grupy.
- koperty
- kartoniki np.; 4 cm x 20 cm do wykorzystania na podpisy
- mazaki
- antyramy, brystole, klej (niekoniecznie – patrz uwagi)

2. Przebieg spotkania:

Prowadzący na początku spotkania przybliży dzieciom instytucje, które zajmują się ochroną zabytków. Wyjaśnia, co to jest ochrona zabytków.

Spotkanie z zaproszonym gościem – prowadzący krótko przedstawi a zaproszonego na spotkanie gościa. Zaproszony pracownik w/w służb ochrony i promocji zabytków może przybliżyć dzieciom zabytki miasta, ich ochronę, jak również może przybliżyć funkcjonowanie i potrzebę działalności instytucji zajmujących się obiektami zabytkowymi. Dzieci mogą dowiedzieć się wielu ciekawostek na temat historii i pamiątek przeszłości w swoim mieście. Na koniec spotkania dzieci mogą zadać pytania.

Gra dydaktyczna „Odkryjmy Białystok” – ostatnim elementem zajęć będzie układanie puzzli. Prowadzący dzieli uczestników na grupy. Każda z grup otrzymuje puzzle wcześniej przygotowane przez prowadzącego. Zadaniem każdej grupy jest jak najszybsze ułożenie puzzli, odgadnięcie, co na nich się znajduje i podpisanie. Na zakończenie następuje prezentacja wyników pracy poszczególnych grup.

***Uwaga** – Zeby ułatwić prezentację przez grupy ułożonych już puzzli można wykorzystać do tego antyramy, do których dzieci przeniosą gotowe obrazki i zabezpieczą przed rozsypaniem się. Jeżeli puzzle mają być wykorzystane tylko jednorazowo, można gotowe obrazki przykleić na brystole.*

III. SPOTKANIE TRZECIE

Dzieci poznają historię najważniejszych zabytków Białegostoku. Po spotkaniu dzieci będą znały zabytki własnego miasta.

1. Pomoce i materiały:

- prezentacja multimedialna o zabytkach miasta i ich ochronie
- samoprzylepne kartoniki ze zdjęciami zabytków do kart ewidencyjnych – po 1 komplecie dla każdej grupy
- karty pracy – „Karta ewidencyjna zabytku” – po 1 dla każdej grupy (załącznik nr 1)
- informatory, przewodniki, krótkie informacje o zabytkach Białegostoku
- fragment mapy Białegostoku w dużym formacie – 1 szt.
- samoprzylepne kartoniki ze zdjęciami zabytków do mapy – 1 komplet
- Mazaki.

2. Przebieg spotkania:

Prowadzący przeprowadza krótki wykład połączony z prezentacją multimedialną o historii najważniejszych zabytków Białegostoku i przypomina najważniejsze wiadomości o ochronie zabytków.

Prowadzący dzieli uczestników na grupy. Każda z grup otrzymuje „Kartę zabytku” i kartoniki ze zdjęciami zabytku. Grupy wykonują kartę zabytku dla poszczególnych obiektów wybranych przez prowadzącego. Każda z grup otrzymuje do opracowania inny zabytek. Na kartę naklejane są zdjęcia zabytków. Dzieci wspólnie robią opis obiektu. Na podstawie zapamiętanych wiadomości, pomocniczych informacji oraz dodatkowych materiałów grupy tworzą opis historyczny obiektu. Po wykonaniu zadania następuje prezentacja poszczególnych kart zabytków.

Na zakończenie wszyscy wspólnie wykonują mapę zabytków Białegostoku. Na przygotowany fragment mapy Białegostoku uczestnicy naklejają zdjęcia zabytków. Po wykonaniu tego zadania stworzona zostaje mapka z trasą zwiedzania miasta, którą można zaproponować turystom odwiedzającym Białystok.

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA		Nr
1. Obiekt	2. Czas powstania	3. Miejscowość
10. Zdjęcia		4. Adres
		5. Przynależność administracyjna województwo..... powiat..... gmina.....
		6. Właściciel i jego adres
		7. Użytkownik i jego adres
		8. Przeznaczenie pierwotne
		9. Użytkowanie obecne

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

11. Historia obiektu.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (data i podpis)

tekst.....
(data i podpis)

plany,
rysunki.....
(data i podpis)

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

13. Uwagi:

Życie i twórczość Czesława Miłosza

Test

W związku z obchodami w 2011 r. „Roku Czesława Miłosza” proponujemy do wykorzystania w pracy z uczniami gimnazjów i szkół średnich test na znajomość faktów z życia poety oraz wybranych jego utworów.

1. Miejsce urodzenia Cz. Miłosza

- a) Szetejnie
- b) Kraków
- c) Wilno

2. Młodszy brat poety Andrzej Miłosz

- a) poeta
- b) kompozytor
- c) reżyser-dokumentalista, publicysta, tłumacz

3. Rodzice Czesława Miłosza

- a) Aleksander i Weronika z Kunatów
- b) Aleksander i Klementyna z Kunatów
- c) Andrzej i Janina z Dłuskich

4. Cz. Miłosz ukończył studia prawnicze

- a) na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie
- b) na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie
- c) na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley

5. Pismo, na łamach którego Miłosz zadebiutował jako poeta w 1930 r. nosiło nazwę:

- a) Alma Mater Vilnensis
- b) Żagary
- c) Kultura

6. Cz Miłosz tuż po wojnie

- a) zamieszkał w Wilnie i zajął się wyłącznie twórczością literacką
- b) natychmiast po zakończeniu wojny wyjechał do Stanów Zjednoczonych i poprosił o azyl polityczny
- c) pracował jako attaché kulturalny komunistycznego rządu Polski w Stanach Zjednoczonych i Paryżu

7. Książka Cz Miłosza, w której dokonał analizy działania propagandy komunistycznej

- a) Dolina Issy
- b) Zniewolony umysł
- c) Szukanie ojczyzny

8. Tomik „Poemat o czasie zastygłym” to:

- a) debiut książkowy z 1930 r.
- b) pierwszy wydany po II wojnie światowej tom poezji
- c) tom wierszy wydany tuż przed śmiercią poety

9. Państwo, w którym na emigracji zamieszkał Cz Miłosz

- a) Stany Zjednoczone
- b) Anglia
- c) Włochy

10. Dzieci Cz Miłosza

- a) nie miał dzieci
- b) jedna córka
- c) dwaj synowie

11. Data otrzymania Nagrody Nobla przez Cz Miłosza

- a) 1980
- b) 1978
- c) 1994

12. Miejsce pochówku Cz Miłosza

- a) Wawel
- b) Krypta Zasłużonych na Skałce w Krakowie
- c) warszawskie Powązki

13. Jeden z wierszy Cz Miłosza nosi tytuł:

- a) Porcelana
- b) Porcelanowa piosenka
- c) Piosenka o porcelanie

14. Pseudonim poety, pod którym ukazał się w czasie wojny tomik jego wierszy :

- a) Maurycy Zych
- b) Jan Syruć
- c) Jan Sawa

15. Wiersz „Który skrzywdziłeś” jest:

- a) wierszem o Wilnie
- b) wierszem o miłości
- c) wierszem politycznym

16. „Dolina Issy” to:

- a) powieść
- b) esej
- c) traktat filozoficzny

17. Miejsce śmierci Cz. Miłosza

- a) Kraków
- b) Berkeley
- c) Warszawa

Poprawne odpowiedzi:

1. a; 2. c; 3. a; 4. b; 5. a; 6. c; 7. b; 8. a; 9. a; 10. c; 11. a; 12. b; 13. c; 14. b; 15. c; 16. a; 17. a

W stulecie urodzin Czesława Miłosa Pomoce metodyczne

Zestaw pomocy metodycznych został opracowany w związku z obchodami w 2011r. 100 rocznicy urodzin Czesława Miłosa.

W skład wchodzi następujące propozycje:

- Biblioteczne skojarzenia
- Zabawy słowem, zabawy znaczeniem
- Wiersz – łamigłówka
- Wspólne rysowanie
- Kompozycje w antyramach
- Plastyczna interpretacja wiersza

Do realizacji należy wybrać 2-3 z nich lub podzielić je na kilka spotkań. Dodatkowo załączono teksty wybranych wierszy, z którymi uczestnicy będą pracować.

Pomoce przewidziane są do wykorzystania w pracy z grupami młodzieży gimnazjalnej.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod pedagogiki zabawy mają na celu zainteresowanie uczniów twórczością poety. Dzięki samodzielnej interpretacji wierszy przy pomocy form plastycznych młodzież uczy się kreatywności. Natomiast wspólne wykonywanie zadań sprzyja współpracy i kształtowaniu postaw koleżeńskich.

1. BIBLIOTECZNE SKOJARZENIA

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza Cz. Miłosa pt. Ojciec w bibliotece (lub wiersz Obrazki – jeżeli wybieramy ten wiersz, proponujemy dobór skojarzeń do słowa książka)

- kolorowe karteczki samoprzylepne lub inne kolorowe karteczki podklejone taśmą obustronnie przylepną w 4-5 kolorach w zależności od wielkości grupy i arkusz szarego papieru

lub

- prostokątne karteczki wycięte z kartonu (mogą być w jednym kolorze)
- koło o średnicy nie mniejszej niż 20 cm z napisem biblioteka lub książka (w zależności od wybranego tekstu)

Przebieg zajęć:

Zajęcia można poprowadzić na dwa sposoby:

1. Prowadzący prosi o wysłuchanie tekstu wiersza. Po jego odczytaniu proponuje, by każdy z uczestników określił jednym słowem czym dla niego jest biblioteka i wpisał je na przygotowanej wcześniej karteczce. Określenie ma być jak najkrótsze – najlepiej, by było to tylko jedno słowo – najważniejsze spośród tych, które się nasuwają. Jeżeli grupę tworzą bibliotekarze, należy zwrócić uwagę, by nie pisali określeń tak oczywistych, jak „miejsce pracy”. Wszyscy powinni pisać na karteczkach w tym samym kolorze. Każdy z uczestników zatrzymuje swoją karteczkę.

Następnie uczestnicy dobierają się w pary. Pary mogą być tworzone na zasadzie swobodnego doboru. Osoby w każdej z par porównują zapisy na swoich karteczkach i uzgadniają wspólne stanowisko, tj. określenie dla biblioteki, które zapisują na kartce innego koloru. (Wszystkie pary otrzymują karteczki w tym samym kolorze). Ma ono być wybrane spośród dwóch. Nie może być inne. Uczestnicy zatrzymują kartki.

Pary łączą się w czwórki. Uzgadniają wspólne określenie na podstawie określeń tworzonych w parach, które wpisują na kartce jeszcze innego koloru. (Wszystkie czwórki otrzymują karteczki w tym samym kolorze. Kartki w jeszcze innych kolorach otrzymują później ósemki, szesnastki itd...).

Czwórki łączą się w ósemki. Porównują zapisy tworzone w czwórkach i tworzą jedno określenie wspólne dla ósemki. Kartki zatrzymują.

Następnie ósemki łączą się w szesnastki itd...

Wszystkie kartki z określeniami należy nakleić na przygotowanym arkuszu szarego papieru w ten sposób, by na dole arkusza znalazły się określenia pisane przez pojedyncze osoby, powyżej przez pary, wyżej przez czwórki, jeszcze wyżej przez ósemki, szesnastki itd... W ten sposób tworzy się trójkąt.

W momencie, gdy pozostają 2, 3 określenia (w zależności od liczebności grupy) należy przegłosować jedno wspólne. Na zakończenie prowadzący powinien odczytać wszystkie zapisy.

2. Prowadzący proponuje, by uczestnicy wpisali określenia kojarzące się im z biblioteką na przygotowanych wcześniej prostokątnych kartonikach i ułożyli je w ten sposób, by dotykały koła z napisem *biblioteka*. Kartoniki z tymi samymi określeniami należy układać tak, by kartoniki z takimi samymi określeniami łączyły się, tworząc promień. W ten sposób powstanie „słoneczko”.

Na zakończeniu prowadzący powinien odczytać wszystkie określenia.

Teksty wierszy Cz. Miłosza

Obrazki

Otwarta książka. Mól rozchwianym lotem
Leci nad mknącym w kurzawie rydwanem.
Dotknięty, spada prosząc pyłem złotym
Na greckie szyki w mieście zdobywanym.

Toczy się rydwan, o kamienne płyty
Uderza głowa, włoką bohatera,
A mól, do karty kłaśnięciem przybity,
Na jego ciele, trzepiąc się, umiera.

Tymczasem niebo chmurzy się, grom bije,
Nawy od skały uciekają w morze.
A obok woły gną pod jarzmem szyje
I nagi rolnik grunt na brzegu orze.

Ojciec w bibliotece

Wysokie czoło, a nad nim zwichrzone
Włosy, na które słońce z okna pada.
I ojciec jasną ma z puchu koronę,
Gdy wielką księgę przed sobą rozkłada.

Szata wzorzysta jak na czarodzieju,
Zakłęcia głosem przyciszone mruć.
Jakie są dziwy, co w księdze się dzieją,
Dowie się, kogo Bóg czarów nauczy.

2. ZABAWY SŁOWEM, ZABAWY ZNACZENIEM

Pomoce i materiały:

- Słownik wyrazów obcych
 - załączony wykaz wyrazów – palindromów
 - informacja o polskim twórcy palindromów Tadeuszu Morawskim i jego książkach
 - papier do drukarki – kilka kartek i klej
- lub
- klej
 - nożyce
 - mazaki

Przebieg zajęć:

Prowadzący proponuje podział na kilkusobowe grupy. Każda z nich otrzymuje tekst wiersza Cz. Miłosza „Runą w łunach...”. Informuje, że wersy tego tekstu czytane w innej kolejności tworzą tekst o zupełnie innej wymowie.

Zadaniem uczestników jest ułożenie wersów w takiej kolejności, by powstał tekst o zupełnie innym znaczeniu.

Po naradzie w grupach i wspólnym ustaleniu drugiej wersji tekstu, należy pociąć na paski otrzymany tekst i nakleić na przygotowany papier.

Dla ułatwienia pracy prowadzący powinien podpowiedzieć, że należy rozpocząć od pierwszego wersu pierwszej zwrotki i dopasować pierwszy wers wybranej zwrotki. Następnie do drugiego wersu pierwszej zwrotki dopasować drugi wers wybranej zwrotki itd.

Po zakończeniu pracy przez poszczególne grupy należy odczytać drugą wersję tekstu, która jest całkowitym przeciwieństwem pierwszej.

Na zakończenie prowadzący powinien wspomnieć o tzw. palinodii, odczytać znaczenie tego słowa i przypomnieć znaną z okresu oświecenia palinodię Ignacego Krasickiego pt. „Antymonachomachia”. (Jest to odwołanie wcześniejszej krytyki sposobu życia mnichów zawartej w poemacie heroikomicznym „Monachomachia” jest tylko pozorne).

Zabawa słowem – palindromy, ananimy

Pomoce i materiały

- tekst wiersza Cz. Miłosza „Runą w łunach...” (jeden egz. dla grupy)
- Słownik wyrazów obcych

- przykłady palindromów
- załączona poniżej informacja o Tadeuszu Morawskim autorze wielu palindromów
- zamieszczony poniżej cytat z wypowiedzi prof. Bralczyka na temat palindromów
- papier do pakowania

Przebieg zajęć:

Palindromy

Prowadzący proponuje zabawę słowami. Proponuje, by uczestnicy odszukali znaczenie słowa **palindrom** w Słowniku wyrazów obcych. (*Palindrom to wyraz lub zdanie brzmiące tak samo przy czytaniu z lewej strony do prawej, jak i odwrotnie*). Podaje kilka (2-3) przykładów palindromów. Może skorzystać z zamieszczonego poniżej wykazu, a następnie proponuje pracę w kilkuosobowych grupach. Określa czas – np. 10 min i zachęca do wypisania słów – palindromów.. Po upływie tego czasu przedstawiciele grup odczytują palindromy, które udało im się wypisać. Każdy nowy palindrom prowadzący lub chętny uczestnik zapisuje na przygotowanym wcześniej arkuszu papieru do pakowania. Zabawę można potraktować jako konkurs lub zaproponować, by wypisane wyrazy zapoczątkowały biblioteczny „*kącik palindromów*”.

Palindrom (gr. palindromeo – biec z powrotem) – wyrażenie brzmiące tak samo czytane od lewej do prawej i od prawej do lewej.

Cytat z wypowiedzi prof. J. Bralczyka:

„Palindromy dotyczą niewidzialnej strony języka. Są uzupełnieniem wielkich dzieł prozaików i poetów. Nie są literaturą, tak jak przyprawa nie może się stać daniem. Ale podobnie jak przyprawy poprawiające smak potrawy, palindromy wzbogacają język i pozwalają pogłębić wiedzę o jego pięknie.”

Przykłady palindromów:

wyrazy:

sos	zakaz
kajak	towot
potop	ara
rotor	Anna
kok	Ala

kok	Aza
oko	Olo
sedes	Otto
nagan	Aga
radar	Natan
kasak	bób

Dłuższe palindromy (wg T. Morawskiego)

Gór ech chce róg. (2005)Ikar łapał Raki.

Zagwiżdż i w gaz.(2006)Igor łamał rogi.

Zaradny dynda raz. (2007)A płot łatał Tołpa.

Kobyła ma mały bok (2008)Pętaka pętaj, a tępaka tęp.

Żartem dano nadmetraż. (2008)Ładna pani woła – mało wina pan

Raz czart – raz czar. (2009)dał.

Aga naga. (2009)A typ o wodę z rur urzędowo pyta.

A kilku tu klika. (2010)

Wór mów. (2010)

Wydawca książek z palindromami – SORUS w Poznaniu
(wydawnictwo i drukarnia).

Informacja o Tadeuszu Morawskim

Prof. Tadeusz Morawski jest najbardziej aktywnym w kraju twórcą palindromów. Wydano wiele książek z jego palindromami, felietonami o palindromach, fraszkami. (Powyżej podano tytuły jego książek oraz daty ich wydania.) Jest wykładowcą na UW, profesorem elektroniki, członkiem Partii Dobrego Humoru.

W 2007 r. utworzył Muzeum Palindromów w Nowej Wsi koło Serocka.

Ananimy

Prowadzący proponuje inną zabawę słowami. Tym razem zadanie polega na wyszukaniu jak największej ilości ananimów. Najpierw należy wyjaśnić znaczenie słowa ananim. Można posłużyć się Słownikiem wyrazów obcych. Następnie uczestnicy, pracując w grupach, próbują wspólnie wypisać jak największą ilość wyrazów, które czytane wstecz mają inne znaczenie. Prowadzący powinien określić czas – np. 10 min. Po upływie tego czasu poszczególne grupy przedstawiają wyniki swojej pracy.

Ananimy zgłaszane przez poszczególne grupy można także wpisać na arkuszu papieru do pakowania.

Ananim – wyraz, który czytany wspak ma inne znaczenie.

sok-kos	wór-rów	Igor-rogi
sum-mus	kort-trok	nosek-keson
wół-lów	kram-Mark	mur-rum
bar-rab	Ikar-raki	kara-arak
brak-karb	barok-korab	kot-tok
krw-werk	druk-Kurd	krab-bark
szew-wesz	Adam-mada	bard-drab
port-trop	rad-dar	kęs-sęk
lin-Nil	pan-nap	raj-jar
reja-ajer	atlas-salta	norka-akron
perz-rzep	trak-kart	nora-aron
buk-kub	Leon-Noel	amok-koma
szala-alasz	bard-drab	targ-grat
kod-dok	nur-run	kark-Krak
Amor-Roma	kara-arak	ikra-arki
kosz-szok	AlefFela	atlas-salta
top-pot	kawon-Nowak	jak-Kaj
len-Nel	targ-grat	tara-Arat
werk-krew	tracz-czart	

3. WIERSZ – ŁAMIGŁÓWKA

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza Cz. Miłosza „Runą w łunach...” (jeden egz. dla grupy)
- papier do drukarki (jedna kartka dla grupy)
- nożyce (jedna para dla grupy)
- klej biurowy (jedno opakowanie dla grupy) lub taśma klejąca

Przebieg zajęć:

Prowadzący proponuje uczestnikom podział na kilkusobowe grupy. Każdej z nich przekazuje tekst wiersza Cz. Miłosza „Runą w łunach...” Proponuje ciche odczytanie tekstu w grupach. Informuje, że czytając wersy w innej kolejności niż zwrotkowa, otrzymamy wiersz o zupełnie innym znaczeniu. Wyznacza zadanie, które polega na takim odczytaniu wiersza, by powstał tekst wieszczący upadek Stalina i jego reżimu. Można zaproponować, by uczestnicy sami spróbowali rozwiązać tę łamigłówkę lub podpowiedzieć sposób czytania, tj.:

- pierwszy wers pierwszej zwrotki i pierwszy wers trzeciej zwrotki,
- drugi wers pierwszej zwrotki i drugi wers trzeciej zwrotki
- trzeci wers pierwszej zwrotki i trzeci wers trzeciej zwrotki itd.

Otrzymana w ten sposób treść jest zupełnie inna niż czytana w kolejności zwrotkowej. Uczestnicy powinni pociąć nożycami otrzymany tekst na paski w taki sposób, by na każdym z nich znalazł się jeden wers i nakleić je na kartce papieru do drukarki w takiej kolejności, by powstał tekst przepowiadający kres Stalina.

Utworzony w ten sposób tekst odczytuje przedstawiciel grupy, która pierwsza wykonała zadanie.

Wiersz napisany przez **Czesława Miłosza** we Lwowie w 1939 r. Wydrukowany w miejscowej prasie za zezwoleniem władz radzieckich i nagrodzony specjalną nagrodą Stalina.

1.

*Runą w łunach, spłoną w pożarach
Krzyże Kościołów, krzyże ofiarne
I w bezpowrotnym zgubi się szlaku
Z Lechickiej ziemi Orzeł Polaków*

2.

*O słońce jasne, wozku Stalinie
Niech władza Twoja nigdy nie zginie
Niech jako orłów prowadzi z gniazda
Rosji i Kremla płonąca gwiazda*

3.

*Na ziemskim globie flagi czerwone
Będą na chwałę grały jak dzwony
Czerwona Armia i wódz jej Stalin
Odwiecznych wrogów swoich obali*

4.

*Zmienisz się rychło w wieku godzinie
Polsko, a twoje córki i syny
Wiara i każdy krzyż na mogile
U stóp nam legnie w prochu i pyle.*

Wiersz ten czytany w kolejności zwrotkowej jest pochwałą Stalina. Jego prawdziwa treść jest ukryta.

Inna wersja wiersza Cz. Miłosza o Stalinie – należy czytać linijkami, nie zwrotkami

1.
*Runą w łunach, splotą w pożarach
Krzyże Kościołów, krzyże ofiarne
I w bezpowrotnym zgubi się szlaku
Z Lechickiej ziemi Orzeł Polaków*

2.
*O słońce jasne, wódzu Stalinie
Niech władza Twoja nigdy nie zginie
Niech jako orłów prowadzi z gniazda
Rosji i Kremla płonąca gwiazda*

3.
*Na ziemskim globie flagi czerwone
Będą na chwałę grały jak dzwony
Czerwona Armia i wódz jej Stalin
Odwiecznych wrogów swoich obali*

4.
*Zmienisz się rychło w wieku godzinie
Polsko, a twoje córki i syny
Wiara i każdy krzyż na mogile
U stóp nam legnie w prochu i pyłe.*

4. WSPÓLNE RYSOWANIE

Pomoce i materiały:

- kilka arkuszy papieru do pakowania (dla każdej grupy jeden)
- kolorowe mazaki
- teksty wierszy Cz. Miłosza – do wyboru: *Piosenka o końcu świata* lub *Droga*

Przebieg zajęć:

Prowadzący proponuje pracę w kilkuosobowych grupach. W zależności od czasu, którym dysponuje i wieku uczestników wybiera tekst dłuższy lub krótszy. Głośno odczytuje wiersz i określa zadanie polegające na wspólnym narysowaniu (praca w grupach) rysunku uwzględniającego jak najwięcej elementów składających się na obraz świata przedstawionego w utworze.

Można określić czas na wykonanie zadania, np. 15 min. lub pozwolić na pracę do momentu, gdy wszystkie grupy uznają, że rysunek jest skończony. Prowadzący proponuje rysowanie na podłodze. Każda grupa wykorzystuje jeden arkusz papieru do pakowania.

Po zakończeniu pracy prowadzący przypomina elementy, które powinny być uwzględnione na rysunkach, korzystając z załączonego wykazu lub z tekstu z wyróżnionymi kolorami wyrazami wyświetlonego na ekranie. Za uwzględnienie każdego z elementów grupa otrzymuje 1 punkt. Można otrzymać **17** lub **10** punktów w zależności od wyboru jednego z dwóch proponowanych tekstów.

Tę część zajęć można potraktować jako konkurs.

1. wersja (trudniejsza)

Czesław Miłosz

Piosenka o końcu świata

*W dzień końca świata
Pszczola krąży nad kwiatem nasturcji,
Rybak naprawia błyszczącą sieć.
Skaczą w morzu wesole delfiny,
Młode wróble czepiają się rynny
I wąż ma złotą skórę, jak powinien mieć.*

*W dzień końca świata
Kobiety idą polem pod parasolkami,
Pijak zasypia na brzegu trawnika,
Nawołują na ulicy sprzedawcy warzywa
I łódka z żółtym żaglem do wyspy podpływa,
Dźwięk skrzypiec w powietrzu trwa
I noc gwiazdzistą odmyka.*

*A którzy czekali błyskawic i gromów,
Są zawiedzeni.
A którzy czekali znaków i archanielskich trąb,
Nie wierzą, że staje się już
Dopóki słońce i księżyc są w górze,
Dopóki trzmiel nawiedza różę,
Dopóki dzieci różowe się rodzą,
Nikt nie wierzy, że staje się już.*

*Tylko siwy staruszek, który byłby prorokiem,
Ale nie jest prorokiem, bo ma inne zajęcie,
Powiada przewijając pomidory:
Innego końca świata nie będzie,
Innego końca świata nie będzie.*

Elementy opisu do uwzględnienia na rysunku:

1. pszczoła nad kwiatem nasturcji
2. rybak z siecią

3. delfiny w morzu
4. wróble na rynnie
5. wąż ze złotą skórą
6. kobiety pod parasolkami
7. pijak leżący na trawniku
8. sprzedawcy warzyw
9. łódka z żółtym żaglem
10. wyspa
11. dźwięk skrzypiec
12. gwiazdzista noc
13. słońce
14. księżyc
15. trzmiel i róża
16. różowe dzieci
17. staruszek podwiązujący pomidory

2. wersja (łatwiejsza)

Czesław Miłosz

Droga

*Tam, gdzie **zielona** ściele się **dolina**
I **droga, trawą** zarosła na poły,
Przez **gaj dębowy**, co kwitnąc zaczyna,
Dzieci wracają do domu ze szkoły.*

*W **piómiku**, który na wskos się otwiera,
Chrobocą kredki wśród okruchów bułki
I grosz miedziany, który każde zbiera
Na powitanie wiosennej kukułki.*

***Berecik** siostry i **czapeczka** brata
Migają między **puszystą krzewiną**
Sójka skrzekocząc po gałęziach lata
I długie chmury nad drzewami płyną.*

*Już **dach czerwony** widać za **zakrętem**.
Przed **domem ojciec**, wsparty na **motyce**,
Schyla się, trąca **listki rozwinięte**
I z **grządki** całą widzi okolicę.*

Elementy opisu do uwzględnienia na rysunku:

1. zielona dolina
2. droga zarosła trawą
3. gaj dębowy
4. chłopiec w czapeczce
5. dziewczynka w bereciku
6. sójka
7. czerwony dach domu
8. zakręt
9. ojciec wsparty na motyce
10. grządka z zielonymi roślinami

5. KOMPOZYCJE W ANTYRAMACH

Pomoce i materiały:

- koperty zawierające teksty wybranych wierszy Cz. Miłosza (Ganek, Przypowieść o maku, Przy piwoniach, Wyprawa do lasu, Trwoga, Odnalezienie); na każdej z nich można zamieścić po dwa wersy tekstów, które są wewnątrz lub „dziwne” adresy typu: „Do Ciebie, jeśli nie zachwycasz się poezją”, „Do Ciebie, jeśli w swoim życiu napisałaś/-łeś przynajmniej jeden wiersz”, „Do Ciebie, jeśli od wierszy wolisz dobrą powieść” itp.
- antyramy (w takiej ilości, by jedna antyrama przypadła na 4-5 osób),
- kolorowe bibułki, skrawki różnokolorowych materiałów, jesienne liście, pospolite rośliny, resztki włóczki itp. materiały o takiej grubości, by kompozycje z nich wykonane dały się spiąć w antyramach
- kredki
- różnokolorowe mazaki
- sznureczek lub tasiemka do zawieszenia kopert
- spinacze biurowe
- nożyce (1 para dla każdej grupy)

Przebieg zajęć:

Prowadzący informuje o zadaniu. Polega ono na wykonaniu **abstrakcyjnej kompozycji** w antyramach jak najlepiej oddającej **nastrój** wiersza. Uczestnicy nie powinni realistycznie odtwarzać obrazu świata przedsta-

wionego w wierszu, lecz wykorzystać kolor, fakturę i inne cechy zgromadzonych materiałów.

Prowadzący proponuje podział na kilka grup liczących 4-5 osób. Przedstawiciel każdej z nich wybiera jedną kopertę. Grupy zapoznają się z wylosowanymi utworami, a następnie tworzą do nich kompozycje.

Następnie osoba wybrana z grupy odczytuje głośno tekst, do którego była tworzona praca i wypowiada się na temat pomysłu na kompozycje, problemów związanych z pracą itp.

Po omówieniu wszystkich prac uczestnicy powinni wyeksponować przygotowane kompozycje. Jeżeli antyramy są duże – w rogu kompozycji można zamieścić teksty wierszy. Wykorzystując antyramy o niewielkich rozmiarach, należy pomyśleć o innym sposobie wyeksponowania tekstów, mogą go zaproponować uczestnicy.

Przypowieść o maku

*Na ziarnku maku stoi mały dom,
Pieski szczekają na księżyc makowy
I nigdy jeszcze tym makowym psom,
Że jest świat większy, nie przyszło do głowy.*

*Ziemia to ziarnko – naprawdę nie więcej,
A inne ziarnka – planety i gwiazdy.
A choć ich będzie chyba sto tysięcy,
Domek z ogrodem może stać na każdej.*

*Wszystko w makówce. Mak rośnie w ogrodzie,
Dzieci biegają i mak się kołysze.
A wieczorami, o księżycu wschodzie
Psy gdzieś szczekają, to głośniejsze, to ciszsze.*

Przy piwoniach

*Piwonie kwitną, białe i różowe,
A w środku każdej, jak w pachnącym dzbanie,
Gromady żuczków prowadzą rozmowę,
Bo kwiat jest dany żuczkom na mieszkanie.*

*Matka nad klombem z piwoniami staje,
Sięga po jedną i płatki rozchyła,
I długo patrzy w piwoniowe kraje,
Dla których rokiem bywa jedna chwila.*

*Potem kwiat puszcza i, co sama myśli,
Głośno i dzieciom, i sobie powtarza.
A wiatr kołysze zielonymi liśćmi
I cętki światła biegają po twarzach.*

Trwoga

*Ojczy, gdzie jesteś! Las ciemny, las dziki,
Od biegu zwierząt kołysz się chaszczce,
Trującym ogniem buchają storczyki,
Pod nogą czają się wilcze przepaście.
Gdzie jesteś, ojczy! Noc nie ma granicy,
Odtąd już zawsze ciemność będzie trwała.
Bezdomni, z głodu umrą podróżnicy,
Chleb nasz jest gorzki, wyschnięty jak skała.
Gorący oddech straszliwego zwierza
Zbliża się, prosto w twarz smrodem zieje.
Dokąd odszedłeś, ojczy, jak ci nie żal
Dzieci, w te głuche zabłąkanych knieje.*

Wyprawa do lasu

*Drzewa ogromne, że nie widać szczytu,
Słońce zachodząc różowo się pali
Na każdym drzewie jakby na świeczniku,
A ludzie idą ścieżką, tacy mali.*

*Zadrzyjmy głowy, weźmy się za ręce,
Żeby nie zgubić się w trawach jak w borze.
Noc już na kwiaty nakłada pieczęcie
I z góry spływa kolor po kolorze.*

*A tam nad nami uczta. Dzbany złota,
Czerwone wina w osinowej miedzi.
I wiezie dary powietrzna karoca
Dla niewidzialnych królów czy niedźwiedzi.*

Odnalezienie

*Tu jestem. Skądże ten lęk nierozumny?
Noc zaraz minie, dzień wszędzie niedługo.*

*Słyszycie: grają już pastusze surmy
I gwiazdy bledną nad różową smugą.*

*Ścieżka jest prosta. Jesteśmy na skraju.
Tam w dole dzwonek w wiosce się odzywa.
Koguty światło na płotach witają
I dymi ziemia, bujna i szczęśliwa.*

*Tu jeszcze ciemno. Jak rzeka w powodzi
Mgła czarne kępy borówek otula.
Ale już w wodę świt na szczudłach wchodzi
I dzwoniąc toczy się słoneczna kula”.*

Ganek

*Ganek, na zachód drzwiami obrócony,
Ma duże okna. Słońce tutaj grzeje.
Widok szeroki stąd na wszystkie strony,
Na lasy, wody, pola i aleje.*

*Kiedy już dęby w zieleń się przybiorą
A lipa cieniem zakryje pół grzędy,
Świat ginie w dali za niebieską korą,
Pocięty liśćmi w cętkowane zęby.*

*Tutaj brat z siostrą, nad małym stolikiem
Klęczą rysując wojny i pogonie.
I pomagają różowym językiem
Wielkim okrętom, z których jeden tonie.*

6. PLASTYCZNA INTERPRETACJA WIERSZA

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza Cz. Miłosza pt. Walc (jeden egz. dla każdej grupy)
- nagranie walca na płytce CD (sama melodia bez tekstu)
- sprzęt do odtwarzania CD
- kartki z dużego bloku rysunkowego (przynajmniej jedna dla każdej grupy)
- bibułki w różnych kolorach (białym, czerwonym, czarnym, żółtym oraz w jasnych, pastelowych)

- stare gazety
- włóczka w różnych kolorach
- nici krawieckie
- patyczki, np. do szaszłyków
- sznurek
- kamienie
- nożyce (jedna para dla grupy)
- materiały biurowe (papier do drukarki, pinezki, spinacze biurowe, klej)
- taśma klejąca

Przebieg zajęć:

Prowadzący informuje, że zadaniem uczestników jest interpretacja wiersza Cz. Miłosza pt. „Walc” przy pomocy wykonanej w grupach przestrzennej kompozycji plastycznej nawiązującej do jego treści.

Grupy tworzą się spontanicznie lub przy pomocy prowadzącego. Każda grupa otrzymuje tekst wiersza „Walc”, z którym powinna się zapoznać. Można zwrócić uwagę na dwa „plany wiersza” – jeden ukazujący radosną rzeczywistość, drugi będący wizją tragicznej przyszłości oraz na wpleciony wątek autobiograficzny.

Należy określić czas na przygotowanie kompozycji i interpretacji, np. 20 min.

Kompozycja nie musi odtwarzać treści wiersza. Powinna ukazywać nastrój obu jego „planów”. Może zawierać elementy realistyczne i abstrakcyjne.

Po upływie określonego czasu wybrane osoby z każdej grupy przedstawiają krótką interpretację wiersza. Wskazane są cytaty.

Podczas zajęć można włączyć nagranie walca, co wprowadzi odpowiedni nastrój.

Najciekawsze prace mogą być wykorzystane na wystawce poświęconej Cz. Miłoszowi. Należy do nich załączyć tekst wiersza.

Walc

*Już lustra dźwięk walca powoli obraca
I świecznik kołując odpywa w głąb sal.
I patrz: sto świeczników we mgłach się zatacza,
Sto luster odbija snujący się bal.*

*I pyły różowe jak płatki jabłoni,
I skry, słoneczniki chwiejących się trąb.
Rozpięte szeroko jak krzyże w agonii
Szkoło ramion, czerń ramion, biel ramion i rąk.*

*I krążą w zmrużone swe oczy wpatrzeni,
A jedwab szeleści o nagość, ach cyt...
I pióra, i perły w huczającej przestrzeni,
I szepty, wołanie, i zawrót i rytm.*

*Rok dziewięćset dziesięć. Już biją zegary,
Lat cicho w klepsydрах przesącza się piach.
Aż przyjdzie czas gniewu, dopełnią się miary
I krzakiem ognistym śmierć stanie we drzwiach.*

*A gdzieś tam daleko poeta się rodzi.
Nie dla nich, nie dla nich napisze ich pieśń.
Do chat drogą mleczną noc letnia podchodzi
I psami w olszynach zanosi się wieś*

*Choć nie ma go jeszcze i gdzieś kiedyś będzie,
Ty, piękna, nie wiedząc kołyszysz się z nim.
I będziesz tak tańczyć na zawsze w legendzie,
W ból wojen wplątana, w trzask bitew i dym.*

*Stań tutaj przy oknie i uchyl zastony,
W olśnieniu, widzeniu, na obcy spójrz świat.
Walc pełźnie tu, liśćmi złotymi stłumiony
I w szyby zamiecią zimowy dmie wiatr.*

*Lodowe pole w blasku żółtej zorzy
W nagle rozdartej nocy się otworzy
Tłumy biegnące wśród śmiertelnej wrzawy,
Której nie słyszysz, odgadujesz z ust.*

*Do granic nieba sięgające pole
Wre morderstwami, krew śniegi rumieni,
Na ciała skrzepłe w spokoju kamieni
Dymiące słońce rzuca ranny kurz.*

*Jest rzeka na wpół lodami przykryta
I niewolnicze na brzegach pochody,
Nad siną chmurą, ponad czarne wody
W czerwonym słońcu, błysk bata.*

*Tam, w tym pochodzie, w milczącym szeregu,
Patrz, to twój syn. Policzek przecięty,
Krwawi. On idzie, małpio uśmiechnięty,
Krzycz! W niewolnictwie szczęśliwy.*

*Rozumiesz. Jest taka cierpienia granica,
Za którą się uśmiech pogodny zaczyna,
I mija tak człowiek, i już zapomina,
O co miał walczyć i po co.*

*Jest takie olśnienie w bydlęcym spokoju,
Gdy patrzy na chmury i gwiazdy, i zorze,
Choć inni umarli, on umrzeć nie może
I wtedy powoli umiera.*

*Zapomnij. Nic nie ma prócz jasnej tej sali
I walca, i kwiatów, i świateł, i ech.
Świeczników sto w lustrach kołysząc się pali,
I oczy, i usta, i wrzawa, i śmiech.*

*Naprawdę po ciebie nie sięga dłoń żadna,
Przed lustrem, na palcach unosząc się, stań.
Na dworze jutrzeńka i gwiazda poranna,
I dzwonią wesoło dzwoneczki u sań.*

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2010 – województwo podlaskie

Lp.	FORMY	Kategorie	Lp. podpisu elektronicznego	Programy	Strony	ZAKUP KRAJOWY					Wydatki								
						Liczba zamówień			Liczba zamówień na faktury	Liczba zamówień na faktury	Liczba zamówień na faktury	Wydatki		Wydatki					
						ogółem	dot. I kwartału	dot II kwartału				ogółem		dot. II kw.					
												2010	dot. II kw.	2010	dot. II kw.				
GRODZKIE																			
1	Biuletyn	88408	12884	16487	12824	16471	0,3	4,8	4277	228,9	27,5	48888	-240	8900	-61	72628	-3345	123811	-6525
	Biuletyn Analizy	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Wzrost	18422	4003	7424	1822	3202	0,2	4,4	149	327,9	18,9	10220	-493	2229	-298	22284	1116	42072	-875
3	Wzrost	22047	4584	7307	647	2194	0,2	0,8	171	311,0	17,9	12292	60	2502	-80	23285	6212	61790	-2449
	ogółem	127920	15494	7473	4598	2017	0,2	4,7	4577	322,5	26,4	87499	-475	14697	-475	118994	8843	133832	-9429
ZEMSKIE																			
1	Agencja - in	30729	2526	815	2094	940	0,1	2,1	95	299,0	18,0	3070	163	1501	-84	82610	-8418	27462	-3841
	Agencja (Zamów)	48479	14833	419	1128	427	0,3	8,0	588	155,7	35,7	1271	-45	705	-24	36994	-3224	13833	380
3	Budowl	23121	10293	818	302	803	1,0	14,3	13	446,7	32,7	768	-3	501	8	6699	-227	7589	-287
4	Lotn	76824	3028	654	108	533	1,3	8,2	11	309,0	40,5	475	37	151	-12	8186	1726	2312	-45
5	Nowost	24888	7803	272	184	176	0,2	8,7	14	863,3	44,5	362	36	281	28	8821	355	8239	235
6	Planu	18782	6250	257	0	295	0,0	10,2	8	896,0	34,8	481	8	264	20	7583	-974	4717	-770
7	Sztetn	35144	11233	729	487	562	1,1	11,0	8	883,9	68,5	372	43	222	11	9178	-502	3999	-170
	ogółem	215977	80892	4067	4852	3420	0,4	9,8	294	425,8	26,1	8790	-168	3745	-80	164302	-8299	68780	-4234
1	Chowacz	33011	11324	628	584	545	0,6	4,3	34	242,6	39,1	844	13	294	-3	26385	-1028	9263	-298
2	Crasta Bar	45728	11452	828	876	787	0,5	8,8	28	287,3	26,5	1900	199	484	-50	32974	-177	9345	-1891
3	Chojnowan	48368	13479	294	0	282	1,8	3,4	3	991,6	272,3	777	-85	26	-58	3078	424	271	-158
4	Cruck	52822	8319	218	378	387	0,4	3,3	25	383,6	44,5	462	-48	171	-5	8079	287	3163	740
5	Chojnowa	71428	7317	1250	287	938	0,8	7,1	38	708,7	25,3	1244	63	472	1	92390	1394	8448	-391
6	Crp	14877	24802	2522	1312	408	0,2	4,1	78	899,3	26,7	3098	-285	1261	-81	76872	-4187	25203	-3438
7	Michalow	49130	12874	1747	976	1100	1,5	13,9	30	471,8	58,5	742	-43	181	0	17707	-1288	8896	-385
8	Pokasz	12447	3828	489	122	424	0,9	11,7	18	385,8	28,2	374	-17	238	-2	8028	835	829	-827
9	Suprad	47586	13796	785	1100	750	0,6	2,4	39	347,7	46,5	1188	42	552	-14	5449	2389	7990	1431
10	Suraj	11921	2331	467	8	262	1,4	12,3	18	589,5	47,5	243	-13	71	11	8142	434	2802	-40
11	Turbin Podolna	21020	4347	342	0	288	0,8	9,1	8	271,0	87,5	347	18	134	6	8742	-248	3083	-281
12	Turbin	22804	6481	340	3	313	0,6	4,9	10	374,8	44,5	240	52	122	-24	6880	3941	4705	120
13	Woskow	44822	11719	1311	0	182	0,8	7,8	23	222,2	38,4	1224	8	422	-13	2324	208	3088	-522
14	Zamow	44822	13817	1307	372	1238	1,2	14,2	38	215,1	42,4	1029	25	398	-12	5909	-177	7107	8
15	Zemst	9429	1839	213	0	180	1,1	8,1	1	222,0	55,8	169	-43	104	-16	832	-383	266	-17
	ogółem	873582	149182	12180	2797	8423	0,8	8,7	279	469,4	72,8	81892	-402	3089	-249	288323	1408	16347	-2884
1	Stacja Podlaska - in	80787	19122	1201	585	1264	0,4	4,8	89	306,3	27,7	2979	-294	789	-130	80809	3424	19379	-3034
2	Stacja P (Bielski)	39949	12687	274	0	228	0,2	3,7	8	355,5	31,8	740	-14	481	14	12186	718	6967	-384
3	Stacja	74775	4098	430	0	289	0,8	8,3	18	287,4	28,8	338	3	111	11	1708	743	2718	139
4	Stacja - in	12485	3020	300	641	381	0,7	10,1	11	389,9	25,3	349	-2	153	7	6090	1708	4032	178
5	Stacja - gm	12848	3070	209	0	115	3,3	1,8	0	208,6	387,1	38	-48	18	-8	218	-430	66	-28
6	Stacja	71714	3829	807	0	584	2,2	18,8	9	355,3	43,7	289	-22	121	11	1820	134	3660	-37
7	Stacja	7584	2771	226	0	99	0,8	8,4	8	384,9	32,5	248	-40	97	-17	8306	-1488	4258	-1252
8	Wystr	19230	6590	289	261	501	0,3	3,4	12	483,0	47,1	470	-11	34	-18	6379	2568	14482	2218

Lp.	Project	Investment (Rp.)	Infra Prog.	Target	Group Status			No. of projects	No. of projects	No. of projects				Total			
					Completed		In Progress			No. of projects		Total	No. of projects		Total		
					Completed	Not Completed				Completed	In Progress		Completed			In Progress	
1	Abadi	184004	3728	1560	3194	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Agung	4070	129	129	304	0	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Agung (GSM)	270	5	5	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

L.P.	POMIAT	Księgizbiator	Lit. piękna	Przybyło	Ubyło	ZAKUP KSIĄŻEK				Liczba czasopiśm biurowych	Liczba książek na 100 mieszkańców	Liczba książek na 1 tys. czytelników	Czynności de int fs		Wypozyczona il.p.zac.					
						ogółem		na 100 miesz.					2010	%	2010	%				
						na t czytel.	na 100 miesz.	ogółem	il. p. zac.											
						ogółem	ogółem	2010	2010				ogółem	ogółem						
moniecki		162921	52349	3804	3140	3275	0,6	7,0	108	387,1	29,6	81	2113	-33	105209	-1966	44376	-4842		
1.	Sonny m.	36260	6100	1181	882	401	0,3	7,0	19	668,5	27,5	1397	-66	424	-26	21792	-4172	1749		
2.	Gubly	20439	5365	382	462	135	0,6	4,6	3	693,3	84,5	342	0	122	-16	1703	-1009	668	-591	
3.	Krasnapol	15786	3291	247	40	247	0,7	6,3	6	403,0	47,8	330	11	100	-2	3931	10	719	-483	
4.	Polnisk	27065	7942	231	42	128	0,3	2,9	19	624,2	53,8	503	0	169	-9	7324	31	2574	-527	
5.	Sonny	24245	6436	155	352	125	0,5	3,1	6	597,6	102,3	237	-37	99	-25	3334	-42	1479	152	
sejmski		297354	2196	1538	1054	0,4	4,9	53	599,6	46,5	2703	-86	914	-78	38064	-3960	9612	-2898		
1.	Serniatyżce m.	63643	841	912	701	0,2	4,7	74	427,3	22,3	2655	-186	883	-56	54114	-2223	16878	1911		
2.	Drohiczyn	40396	14476	1050	1537	10,5	15,8	16	608,3	56,7	688	-41	287	-35	18893	563	7865	959		
3.	Dziedkowice	12006	3329	136	0	136	0,4	2,7	9	404,8	33,4	359	2	133	18	10687	502	4635	152	
4.	Grodzisk	9983	2564	128	179	118	0,4	4,1	228,1	42,8	233	-25	73	-34	3270	-579	998	-275		
5.	Mielnik	19114	5657	975	341	907	1,8	35,5	29	747,2	98,3	499	-54	152	-5	10573	-536	4718	104	
6.	Mielżyce	12316	3825	225	0	127	0,6	6,1	0	589,6	53,8	229	-7	66	4	6825	325	2672	152	
7.	Nurzec Stacja	29709	9260	228	1404	210	0,5	4,9	20	693,2	71,9	413	-31	131	-17	6116	-49	1679	-400	
8.	Pędziewo	10901	3494	148	0	131	0,7	4,3	12	358,7	57,1	191	1	125	5	5807	72	2518	73	
9.	Serniatyżce	39182	13104	298	430	265	0,4	4,2	13	623,8	56,9	688	45	400	-3	13645	203	6467	-223	
siemiatycki		237098	73372	4029	4803	3645	0,6	7,7	177	563,7	38,5	6755	-290	2280	-123	130573	-1702	50230	-1369	
1.	Dąbrowa Biel.	100077	29797	1494	1439	1165	0,5	9,4	38	808,7	42,9	2332	-73	869	-65	46431	-1968	22195	-1612	
2.	Janiów	17067	4422	398	766	353	0,8	8,2	27	398,7	36,3	470	-51	227	-35	9960	-206	3834	-58	
3.	Korycin	13147	2975	591	48	489	1,4	14,1	4	378,2	36,9	356	23	63	0	4149	425	906	7	
4.	Krynki	13852	2752	208	0	208	1,1	6,4	5	428,6	74,9	185	-18	35	0	5042	-94	1020	-54	
5.	Kuźnica	18475	4704	414	763	385	0,6	9,3	15	444,8	29,4	629	-3	291	4	12801	-695	4053	-654	
6.	Nowy Dwór	11652	3728	158	0	149	0,6	5,4	1	421,3	44,0	265	-37	122	-24	7648	-1515	3573	-1552	
7.	Sudra	21319	7456	248	26	231	0,8	6,2	11	576,2	69,4	307	-14	144	-6	7330	-449	3162	-105	
8.	Sułkoka	105036	22603	1906	2247	787	0,5	5,0	42	404,7	24,5	4280	-151	1201	-61	109488	-7820	36566	-6311	
9.	Suchowola	17727	6857	439	1304	415	0,2	3,9	22	308,9	27,3	797	-1	231	9	11999	-530	3078	-248	
10.	Szuchabowo	33244	11961	381	3092	347	0,6	10,5	34	978,4	52,0	623	6	371	30	16393	440	8401	268	
surowski		358483	97255	6237	9705	4529	0,4	6,4	199	504,6	34,6	10255	-313	3554	-158	232441	-12112	85968	-10221	
1.	Baniaszewo	14810	4203	252	2	252	0,7	7,7	0	493,3	42,0	353	-27	123	-23	4192	140	948	11	
2.	Pilpów	21574	5000	77	240	66	0,5	14	479,6	52,0	415	-14	185	-2	9665	-373	4220	-171		
3.	Jeleniewo	11153	2967	366	0	353	1,3	11,3	5	358,3	40,6	275	31	108	-7	12023	1146	5491	451	
4.	Przerost	21363	7028	560	469	508	0,8	16,8	20	708,3	32,7	654	-22	282	-20	12174	854	5383	295	
5.	Raczkki	31247	8735	797	1800	781	1,1	12,9	30	514,3	43,5	719	-47	252	-15	14601	-454	5242	-81	
6.	Rotka Tarski	10374	3459	98	0	85	0,4	3,4	4	418,6	43,8	237	-72	111	-45	3845	38	1626	-90	
7.	Suwalki(Proczno)	31241	8129	512	1538	440	0,6	6,6	17	468,3	44,8	697	-6	329	11	12226	-1507	5359	-1311	
8.	Szuchabowo	29347	9769	734	707	595	0,7	15,0	54	739,6	35,5	826	-2	540	-35	14093	2350	8879	1262	
9.	Wiązajny	13763	4205	334	416	300	0,6	12,6	12	578,8	28,7	480	12	181	-4	7193	-498	2246	-355	
suwałki		184872	63495	3953	4999	3534	0,8	10,7	0	156	528,7	39,7	4656	-147	2121	-140	90012	1756	39394	-724
1.	Wysokie Maz. m.	42502	12696	927	158	907	0,8	9,7	21	455,5	37,3	1140	46	357	19	13707	725	3955	191	
2.	Chocianów	32396	8849	1299	0	1299	1,3	13,6	19	349,4	34,3	940	22	350	-28	71028	46	3354	-249	
3.	Czyżew	28876	9408	483	186	321	0,4	4,9	0	437,9	32,6	880	-32	455	-3	18007	-935	9151	62	
4.	Kukowo	30568	9695	282	392	273	0,7	6,0	0	674,8	76,6	399	-129	271	1747	-4097	3750	-1843		

L.P.	POWIAT	Księgozbiór	Lit. piękna dzieła	Przybyło	Ubyło	ZAKUP KSIĄŻEK			Liczba czasopism bieżących	Liczba książek na 100 mieszkańców	Liczba książek na 1 czytelnika	Czytelniczy				Wypożyczenia			
						ogółem	na 1 czyteln. miesz.	do lat 15				ogółem	ilip.żniac.						
								ogółem					+/-	2010	2010	+/-	2010	+/-	
																			2010
5.	Kobylin Borzymy	12491	2964	426	527	421	1,6	12,0	7	357,1	46,6	268	17	135	30	4165	1195	1741	627
6.	Kulisse Koscielne	12041	3645	253	342	248	2,0	7,5	3	362,2	97,9	123	-6	15	1	4700	732	1551	100
7.	Nowe Plekuty	13854	6905	239	0	167	0,6	4,1	13	342,8	47,1	294	13	251	0	2946	-1530	2250	-1039
8.	Sokoły	17825	5357	350	205	311	0,6	5,3	15	305,0	37,9	558	-33	277	-38	8727	-2018	4372	-1009
9.	Szeptelowo	18374	4669	209	0	194	1,1	2,7	3	250,5	101,7	180	-57	31	-13	1746	-2488	277	-981
10.	Wys. Maz.(Jab.Kośc)	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0
	wysokomazowiecki	208667	64188	4438	1810	4101	0,9	7,0	81	354,3	43,6	4782	-159	2074	-84	72263	-8370	31007	-4121
1.	Zambrów m.	53798	18962	1199	782	740	0,2	3,3	49	240,9	17,5	3074	-50	1031	-38	65176	-2739	28581	-2292
2.	Kolaki Koscielne	12798	3403	189	7	181	0,6	7,6	7	514,2	42,1	290	-25	87	-36	3728	-517	778	-462
3.	Rutki	14868	4622	440	8140	401	1,2	6,8	7	250,7	44,0	338	-9	171	-38	9122	1562	5221	1067
4.	Szumowo	16530	5197	517	273	434	1,6	9,0	6	342,7	61,4	269	1	75	-10	4517	-5	1732	-594
5.	Zambrów	8900	3522	185	500	185	1,1	2,1	8	100,8	55,3	167	13	150	13	2136	-426	1840	-446
	Zambrowski	106294	35706	2530	9702	1941	0,5	4,4	77	240,0	25,7	4132	-70	1514	-109	84079	-2125	38162	-2727
	OGÓLEM	4622087	1165795	142431	107455	74334	0,5	6,3	6774	388,7	29,0	159472	-3774	49064	-2073	3042824	-50805	962514	-59607

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2010 – Książnica Podlaska

p.	NAZWA	KATEGORIA			Przebieg	Liczba	Zadanie w/w	Liczba wykonanych zadań	KATEGORIA (wzrost)			Zadanie w/w	CZYTAŁCY				WYPOŻYCZKA				Ankieta		
		ogółem	litery	ok.					ogółem	litery	ok.		ogółem	+	ok.	ok.	ogółem	+	ok.	ok.	ok.	ok.	ok.
1	Filia nr 1	2024	7545	189	1041	2200	866	23	2024	7545	189	5	1897	-147	763	-20	26880	-5965	8532	-1880	18,1	-1,8	
2	Filia nr 2	24150	5085	144	673	988	726	17	24150	5085	144	5	2018	87	389	20	38328	3752	6889	369	19,3	1,6	
3	Filia nr 3	40892	1480	42	690	648	730	20	40892	1480	42	8	1871	18	389	-38	24305	-579	5805	-1000	18,3	-0,3	
4	Filia nr 4	28194	7503	146	289	4	263	12	28194	7503	146	5	1817	-48	126	-73	20294	-2020	2046	-2630	13,4	-7,9	
5	Filia nr 5	28315	6210	48	1367	855	1006	24	28315	6210	48	34	2588	-1	678	-53	40520	2134	11348	-1404	18,5	0,8	
6	Filia nr 6	34930	8418	5	997	514	841	16	34930	8418	5	8	2275	10	507	20	48886	2198	9520	888	20,9	1,3	
7	Filia nr 7	72538	24500	-140	1463	1955	1148	20	72538	24500	-140	28	3028	+40	720	-65	47320	2110	9287	64	15,8	1,2	
8	Filia nr 8	42703	9847	-18	1384	1178	1252	25	42703	9847	-18	8	3164	-40	634	-13	63883	-185	12382	-748	18,8	0,4	
9	Filia nr 9	64345	22958	1358	3401	616	1314	167	64345	22958	1358	38	3063	7	1067	-89	61581	515	17521	-277	19,8	0,1	
10	Filia nr 10	7778	5882	261	581	99	427	4	7778	5882	261	8	4461	383	2630	217	11582	283	7813	-580	2,6	-0,2	
11	Filia nr 11	19111	5214	-423	262	987	211	11	19111	5214	-423	5	469	20	230	12	7173	388	2872	-175	15,3	0,2	
12	Filia nr 12	13821	5884	5122	72813	0	289	18	13821	5884	5122	5	462	71	280	20	6817	782	2741	-73	13,8	-0,8	
13	Filia nr 13	23117	5296	81	683	480	671	17	23117	5296	81	5	1507	87	278	18	43643	3075	8808	304	28,1	-0,3	
14	Filia nr 14	1817	111	111	3033	0	11	0	1817	111	111	16	52	52	2	2	434	434	42	42	8,3	0,3	
15	Filia nr 15	38002	6803	147	1208	887	985	20	38002	6803	147	5	2817	262	277	50	61177	18167	10880	1832	34,1	2,7	
16	Filia nr 17	25001	6380	-28	873	887	687	18	25001	6380	-28	5	1717	-24	260	-18	37792	-1948	7332	-1249	22,0	-0,6	
RAZEM FILIE		493882	138880	7150	30134	11688	11388	424	493882	138880	7150	188	32888	302	8780	-88	587447	4621	128811	-8188	17,8	0,3	
Centrala		47874	2121	28	2428	183	3872	283	47874	2121	28	28	3888	12817	-840	288	-37	127882	-788	0	0	11,4	0,8
RAZEM		541756	138880	5372	34882	24882	14471	4177	541756	138880	5372	216	36776	4488	248	8880	-83	714929	-1345	128811	-8188	18,2	0,8

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2010 – Oddziały dla Dzieci

Lp.	NAZWA	KSIĘGOZBIÓR			L-ba książek na 1 czytelnika			CZYTELNICY									WYPOŻYCZENIA									Aktywność		
		2009	2010	+/-	2009	2010	+/-	ogółem			do lat 15			ogółem			lit.pięknej			lit.pop.nauk.								
								2009	2010	+/-	2009	2010	+/-	2009	2010	+/-	2009	2010	+/-	2009	2010	+/-	2009	2010	+/-	2009	2010	+/-
1.	Augustów	26728	25964	-764	14,6	14,9	0,3	1827	1739	-88	1275	1209	-66	26846	24026	-2820	24239	21570	-2669	2514	2395	-119	14,7	13,8	-0,9			
2.	Bielsk Podl.	30352	30787	435	21,0	25,3	4,3	1447	1216	-231	919	789	-130	19761	16137	-3624	14710	11676	-3034	2432	2197	-235	13,7	13,3	-0,4			
3.	Choroszcz	6488	6447	-41	30,2	30,1	-0,1	215	214	-1	215	214	-1	7214	6950	-264	6211	6110	-101	584	450	-134	33,6	32,5	-1,1			
4.	Ciechanowiec	9035	9409	374	24,0	28,5	4,5	376	330	-46	376	330	-46	3753	3367	-386	3583	3183	-400	170	184	14	10,0	10,2	0,2			
5.	Czarna Biał.	12307	12257	-50	17,8	20,5	2,7	693	599	-94	456	419	-37	12024	9532	-2492	10503	8674	-1829	890	555	-335	17,4	15,9	-1,4			
6.	Dąbrowa Biał.	12904	13437	533	19,5	21,6	2,1	661	622	-39	506	448	-58	13552	14570	1018	10882	10981	99	1431	1630	199	20,5	23,4	2,9			
7.	Drohiczyń	17139	16890	-249	53,2	58,9	5,6	322	287	-35	322	287	-35	7427	8627	1200	6906	7865	959	521	762	241	23,1	30,1	7,0			
8.	Grajewo	15734	16106	372	12,5	12,5	0,0	1262	1288	26	1106	1157	51	27218	26545	-673	16751	16464	-287	6010	5854	-156	21,6	20,6	-1,0			
9.	Hajnówka	27027	27352	325	18,8	19,8	1,1	1441	1380	-61	1022	931	-91	24586	21110	-3476	21845	18619	-3226	2585	2360	-225	17,1	15,3	-1,8			
10.	Knyszyn	7405	7486	81	23,8	23,9	0,1	311	313	2	311	313	2	7174	7353	179	6559	6544	-15	282	380	98	23,1	23,5	0,4			
11.	Kolno	9498	9905	407	11,0	12,6	1,5	861	788	-73	676	645	-31	14890	15904	1014	13662	14133	471	1228	1771	543	17,3	20,2	2,9			
12.	Lapy	24313	24331	18	16,2	17,1	0,9	1504	1426	-78	861	824	-37	21115	17837	-3278	16261	13730	-2531	2889	2288	-601	14,0	12,5	-1,5			
13.	Łomża	28685	27588	-1097	20,5	20,4	-0,1	1400	1353	-47	884	827	-57	21842	20847	-995	15044	15080	36	3297	2568	-729	15,6	15,4	-0,2			
14.	Michałowo	7775	7627	-148	63,2	58,7	-4,5	123	130	7	92	96	4	4711	3276	-1435	2895	2809	-86	314	317	3	38,3	25,2	-13,1			
15.	Mońki	13875	13910	35	12,3	12,7	0,5	1132	1093	-39	853	816	-37	18426	15459	-2967	13730	11384	-2346	2167	1862	-305	16,3	14,1	-2,1			
16.	Nowogród	3650	3717	67	20,7	19,5	-1,3	176	191	15	154	173	19	6768	6831	63	6589	6671	82	179	160	-19	38,5	35,8	-2,7			
17.	Sejny	9392	9668	276	18,6	21,5	2,9	505	450	-55	450	424	-26	7470	5277	-2193	5494	3815	-1679	598	448	-150	14,8	11,7	-3,1			
18.	Siemiatycze	20891	20403	-488	18,8	19,9	1,1	1101	1026	-75	846	792	-54	16671	14516	-2155	15251	13252	-1999	1420	1264	-156	15,1	14,1	-1,0			
19.	Stawiski	4569	4331	-238	25,8	28,5	2,7	177	152	-25	166	130	-36	2189	1738	-451	1969	1593	-376	220	145	-75	12,4	11,4	-0,9			
20.	Suchowola	8529	8172	-357	36,0	34,1	-1,9	237	240	3	222	231	9	3562	3237	-325	3326	3078	-248	236	159	-77	15,0	13,5	-1,5			
21.	Supraśl	10132	9566	-566	21,8	23,1	1,3	465	414	-51	365	324	-41	5118	6241	1123	4515	5629	1114	389	411	22	11,0	15,1	4,1			
22.	Suwałki	34856	34740	-116	14,2	13,6	-0,5	2463	2550	87	1532	1485	-47	37229	39577	2348	28456	30843	2387	4027	3826	-201	15,1	15,5	0,4			
23.	Szczuczyn	12046	12029	-17	30,5	29,6	-0,9	395	407	12	250	233	-17	5545	5090	-455	4366	3955	-411	579	310	-269	14,0	12,5	-1,5			
24.	Tykoń	6202	5811	-391	39,8	44,0	4,3	156	132	-24	156	132	-24	3214	4496	1282	3214	4496	1282	0	0	0	20,6	34,1	13,5			
25.	Wasilków	11383	11702	319	24,5	25,9	1,4	464	451	-13	367	360	-7	6900	5693	-1207	4311	3718	-593	234	230	-4	14,9	12,6	-2,2			
26.	Wysokie Maz	15319	15670	351	37,7	38,0	0,3	406	412	6	338	357	19	4000	4279	279	3764	3955	191	236	324	88	9,9	10,4	0,5			
27.	Zarnobród	17118	17438	320	14,2	15,4	1,2	1203	1133	-70	721	726	5	24454	22353	-2101	21930	20285	-1645	2524	2068	-456	20,3	19,7	-0,6			
	MIASTO	403152	402743	-409	18,9	19,8	0,9	21323	20336	-987	15441	14672	-769	353659	330868	-22791	288966	270112	-16854	37956	34918	-3038	16,6	16,3	-0,3			
28.	Gródek	7940	7874	-66	50,6	53,2	2,6	157	148	-9	156	148	-8	2272	2858	586	2080	2525	445	166	259	93	14,5	19,3	4,8			
29.	Narew	3912	3960	48	31,3	37,7	6,4	125	105	-20	125	105	-20	6754	6402	-352	6070	5784	-286	684	618	-66	54,0	61,0	6,9			
30.	Narewka	5051	5073	22	123,2	105,7	-17,5	41	48	7	41	48	7	1182	1061	-121	1058	968	-90	49	23	-26	28,8	22,1	-6,7			
31.	Śniadowo	8366	8409	43	20,2	19,9	-0,3	415	423	8	347	361	14	11320	12708	1388	10361	11712	1351	959	996	37	27,3	30,0	2,8			
	WIEŚ	25269	25316	47	34,2	35,0	0,7	738	724	-14	669	662	-7	21528	23029	1501	19569	20989	1420	1858	1896	38	29,2	31,8	2,6			
	OGÓŁEM WOJ.	428421	428059	-362	19,4	20,3	0,9	22061	21060	-1001	16110	15334	-776	375187	353897	-21290	306535	291101	-15434	39814	36814	-3000	17,0	16,8	-0,2			